

B

Über fünf
und dreiß
[illegible] als den
Gemeind. Ca
Jahr von 1
tausenden [illegible]

NA
KNISICZA,

VU KOJE

VSZAKOJACHKA VRACHTVA TULIKO DUHOVNA, KULIKO SZVETZKA DOMACHA ZADERSAVAJUSZE,

OSZEBUJNO,

KAK JEDEN HISNI GOZPODAR PROTI BOGU, Y BLISNYEMU SZVOJEMU, PROTI SZEBE SZAMOMU;

Y KAK TULIKAJSSE VU SZVOJEH POSZLUVANYEH MORASZE PONASSATI.

Na Hvalu Bosju, y na haszen vszeh Hisneh Gozpodarov verno zkupa zpravlyena.

Z-DOPUSCHENYEM VISSEJSSEH.

VU ZAGREBU

ritizkano Czesz. Kraly. szlobodnoj Novoszelzkoj Szlovotiz

PREDGOVOR.

Ak premſzu Knige vnoge, y Kniſi-
czena ſzvetlo dane za Duſs Ker-
ſchanzkeh veliku haſzen tuliko Bogà
boiecheh ter chedneh na napredek vu
dobrotah, kuliko greſſneh na pobolſsa-
nye pravdeno; dane rekah od vſza-
kojachkeh Otczev duhovneh ſelechel
razveſzeliti ſaloztne Duſſe, ſzlabe ob-
jachiti, ter pripozte podvuchiti kaſuch
pute Zvelichenya proti Kraleztvu Ne-
bezkomu, y Blaſenztvu vekivechno-
mu. Niſt irmenye ufanye je dobro, da
y ova Kniſicza haſznovita bude, kak-
ti vnoga duhovna zaderſavajucha le-
pa, y ſzvetzka za navuk Hisneh Go-
zpodarov na ſzvoje napreduvanye oko-
lu ravnanya Druſine, y gozpodar-
ztva ſzvoga vu ztrahu Bosjem vſzig-
dar czilyajuch proti konczu ſzvojemu,
za kojega ztvorjeni ſzu lyudi.

Chtevecz marlivi, progleдavajuchi vsza popiszana de budess verno premisslyaval (zvun am nekulikeh najzadnyeh zagany-h zvedliveh nekuliko akoprem ni ze-zema tescheh, y prazneh) zaizto dess ove Knisicze, y nepozlachene Knilleestimàval za zlate; arsze vu nyih s Kehadyaju duhovnà, y szvetzka, zko-Boginisze pomochi, lehko mòress, ako lek vuchess obdersavati, razumno prikla-bolssassiszi jedna, y drùga; ter miszlechi vszaztokrat kak vsza vremenita berzo lechèehadyaju, a vekivechnà koncza ni-he onju: Dussu jednu imass, koju ako rsu ponassajuchisze pogubiss, drùge u Neh nigdar nenajdess, zkerbisze ada ghnou chuvati verno, y nechess sze karo, di na vèke.

KAL

CZIRKVENI,

POLEG RAZLUCHENIA RIMZE
GA MARTYROLOGIUMA.

TABLICZA GIBUCHEH SZVETKO

Leto Goz	*L. N.*	*Pepelna Szreda.*	*Vuzem.*	*Duhov Troj.*	*Ned Adv*
1797	a	1Mar.	16Apr	4Junji	3De
1798	g	21Feb.	8Apr	27Maji	2De
1799	f	6Feb.	24Mar	12Maji	1De
1800	ed	26Feb.	12Apr	22Maji	29No
1801	c	17Feb.	4Apr	31Maji	28No
1802	b	9Mar.	24Apr	12Junji	27No
1803	a	22Feb.	9Apr	28Maji	3De
1804	gf	14Feb.	31Mar	19Maji	1De
1805	e	5Mar.	20Apr	8Junji	30No
1806	d	18Feb.	5Apr	24Maji	29No
1807	c	10Feb.	28Mar	16Maji	28No
1308	ba	1Mar.	16Apr	4Junji	3De
1809	g	14Feb.	1Apr	20Maji	2De
1810	f	6Mar.	21Apr	9Junji	1De
1811	e	26Feb.	13Apr	1Junji	30No
1812	dc	11Feb.	28Mar	16Maji	28No
1813	b	2Mar.	17Apr	12Junji	27No
1814	a	22Feb.	9Apr	28Maji	3De
1815	g	7Feb;	25Mar	13Maji	2De
1816	fe	27Feb.	13Apr	1Junji	30No
1817	d	18Feb.	5Apr	24Maji	29No
1818	c	10Feb.	28Mar	16Maji	28No
1819	b	23Feb.	10Apr	29Maji	27No

JANUARIUS, *Proſzinecz ima 31 Dni.*

1	a	*Obrezavanye Gozp. Nove Leto.*
2	b	Makarius Opat Zpov.
3	c	Genoveva.
4	d	Rigobertus Biſ. Zpov.
5	e	Teleſphorus Papa M.
6	f	*Tri Kralyi Gaſpar Melkior, Balthaſar.*
	g	Lucian Pop. M.
	a	Lovrencz Juſtinian.
	b	Julian, y Baſiliſſa Hiſni Tov. D. M.
	c	Marcian Pop.
	d	Higinus Papa M.
	e	Erneſtus Bisk.
	f	Veronika Dev.
	g	Hilarius Bisk. Zpov.
	a	Pavel pervi Puſch.
	b	Marcellus Pap. Much.
	c	Anton Opat Puſch.
	d	Ztol ſz. Petra v-Rim.
	e	Kanutus K. M.
	f	Fabian Pap. y Sebaſtian
	g	Agnes D. M.
	a	Vincent. MM.
	b	Zaruchenye B. D. M.
	c	Timotheus Bisk. M.
	d	Obernenye Sz. Paul. A.
	e	Polikarpus Bisk. M.
	f	Ivan Zlatovuzti B.
	g	Julianus Bisk.
	a	Ferenz Saleſ. B. Zp.
	b	Martina D. M. Rim.
	c	Peter Nolaskus Zp.

1	d	Ignatius B. M.
2	e	*Ochiſchenye B. D. M.*
3	f	Blas B. M. v-Sebaſte.
4	g	Andras Korſin B.
5	a	Agatha D. M.
6	b	Dorothea D. M.
7	c	Romuald Opat Puſch.
8	d	Ivan od Mate Zpov.
9	e	Apollonia Dev. Much.
10	f	Skolaſtica Devicza.
11	g	Lazar B. Viktor. D. M.
12	a	Eulalia D. M.
13	b	Stefan Op. Benignus M.
14	c	Valentinus Pop. M.
15	d	Fauſtinus y Jovita MM.
16	e	Juliana D. M Nicef. M.
17	f	Julian M. Finta. Pop. S.
18	g	Simeon Bisk. Much.
19	a	Konrad. Zpov.
20	b	Eleutherius B. M. Cza.
21	c	Eleonora D. Paterius B.
22	d	Ztol. Sz. Petra Antion.
23	e	Margar. od Kort.
24	f	Mathias Apoſt.
25	g	Viktorin M. Ægypt.
26	a	Neſtor B. M. Alex. B.
27	b	Baſilius, y Prokopi. Zp.
28	c	Roman Op. Pupul. M.

Vſzako cheterto leto preztupno je, y on-da 29. dni ima Szechen, y Mathia teda op-da na dan 25 ovoga Meſzecza: on daſze ſzlova Nedelyna premenya, tak, da ako pred Mathievom bila ſzlova a, potlam biva

MARTIUS, *Gregurſchak*, *iliti Szuſſecz* *ima 31. Dni.*

1	d	Antonina M.
2	e	Simplicius Pap. Zp.
3	f	Kunegunda D. Czeſzar.
4	g	Kaſimir Vojvoda Zpov.
5	a	Friderik Zpov.
6	b	Koleta Devicza.
7	c	Thomas Aquin. Zp.
8	d	Ivan de Deo Zpov.
9	e	Franciska Vdov.
10	f	40 Vitezov MM.
11	g	Eulogius Pop. M.
12	a	Gregur Papa Zpov. V.
13	b	Eufraſia De. Nic. f. Bis.
14	c	Mathilda Vdov. Kraly.
15	d	Longin Vitez M.
16	e	Heribert B. Zpov.
17	f	Patritius B. Gertrud. D.
18	g	Cyrillus B. Zp.
19	a	Joſef Zaruch. B. D. M.
20	b	Joakim Otecz B. D. M.
21	c	Benedikt Op. Zp.
22	d	Octavia M. Kathari. D.
23	e	Otto Bisk. Zpov.
24	f	Gabriel Arkangel.
25	g	*Nazveſchenye B. D. M.*
26	a	Montan Pop. M.
27	b	Sandor Vitez M.
28	c	Sixtus Pap. Zp.
29	d	Jonas M. Perſian.
30	e	Zoſimus B. Zp.
31	f	Balbina D. Amos Pror.

Aprilis, *Gyurgyevſchak, iliti Mali Traven ima 30. Dni.*

1	g	Hugo B. Zp.
2	a	Ferencz od Paule Zp.
3	b	Rikard B. Vulpian M.
4	c	Iſidor B. Zp. Hiſzal.
5	d	Vincentius Fer. Zp.
6	e	Sixtus Pap. M.
7	f	Saturnin Biſk.
8	g	Dionyſius B. Zp.
9	a	Maria Kleofe.
10	b	Ezekiel Pr. Apolon. Zp
11	c	Leo Pap. Zp.
12	d	Julius Pap. Zp.
13	e	Hermenegildus M.
14	f	Tiburt. y Valer. M.
15	g	Baſiliſſa, y Anaſt. MM.
16	a	Enkratis Zpov.
17	b	Anicetus Pap. M.
18	c	Apolonius Senat. M.
19	d	Elphegus B. M. Juraj B.
20	e	Agnes Dev. Polit.
21	f	Anſelm. Biſk. Zpov.
22	g	Soter, y Kajus PP. MM
23	a	Adalbert B. M.
24	b	Juraj Vitez Much.
25	c	*Marko* Evang. Anian. B
26	d	Kletus, y Marcel. MM.
27	e	Anaſtaſius P. Zpov.
28	f	Vitalis Much.
29	g	Peter M. Red. Sz. Dom.
30	a	Katharina Senenſz. D.

MAJUS, *Filipovſchak*, *ali Veliki Traven ima 31. Dni.*

1	b	Philip, y Jakob Ap. Sigm. Kr. M.
2	c	Athanaſius B. Alex.
3	d	Naſſeztje Sz. Kriſa.
4	e	Monika Vdov. Flor. M.
5	f	Pius Pap. Kreſcentia. M
6	g	Janus vu Oliu kuhan.
7	a	Stanislaus Bisk. Much.
8	b	Zkazanye Sz. Mihalya.
9	c	Gregur Nazian B. Zp.
10	d	Antonin Bisk. Zpov.
11	e	Mamertus B. Zpov.
12	f	Nereus, y Akileus MM
13	g	Mucius Pop. M. Czar.
14	a	Bonifac. M. Juſtina M.
15	b	Dympna D. M.
16	c	Ivan Nepomucenus M.
17	d	Paskal. Sz. R. Sz. Fer.
18	e	Felix Zp. Kap. y Venancius M.
19	f	Peter Celeſt. Pap. Zp.
20	g	Bernardin Zpov.
21	a	Valens B. M. Pol. M.
22	b	Jelena D. Julia D. M.
23	c	Deſiderius B. M.
24	d	Joanna Vdov.
25	e	Magdalena D. Paz.
26	f	Filip Ner. Zpov.
27	g	Ivan Pap. M. Beda P.
28	a	German Bisk. Zpov.
29	b	Maximin Bisk. Zpov.
30	c	Ferdinand Kr. Szp.
31	d	Petronila Dev.

1	e	Pamphilus Pop. M.
2	f	Eraſmus Bisk. Much.
3	g	Paula D. M. Oliva D.
4	a	Kvirin B. M. v-Sziſzku.
5	b	Bonifacius B. M. Sanci.
6	[illegible]	Norbert B. Zpov.
7	[illegible]	Pavel Bisk. Much.
8	e	Medard B. Zp. Kaliopa
9	f	Primus, y Felician MM.
10	g	Margareta Kr. Skot.
11	a	Barnabas Ap. M.
12	b	Ivan od Facund. Cyrin.
13	c	Anton Paduanzk. Zp.
14	d	Baſilius B. Zp. Eliſæ. P.
15	e	Vitus, y Modeſtus MM.
16	f	Ivan Ferencz Reg. Zp.
17	g	Manuel, Sabel, MM.
18	a	Marko, y Marcellin M.
19	b	Juliana Falk. Dev.
20	c	Silverius Pap. M.
21	d	Aloyſius Gonzaga Zp.
22	e	Paulin Bisk. Zpov.
23	f	Ediltruda Kr. D.
24	g	Narodye, Sz. Ivana Ker.
25	a	Proſper B. Zp.
26	b	Ivan y Pavel MM.
27	c	Ladislav Kraly Zpov.
28	d	Leo Pap. Zp. †
29	e	*Peter, y Pavel Apoſt.*
30	f	Zpam. Sz. Paula Apoſt.

Julius, *Jakopovschak*, *iliti Szerpen ima* *31 Dni.*

1	g	Romualdus B. M.
2	a	Pohadyanye Dev. M.
3	b	Hyacint. M. Hiliod. B.
4	c	Udalrik Bisk.
5	d	Marin M. Cyrilla M.
6	e	Romulus B. M. Iſai. Pr.
7	f	Wilibald. B. Edibur. D.
8	g	Eliſabeth. Vd. Kr. Luſ.
9	a	Berczko Bisk. Zpov.
10	b	7 Brat. MM.
11	c	Pius Pap. Much.
12	d	Ivan Gualbert. Op. Zp.
13	e	Margar. Dev. Much.
14	f	Bonaventura Zp. Kard.
15	g	Razdel. Ap. y Henrik.
16	a	Lambertus.
17	b	Alexius Zp.
18	c	Simphoroſa y 7 Szinov.
19	d	Vincentius od Sz. Paul.
20	e	Severa D. Joſeph prav.
21	f	Praxeda D. Daniel Pr.
22	g	Mar. Magdal. Pokor.
23	a	Apollinar Bisk. Much.
24	b	Kriſtina D. M. †
25	c	Jakob Ap. Kriſtoph M.
26	d	Anna Mati B. D. M.
27	e	Pantaleon M.
28	f	Innocent. Pap. Zpov.
29	g	Martha Dev.
30	a	Abdon y Senen MM.
31	b	Ignat. Loyola Zpov.

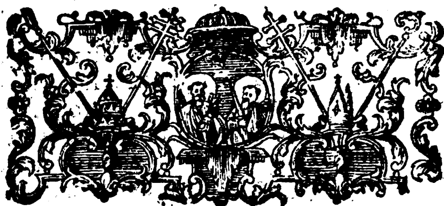
1	c	Peter vu Lanczeh.
2	d	Portiunkula Sz. Ferencz
3	e	Augustin B. Zagr. Zp.
4	f	Dominik Zp.
5	g	Sznesna B. D. M. Af. M.
6	a	Preobrazenye Kristus.
7	b	Kajetan Zp. Donat B. M.
8	c	Cyriak M. Marin M.
9	d	Roman Vitez M.
10	e	Lovrencz M. Asteria D.
11	f	Susana D. M.
12	g	Klara D. Opaticza.
13	a	Hypolit Much.
14	b	Eusebius Pop. Zp. †
15	c	*V-nebo vzetje B. D. M.*
16	d	Hiacinth Zp. Rok Zp.
17	e	Miron Pop. M.
18	f	Helena M Konst. Czesz.
19	g	Laus Tolos. B. Marian.
20	a	*Stephan* Kraly Zpov.
21	b	Cyriaka Vdov. M.
22	c	Symphorian M.
23	d	Philippus Benit. Zpov.
24	e	Barthol. Ap. Aurea D.
25	f	Laus Kr. Francz.
26	g	Zephirin P. M. Rosa D.
27	a	Rufus B. M. Euthalia D.
28	b	Augustin B. Nav. Czirk.
29	c	Ivan Glavoszek.
30	d	Rosa Limana Dev.
31	e	Raymund Nonat. Szp.

1	f	Egidius Opat. Zp.
2	g	Diomedes M. Jodok B.
3	a	Simeon Stylita.
4	b	Roſalia D. Moyſes Pro.
5	c	Lovrencz Juſtin B. Zp.
6	d	Zakarias Prorok.
7	e	Regina Dev. Much.
8	f	*Narodyenye B. D. M.*
9	g	Doroth. y Gorg. MM.
10	a	Mikula Toloſa Zp.
11	b	Protus y Hyacint. MM.
12	c	Guido Zp. Tobias.
13	d	Amatus B. Zp. Logor.
14	e	Zviſſenye Sz. Kriſa.
15	f	Euphemia Dev. Much.
16	g	Kornel, y Cyprian. PP.
17	a	Znamenya Ran Sz. Fer.
18	b	Thomas Vil. B. Zp.
19	c	Januarius B. M.
20	d	Euſtakius Much.
21	e	Mathe Apoſt. Evang.
22	f	Mauritius M.
23	g	Linus P. M. Tek. D. M.
24	a	Gerard B. M. Kleo. M.
25	b	Kleofas Much.
26	c	Cyprian M. Juſt. D. M.
27	d	Koſma y Damian MM.
28	e	Wenceslaus Kr. M.
29	f	Mihaly Arkang.
30	g	Hieronym. Nav. Czir.

1	a	Remigius B. Zp.
2	b	Leodegarius Bisk. M.
3	c	Kandidus M. Fauſtus M.
4	d	Ferencz Seraph. Zp.
5	e	Placidus M. Gala Vdo.
6	f	Bruno Zp. Kartuſian.
7	g	Marko P. Zp. Julia D.
8	a	Brigitta Vdov.
9	b	Dionyſius Ariopag. M.
10	c	Ferencz Borg.
11	d	Nikaſius B. M. Placi. M
12	e	Maximilian B. Dom. M.
13	f	Eduard Kr. Zp. Kolm.
14	g	Kaliſtus Pap. Much.
15	a	Thereſia D. Agileus M.
16	b	Gallus Opat. Lul. B. Zp.
17	c	Hedviga Vdov.
18	d	Lukach Evang.
19	e	Peter od Alkantare Zp.
20	f	Felicias B. M.
21	g	Urſula. DD. MM.
22	a	Kordula Dev. Much.
23	b	Ivan Kapiſtran Zp.
24	c	Rachael A.k. Proklus
25	d	Kriſantus y Daria MM.
26	e	Demetrius Much.
27	f	Sabina M.
28	g	Simon y Jud. Thad. A.
29	a	Narciſſus B. Euſebia D.
30	b	Marcellus Vr. M.
31	c	Wolffgang Bisk.

1	d	*Vszi Szvet. y Szveticze.*
2	e	Zpomenek vszeh ver-neh mertveh.
3	f	Hubert B. Zp. Sylv. M.
4	g	Karol. Boron. B. Kard.
5	a	Emerik Herczeg Zp.
6	b	Leonard Op Zp.
7	c	Engelbert. B. M.
8	d	Godefrid B. Klarus Pop
9	e	Theodor Vit. M.
10	f	Andras Avel Zp.
11	g	Martin B. Zpov.
12	a	Martin P. M. Kunib. B.
13	b	Stanislaus Kost.
14	c	Serap. M. Vener. D. M
15	d	Leopold Vojv. Zp.
16	e	Edmund B. Zp.
17	f	Gregor. Thaum. B. Zp.
18	g	Eugenius.
19	a	Elisabet. V. Pont. P. M
20	b	Felix Valois Zp.
21	c	Daruvanye B. D. M.
22	d	Cecilia D. M. Filemon.
23	e	Klemens P. M.
24	f	Ivan od Sz. Krisa Zp.
25	g	Katarina D. M.
26	a	Peter Bisk. Much.
27	b	Barlam y Josaphat Ind.
28	c	Basilius, y Peter MM.
29	d	Saturnin. M.
30	e	Andras Apost.

1	f	Eligius Bisk.
2	g	Bibiana D. M. Rim.
3	a	Ferencz Xav. Zp.
4	b	Barbara D. M.
5	c	Peter Krisolog. B. Zp.
6	d	Mikula B. Zp. Afel. B.
7	e	Ambrosius B. Zp. †
8	f	*Prechisz. Prijet. D. M.*
9	g	Juditha Vdova.
10	a	Preneffen. Hise B.D.M.
11	b	Damasus P. Zpov.
12	c	Sinesius M. Amonar. D.
13	d	Lucia Otilia DD. MM.
14	e	Nikasius B. Viator B.
15	f	Ireneus M. Kristi. Szl.
16	g	Eusebius B. M. Albi. D.
17	a	Lazar B. Vivina D.
18	b	Chekanye Poroda B. D. Marie.
19	c	Nemesius M. Fausta.
20	d	Theophilus M.
21	e	Thomas Apostol,
22	f	Keremon B. M. Zeno.
23	g	Victoria D. M.
24	a	Adam, y Eva. †
25	b	*Narodyenye G. Bosich,*
26	c	*Stephan pervi M. v-Jer.*
27	d	Janus Ap. y Evang.
28	e	Drobni Sz. M. Mlad.
29	f	Thomas B. David Kral.
30	g	Liberius B. Zp.
31	a	Sylvester Pap. Zp.

DEL I.

KAK JEDEN GOZPODAR HISNI NA OBCHINZKOM PONASSATISZE MORA.

I.

PRED vszemi potrebno je, da ti pravdenu, y zvelichenye donassajuchu Katolichanzku Veru dersiss, ar ako ti ove Vere zversseno nedersis, nemores vu sitek vekivechni vlezti, pokehdob prez Vere najmre Katolichanzke *Nimoguche, dabi Bogu povolyen bil:* Koj pako ni Bogu povolyen, on nemore vlezti vu sitek vekivechni.

2. Lyubi G. Boga tvojega Ztvoritela; ali ni liztor z-rechmi, nego iz vszega Szerdcza. Iz vszega pak Szerdcza lyubiss Boga, akomu verno szlusiss, hvalis, chazitis,

tiſs, nit niſtar neſeliſs, nego ſzamo ono, kaj je vugodno. Bogu ti ſzluſiſs, akoſze habaſs, kajti ga Bog odurjava: ako pak dobro chiniſs, kajti je Bogu povolyno, hvaliga. Nut ſzada G. Bog zapoveda, da mu ſzluſiſs; Bog je pak vreden: daga lyubiſs, pokehdob te je iz niſtara vuchinil, y jednoga chloveka kip dal, koj bite bil mogel vu niſtaru zapuztiti. Dapache je za te ſzvojega jedino rodyenoga Szina dal; y biga joſche dal iz velike lyubavi proti tebi, ako potrebno, y moguche bi bilo. O chudna lyubav! gdo nebi ada G. Boga od ſzerdcza lyubil?

3. Ufajſze vu Boga, ali za niſtar drugo nego za ono kaj Bog je obechal, y kak je obechal. On iztina je obechal ti je nebo, ali z-tem nachinom, ako Zapovedi nyegove obderſavaſs; obderſavaj Zapovedi Bosje, tak ti daje tvoje Uffanye tverdno vuchinyeno. Ti veliſs da Nebo ni za nikaj nachinyeno, ali znaj, da takaj ni Pekel za nikaj. Hudobno ſiveti, terſze ufati, ſzrechno vumreti, y Nebezko Kralyeztvo zadobiti, je zaizto prevzetnozt velika.

4. Bojſze Boga: y poztavlyajſzi G. Boga pred ochi, verujuch daje vſzigdar nazochi pred tobum, da ti zlebka morebiti nezagreſſiſs. Iztinaje to da Bog vſza zla vidi: vſza zla chuje, ali je y kaſtiguje. Nut ſzada nigdo nepodztupiſze nazochi jednoga Kralya, ali Herczega jedno zlo vuchiniti, akopremſze on liztor z-jednum

vre-

vremenitum ſzmertjum grozi. Gdo ada poufatiſze hoche pred ochmi Bosjemi greſſit, kojſze grozi ſzmertjum vekivechnum?

5. Nezkerbiſze tak za vremenita, kakſze moraſs za vekivechna; ar ako ti da naſz veſz Szvet zevſzemi kinchi y z-bogacztvi zadobiſs, ter zutra vumreti moral budeſs; kajti pomore? zkerbiſze da Duſſa tvoja vu kvar nevpade: to ti pomore.

6. Zkerbiſze: vſzaki dan tak ſiveti, kak dabi vu vſzakom ochnom megnenyu moral vumreti, y pri Bogu rachun dati poſzlov tvojeh. Vſzigdar miſzli: ov je mozibit zadnyi dan; deneſz ja hochu tak ſiveti, kak bi ja ſelyel jeden put vumreti.

7. Ti hocheſs vſzigdar vu vecher razveſzelenye pochutiti vu ſzerdczu, ako den dobro zprevodiſs. Oberneſsga pak na nichemurna razveſzelenya, na pijanztva, pleſzanya, y vu igre hocheſs pod vecher miſzliti: Ov den je preſſel, razveſzelenya je neztalo! kaj imam ja ſzada odtud! O dabi ja bil ov dan na bolye obernul! Zato ada oberni vſze dneve na dobro, da nebudeſs imal zroka vu vecher tuſitiſze ſzam naſze.

8. Rano v-jutro ztaniſze friſko gore ar je ſzedem vur zpati vſzakomu dozta, zbudi vu tebe dobro miſslenya: ar dobro pocheti je vre na pol opraviti poſzel. Nepuztiſze vu takove poſzle dabi z-juternyum molitvum dobroga nakanenya nevuchinil, ar drugach prez nyega on dan nebudeſs

imal szreche; ar vu Bosjem Blagoszlovu vsza sze zaderfavaju, a vu tvoje zkerbi, y poszlu niftar neztoji.

9. V-jutro taki rano, kak berse preglедаss tverdno obechaj, da ov dan nechess nijednoga greha vuchiniti; ar jeden jedini szam szmertni-greh, je tak smehko delo, dabi Szin Bosji drugoch moral vumreti, akobi moguche bilo. Zato vzemiszi napervo pravdeno, dasze hochess takaj deneszs od maleh grehov chuvat, o-szebujno od oneh, vu koje guztokrat opadass.

10. Jeszi pak ti vu jeden szmertni, ali mali greh opal, zato zkerbisze znovich gore ztati iz nyih, kaftiguj szam tebe y tuchisze po szerdczu, rekuchi; O G. Bose miloztivni budi gresniku! ali daj kaj za Almoftvo Sziromakom.

11. Chez dan vechkrat ponovi dobro nakanenye, negda zdehni, y ztrelnu molitvu alduj, pohodi Czirkvu, ali doma Oltarecz tvoj, poszluhni Szv. Messu pobosno, preporuchi tebe, y tvoju vszu Hissu vu obrambu Bosanzku.

12. Ako Chloveka kojega pozdraviss, ali od nyega pozdravissze; reczi selenyem szerdchenem, y zhotenyem szerdcza tvojega, y ni szamo z-vuztmi te z-jezikom: *Hvalen budi Jesus Kristus!* a ti odgovori drugomu, tebe tak pozdravlyajuchemu *Na Veke*: ali *Amen.* Nad ovo kaj morebiti szladkejsse, kak guschekrat Ime Jesussevo vu vuzteh, y vu szerdczu noszitі?

13.

13. Ako ti kakov Kris, iliti fzuprotivnozt napervo dojde, terpiga za Lyubav Bosju dobrovolyno, nemorguj fzuprot; nego poglej na Zvelichitela tvojega mifzlechi vu fzebe: *JESUS ni Kriv, ni dusen terpel je; ja pako terpim vredno, pokehdob fzem zdavna to za grehe moje zafzlufil. Naj ada bude tak, ja prez terplenya nechu biti, pokehdob ja mojega Jefuffa predragoga terpeti vidim.*

14. Podignyen jefzi ti na veliku chazt, potefes velike dobichke, fivefs vu vfze fzrechi, y vu dobrum, neznaffajfze, nego vfzigdar mifzli: *Szrecha je okrugla kot globus; more lehko pri mene, malo za tem, pri drugom biti. Mifzli: kaj mi hafzni vfze ovo za fitek vekivechni? fzada imam vfza, koje god fzerdeze felyi moje; kaj pak potlam bude, kada ja vu Hifu vekivechnozti moral budem vlezti?*

15. Vu oprave tvoje ifchi fznage, a ne nichemurnozti: Kinchenye Chloveka neztoi vu lepote oprave, neg vu lepote ponaffanya ter derfanya.

16. Vu govorenyu budi pameten; *ar vnogo govorenye malo gda je prez greha.* Guztokrat fal ti bude dafzi ovu, ali onu rech govoril; ali to bude kefzno. Zato nepovedaj vfzega, kajfzi chul, niti kaj vidifs.

17. Vu fzerditozti najfze prenagliti, neg ako zapazifs, dafze zlatenicza zdife, zapri vuzta; ar malo gdo vu fzerditozti govori kaj zpametnoga.

18. Chuvajſze od ſzerditozti nad marhum. kaj razme marſe tvoje kletve, y blaznozti? ti ſeliſs od marſſeta, da ovo, ali ono pravo vuchini; ali kak hoche marſſe to pravo vuchiniti? vu koje ti vſze Vrage goniſs: zaztanovite nemore niſtar pravo niti dobro tam biti kadeſze vragi zaderſavaju.

19. Chuvajſze od jada zverhu lyudi, budi oni vekſſi ali menſſi od tebe, ali jednaki akoſzu vech od tebe, kaj ti haſzni jaditiſze? iſchi ſzveta, y pomochi pametno: to ti pohaſzni. A jeſzu menſſi od tebe pokaraj je akoſzu zaſzluſili; ſzerdiſze na nyih, ali *vendar prez greha*: jeſzu ti par tak primuchi, aliſze naſzmej, odpuztivſſi ar *razumen prepuſcha*.

20. Chuvajſze od ogovorlivoga, y neſzramnoga govorenya; kaj tebe idu lyudzke pregreske? kaj na te nezpada, nemoraſs ti podpuhavati, oberniſze k-tvojem vratom; kaiti doneſze za jedno veſzelye nechizto slabrati, y popevati? zaizto dajeſs van, da ti niſzi chizt vu ſzerdczu, neg jeden kozel nechizti: *Zpoznavaſze Zvon iz zvenchanya, Pticza iz popevkanya;* kakova je.

21. Ochi tvoje derſi na vuzde: nehitaj ih na takove ztvari, iz kojeh Duſsa tvoja kvar bi valuvala. *David akobi bil ochi ſzvoje bolye ozkerbel, nebi bil zagreſſil* ſzuprot 9. Zapovedi.

22. Chuvajſze da nijedne Perſſone drugoga zpola dotikalſze nebudeſs ni ruke,

io-

josche vech chuvajsze, da po otajneh kuteh szamsze snyum zadersaval nebudess: na to mozibit rechessmi; *ona je pobosna, chedna, nit ja nistar nepuscham hudoga vu misslenya.* Ali poszluhni: *Zemlya je dobra, y Voda, zmessaj ovo dvoje zkupa, nedojdeli merzko blato van?*

23. Nemorguj nigdar szuprot Bogu, ako tvoje Gozpodarztvo ti nejde na ruku, neg sze izruchi Volye Bosanzke, budi zadovolye z-onem, kaj ti G. Bog vszaki dan possilya. ' Ar: *Ni on szrechen, koj je z-bogadztvom napunyen, nego on, koj je bogat z-dobrotami.*

24. Besi od ymanyeh Tovarustvu, ar vu nyih nistar dobra nechujesze; y kajtisze tamo nepokojne glave zeztaju, zato zdisusze karke, vike, krike, boj, y oztala zla vnogo verzta: *Besat od nyih dobichek je veliki.*

25. Besi od kartanya, y oztaleh igrih: po kojeh vu zlo opadasze, kak god bersze moress; ar podajuchisze vu igre na berzom zlo vu hisnom gózpodarztvu, pochuti kvar: ako kaj y dobiss igrajuchi blagoszlavlyali te budu naopak: ako pak zgubiss, salozt zapopade te zbog izpraznyene mossnye; Dussno zpoznanye smehko, Sena y Detcza raztusena.

26. Vszaki Meszecz najmenye jeden put zpovedajsze, y pobosno pricheszajsze: ali ni kakgoder liztor po navade, guztokrat zpovedatisze, ni znamenye jednoga Gressnika velikoga, neg jedno Vrach

tvo y pomoch, szuprot grehom velikem ar: *koj obraz szvoj koche chizt imat, on guztokrat sze vmiva.*

27. Almostvo daj rad neptzt vssi nijednoga vbogoga od tebe praznoga oditi; gda premoress: jedali vu nyem G. Kristussa neodreness szamoga od szebe.

28. Nikoga na malom nedersi, nit neobssani, budi on, sziromak, ali zlochezt kuliko mu drago, ar sze nezna, kaj more vu takvom Chloveku dobra zadersavatisze. Morebit je on vu veksse milosche Bosje od tebe, morebit da on z-vremenom vzet bude vu Nebo, ti pako hitchen vu Pekel.

29. Possalye ti G. Bog kakvu neszrechu ali bich, tuchu, povodnyu, sesge, ogeny naglo, &c. budi ovde jak vu zaufanyu, dajsze Bogu vu ruke, puzti vsza na Volyu Bosju, terszi oberni telovni kvar na haszen duhovnu rekuch z-Jobom chednem: *G. Bog je dal, G. Bog je vzel naj bude ime nyegovo blagoszlovlyeno.*

30. V-Nedelyu y po drugeh Szvetkeh marlyivo hodi vu Czirkvu k-Szalusbe Bosje, k-Prodechtvu, k-Szv. Messam, y oztalem verno pohadyajuch Szv. Czirkve drugda taka y po poldan; premisslyavaj tam sivlenye Kristussevo, y Matere nyegove Devicze Marie, y velika Dobrochinenya nyihova; ponovi onde tri one Dobrote ili Krepozti Bogoszlovzke: Veru, uffanye, y Lyubav Bosju, szvetechni

chni pak dan jednoga ali drugoga ſzvetcza, ſivlenye, y ſzveto ponaſſanye, terſze terſzi naſzleduvatiga vu jedne, ali vu druge Dobrote daſziga ztanovitejſſe zadobiſs za Obranitela.

31. Po Nedelyah, y Szvetkeh prepovedaneh nedelaj nit Podloſnikom nepuzti delat, Druſine, y ſzlugam: ar bi velika bila noria izkat zadobavitiſze hrane z kvarom Duſſe, kakſze ti zauſaſs bogat poztat ako Bog dela tvojega neblagoſzlovi? Bog pako neblagoſzlavlya onoga dela, kojeſze chini ſzuprot Prepovedi nyegove.

32. Moreſs ſze negda vu dobru volyu puztit razveſzelivſſiſze kuliko opoſzred zpametneh, y zduſſneh Lyudi chuvajuchiſze y ovde da negovoriſs od pregreſski Bliſnyeh, ali kakoveh faling; nit je oſzudjavaj, nit obſſani, nit oſzmehavajſze ſnyih, nit oponaſſaj. Oſzebujno pak zderſiſze, da takoveh ztvari napervo nedonaſſaſs kojebi po nechiztoche ſzmerdele, nit nedopuzti takaj drugem, kaj takvoga pred tobum govorit.

33. Ako van ideſs iz Hiſe, poskropiſze z-blagoſzlovlyenum Vodum Kriſa na te poztavivſſi Szv. znamenye, terſze preporuchivſſi pod obrambu JESUSSU: y MARIE da te pomogu ako dobro duge ideſs vzemi Sz. Chiſzlo v-ruke y onak nachazt y poſtenye Deve MARIE moli.

34. Vſzaki dan z-vecher pervo kak leſat ideſs izpitavaj tvoje duſſno zpoznanye,

kajſzi zla vuchinil, y kajſzi dobra zapuztil. Zato pokajajſze z-obechanyem tverdnem daſze poboliſſati hocheſs, ter moliſze G. Bogu za oproſchenye. Gda pak leſiſs na poztele, poztaviſze na priliku jednoga vmirajuchega ter ſzamſzi reczi: kak bi ja ſivet bil moral, ako bi ovu noch vumreti moral? *O G. Boſe! vu ruke tvoje preporucham Duſſu moju.*

Da pak ove kniſicze nebudu ſzamo ſzluſile za telovna neg y za Duſſu, dajuſze napervo ovde nekoje Molitve kratke.

V-PUCHENYE.

Kaj je Molitva obchinzkem nachinom?

Moltva je jedno podiganye naſſe pameti y ſzerdcza k-Bogu. dami ovak zauffano vſza proſzimo, kojeſzu nam ali drugem na zvelichenye.

2. Molitva je Duſſe tak potrebna kak je Telu kruh vſzakdaſſni; Telo na niſtar dohadya prez kruha, y Duſſa prez Molitve vumira.

3. Molitva vnogo haſzni: 1. Prehadya chez Nebeſza: Sz. Steffan gdaje molil, Nebo ſze je odperlo; *Act.* 7. 2. Preoblada jakozti peklenzkeh Duhov; kak ſzvedo-

doche vnogi, kojiſzu bili zganyani iz obſzedyeneh lyudih. 3. Oblada vigyene Nepriatele, tak je Suſanna krive Tuſitele, y ſzudcze obſſanila zdihavajuch proti Nebu. 4. Oproſchenye grehov zadobiv.., ovak je z dobil ochitni Greſſnik, y Tolvaj na Kriſu preporuchajuchiſze. 5. Gaſzi vremenite kaſtige ter oſzlobadya od nyih; ovak je G. Bog Iſraelzkomu Lyudztvu zaſzluſenu kaſtigu odpuztil po molitve Moyſeſſove. 6. Obderſava nadalye Lyudi vu ſivlenyu; ovak Ezechias molechiſze zadobil je dalye petnajzt let ſivlenya.

4. Molitva, da je dobra ter Bogu vugodna, potrebuje; *Pervich*: Szerdcze chizto ar G. Bog kruto malo kada poſzluſſa Greſſnika. *Drugoch*. Potrebuje jednu Veru ſivu ar prez Vere, nimoguche dabi povolyen bit Bogu gdo. *Tretich*: Zauffanye jedno Szinovlye vu Boga mora biti; *Chetertich*: Lyubav ſzerdchena; prez koje Molitva je merzla, y neprilichna *Petich*: Poniznozt zvunzka y nuternya koja prehadya chez oblake. *Sheztich*: Jedno zkerbno na rechi pazenye kak moliſs, ar ovakva daje krepozt, y jakozt. *Szedmich*: Jedna poterplyena ztalnozt, ar ovakova primora G. Boga da vuchini kajſze proſzi. Zaradi toga Sz. Bernard krichal je. *O poniznа Molitva tvoja je jakozt, tvoje je Nebo; tiſze ſzamo boiſſ, da neprides pred ſtoliczu ſzud. Bosjega: ti*

 obla-

obladaſs neobladanoga, y veſes vſzamoguchega.

V-PUCHENYE.

Kaj je Szv. Meſſa.

1.

Szveta Meſſa je Aldov jeden ovoga Zakona; vu kojem Otczu Bogu nyegov Szin jedinorodyeni JESUS Kriſtus aldujeſze na zpomenek preſzvete Muke nyegove.

2. Meſſa zarad velike jakozti ima vech razluchneh imen: *Najpervich*, Aldov zahvalnozti, za vſza Dobrochinenya Bosja. *Drugoch*: Je Aldov Hvale ar po nye Zmoſnozt Boſanzka najviſſejſſe chazti, Poſtuje, y dichiſze. *Tretich*: Je Aldov molitveni, z-kojemi vſza dobra na Duſſu y na Telo zpadajucha od Otcza Nebezkoga profzimo. *Chetertich*. Aldov je jeden Vutiſſenya, po kojem dobivaſze pomirenye z-Bogom, oproſchenye grehov, y oſzlobadyanya Duſs iz muk purgatoriumzkeh.

3. Szv. Meſſu je ſzam G. Bog odluchil, y odredil, to je Kriſtus JESUS govorechi pri Sz. Lukachu c. 22. *To chiniti na moj Zpomenek*: O puni razveſzelenya zpomenek O prechudni Aldov Meſ-

ſe! vu kojem neáldujeſze Agnecz Abelov, nit Kajnov Szad, nit Abrahamov Oven, nit Moyſeſſevo Kadilo, nit oztaleh vnogoverzti aldovi; neg pravo Telo, y Kerv Jeſuſſa Otczu Bogu vſzamoguchemu. O Boſe dragi! gdoſze nebi terſzil kaj najvech je moguche vſzaki dan Szv. Meſſe poſzluſſati zbog toga moj Kerſchenik, ako ti morem dopovedati, ſzvet y navuk primi, poſzluhni vſzaki dan Sz. Meſſu, akoli ti je y kuliko moguche; kaj mora ova imat:

1. Poſteno, poboſno klechech, ter podigſſi gore zkloplyene ruke.
2. Ponizno zpokajanem ſzerdczem, verno molech, nezgledajuch ſzim tam.
3. Lyùblyeno, guztokrat ponoviv ſſi chine, ſive Vere, Uffanva y Lyubavi proti Jeſuſſu vu preſzvetom Shakramentumu prebivajuchemu.

Raztolnachenye, iliti razloſenye Oprave z-kum Meſſniki oblecheni moraju priztupit k-Oltaru Sz. Meſſu ſzluſit.

1. Humeral on, koiſze poztavlya na glavu, pakſze dole na vrat zpuſcha zpodoben rubczu, znamenuje ono platno, zkemſzu Sidovi vezali G. Kruſtuſſu ochi y oblichaj, ter ſzramotno govorili: *Prorukuj nam gdo te je vudril;* gdaſzuga nemilo bili, y plyuzkali.

2. Alba, iliti duga bela Rubacha znamenuje Szvitu, z-kojum Herodefs oblekfsiga zefpotavalfze je iz G. Kriftufsa kak dabi bedazt bil.

3. Pojafz znamenuje Stola, y na leve ruke narukva, Lancze, Vufa, y oztala, z-kojemi G. Kriftus zvezan befse, y dopelyan vu Jerufalem.

4. Kafula najzadnyich poztavlyena na Mefsnika znamenuje on plafch raztergani, kojega poztavili jefzu naplecha y na herbet bichuvanoga Jefufsa, kadafzuga korunili, y znamenuje nofsenye fmehkoga Krifa na Goru, a ternova koruna znamenuje Korunu na glave obrivenoga Mefsnika vu oztaleh pak Redovnikov on Venecz, ili Koruna na glave, koju nofze.

5. Kelih znamenuje Grob Kriftufsev: a Patena kamen zverhu groba.

6. Palla znamenuje ono plaltno zkojem bil je Obraz Kriftufsev zavit v-Grobu.

7. Corporal y Purificatorium znamenuje ono platno vu koje zavito bilo je prefzveto Telo nyegovo v-Grob polofeno.

8. Oltar znamenuje Goru y Kris, na kojem vifzel je razpet G. Kriftus alduiuchifze za nafse odkuplenye preterpechi britke Muke y fzmert fuhku podjemfsiefsi lyubleno.

Messna Molitva.

Dobro nakanenye pred poszlussanyem Szvete Messe.

O Moj Bog ja hochu ovu Sz. Messu pobosno poszluhnuti ovde pred tvojem Nazochibitjem: 1. Da ja tebe zevszemi Sz. Angeli doztojno molim klanyajuchisze, y da te hvalim chaztim, y lyubim. 2. Da ti zahvalim za vsza oszebujna Dobrochinenya. 3. Daja zadozta vuchinim za moje gressne duge. 4. Daszi zadobim Milosche potrebno za Dussu, y za Telo. 5. Da jakozt y krepozti Blagoszlova zanyega zadobim ochivezto Amen.

Na pochetek Szvete Messe.

O Gozpodine JESUS Kristus, Szin sivoga Boga na Zpomenek y Hvalu tvoje nepreszesne lyubavi, iz koje szi ti za me, y za vsze Gressnike vumerl, aldujem ov Sz. Messe Aldov zevszemi drugemi koje denessni dan po vszem szvetu alduvalesze budu; doztojajszeje iz ruk vszeh Messnikov prijeti ter Otczu Bogu izruchiti, kakgod jeszi na Sz. Krisu tvoje Telo preszveto y predragu Kerv za odkuplenye Szveta alduval, ter iz goruche lyubavi Otczu vekivechnomu izruchil jeszi darujuchi.

Na

Na Gloria, iliti Dika na Viſſinyah Bogu.

O Preſzveto Trojztvo jedini Boſe! ja te chaztim, hvalim, y molim znajglubokejſſum poniznoztjum, tvoju previſzoku Zmoſnozt, y Boſanztvo, preſtimavam, y lyubim ovo izto zverhu Neba, y Zemlye. Jaſze radujem, daſzi ti Bog jedini, neſzmerni, preveliki, premudri, ſzvet, dobri, miloſzerdni, te pravichni Gozpodin veſzelimſze iz glubline ſzerdcza, date lyudi veruju, y date vſzi Narodi zpoznaju ſelim, da te lyube, hvale ovde ſzada, y na Nebu vek vekoma. O kak bi rad imal ja dabi vu to ime vſza vuchiniti, terpeti, y moju Kerv prelejati mogel! Jedaliſze nebi ti O veliki Boſe nigdar raſalil! neg vſzigdar ſze chaztil: moje vſze ja miſslenye ter ſelenye tebe lyubiti jedino, dichiti, y hvaliti, ovde nepreztancze, y na Nebeſzeh vek vekoma zevſzemi Angeli, y Blaſenemi.

Na Szveti Evangelium.

O Boſe moj! ja vſza verujem kajgod ti po Czirkve Katolichanzke zapovedaſs veruvati kajtiſze iztina vekivechna, ove ſzamo Czirkve obechajuchi tvoju obrambu, y zachuvanye nye nuter do zkonchanya Szveta, y da vrata peklenzka nete nye preobladati, ja zevſzema ſelyim vu ove Sz. Vere ſiveti, y vumreti,

ti, jeſzem gotov z-tuliko jezer Muchenıki ſzvetemi ovu Apoſtolzku Katolichanzku jedinu donaſſajuchu Zvelichenye Veru z-mojum kervjum potverditi; dapache jezerokrat ſivlenya mentuvatiſze, kak vu najmenſſem od nye dvojiti; ali od nye gdagod odztupiti O Boſe dragi objachime, ter povekſſaj vu mene ovu Veru pravdenu.

Na Credo, kadaſze moli.

Veru Bosju, y ti moli z-Meſſnikom polahko, ter dobro pazi na Sz. Rechi, koje izgovoril budeſs premislavajuch zkrovnozti one.

Na Offertorium Hoſtie, y Keliha.

Nepreſzeſni, vekivechni G. Boſe! ja tvoje nevolyno Ztvorenye valujem zahvalnem ſzerdczem da ja Duſſu, y Telo moje, y vſze koja imam, od tvoje miloztivne ruke vzeljeſzem, zbog toga prijimlyem ſzada ono dobro vſze, kojeſzi mi dal vu vremenu mojega ſivlenya izpadajuche na Duſſu, y Telo y poztavlyam je zkupa zevſzemi zaſzluſeni tvoga Szina predragoga poleg Hoſtie zverhu Patene; ter ti je aldujem na zverſſenu Hvalu, y zahvalnozt k-Duhe vſze povolynozti. Pokehdob pak nimam niſtar doztojnoga za Dare, koje mi dal jeſzi bolſſega za

darüvati tebe, kak fzamo fzerdcze moje, vzemi ovo izto iz mojeh obodveh ruk koje ti aldujem poztavlyajuchi na tvoj Sz. Oltar y vu Kelih, da vfze Molitve, y Blagofzlovi, kojiffze budu zverhu govorili od Mefſnika dojdu takaj zverhu fzerdcza mojega, y teda dafze pofzveti obernyeno na lyubav tvoju y nahlepenye vfzeh meni potrebneh dobrot, natuliko dafze vech moje zvalo nebude neg naj vfze czelo tvoje bude, ter da fnyim obernefs poleg tvoje fzvete Volye.

Na Sanctus. Sanctus. Sanctus.

Vfzamoguchi vekivechni Bofe Gozpodine Nebezki Otecz poglej z- Ochi tvojeh nepreffzefnum Milofzerdnoztjum naffe tuge, nevolye, y potreboche, ter fzmilujfze zverhu vfzeh Kerfchenikov Verneh za koje Szin tvoj jedino rodyeni nafs lyubleni Gozpon y Odkupitely Kriftus JESUS vu ruke Greffnikov dobrovolyno dalfzeje, ter predragu fzvcju Kerv na Drevu Sz. Krifa prelejal je do zadnye kaplye. Po ovem iztem Gozponu JESUSSU Kriftuffu odverni o premiloztivni Otecz vfze zafzlufene kaftige fzadafnye, y dojduche pogibeli, Kugu Glad, y Vojzku, Betege vnogoverzte, y fa-lozt puna vremena. Rafzveti tulikajffe, ter objachi vu vfzem Dobru duhovne, y fzvetzke Poglavare ... fz bujno velike

Po-

Poglavnike, da vſza overſſuju verno, kojagod na tvoju Diku Boſanzku na naſſe Zvelichenye y na obchinzki mir zpadaju y mogu dojti na dobro lyudztva Kerchanzkoga.

Na Podiganye Hoſtie, iliti preſzvetoga Tela.

Vudriſze tri pute zkruſſeno po perſzah, te reczi zalublyeno.

O JESUS ja tebi ſivem!
O JESUS ja tebi vumiram!
O JESUS jaſzem tvoj ſiv y mertev Am.

Na Podiganye Keliha.

Szveta Kerv ochiztime.
Szveta Kerv nahranime.
Szveta Kerv napojme, y vſze Duſſe Kerſchanzke, Amen.

Molitva za Podiganyem.

O Premiloztivni JESUS ja ſzada obracham k-tebe ochi moje y Szerdcze moje. Ah oberni y ti tvoje k-mene, y Szerdcze Boſanzko! ter oglejſze na poſzlednye moje potreboche, na pogibeli takaj Zvelichenya mojega. Ah vzemiſze, zame, y budimi veren Obranitely na oſtre Pravicze, vu ove Sz. Meſſe, y vu vſzeh drugeh ja te ſzamoga aldujem za me, da mi podeliſs oproſchenye vſzeh grehov mojeh. Pokaſi Otczu tvoju Sz. Glavu

z-

z-ternyem korunyenu, tvoje vſze Telo ranyeno, tvojeh pet Ran chudo, tvoje prebodeno Szerdcze, y tvoju Kerv predragu, povechinu kakſzi ti za me nemiloztivno, ter boleztno bichuvan bil, korunyen, razpet, y vumorjen ztraſſno: y po vſzeh ovèh izproſzimi, da me on neprepuzti zkvaritiſze. Doztojajſze vu ove Szvete Meſſe, y vu vſzeh oztaleh izkati mu lyubav, chazt, hvalu, zahvalnozt, y pomirenye ſnyim: Duſſe moje tvoja zaſzluſenya te najmre dareslivo prikladno delniczu vuchiniti terju z-tvojum Kervjum miloztivno O JESUS poſkropiti, Amen.

Na Pater noſter, iliti Otecz naſs.

O Bog Otecz lyubleni tvoja naj bude Volya! budi zlo ali dobro, budi ſzrecha ali neſzrecha, ſzmert, ali ſivlenye zverhu mene Volya tvoja najſze zpuni zverſſeno nit vu naſz kak ju zpunyavaju vſzi Angeli y Szvetczi y kak ju je zpunil tvoj Szin predragi JESUS kada je za naſz nevolyne Greſſnike pokoren bil nuter do ſzmerti Sz. Kriſa. A ſzada zmoli veſz Otecz naſz za Meſſnikom.

Na Agnus DEI: iliti Agnecz Bosji.

O Gozpodine JESUS Kriſtus zarad moieh teskeh grehov niſzem vredeh tebe prijeti

jeti zatoſze molim po tvoje ſuhke Szmerti doztojajſze je meni oproztiti.

O G. JESUS Kriſtus! zarad moje odurne nechiztoche niſzem vreden tebe prijeti; zatoſze molim po tvojeh ſuhkeh Szuzah doztojajſze öchiztiti Duſſu moju greſſnu.

O G. JESUS Kriſtus zarad moje nezahvalnozti, y lenozti niſzem te vreden prijeti, zato molimtiſze po goruche lyubavi Szerdcza tvojega, doztojajſze daruvati Szerdczu mojemu pravdenu poboſnozt: ah primiga vu tvoje preſzvete Ruke, ter okinchiga na on lepſſi nachin; kakga ſeliſs ti okinchено, y pripravlyeno vſzigdar imati.

Na Szveto Pricheſchanye.

Ja tiſze klanyam G. JESUS Kriſtus pravi Bog, y Chlovek vu Telu, y Kerv pod ovum poſzvetchenum Hoſtium ili Kipom, hitamſze na kolena dole ovde pred oblichajem tvojem z-najglubokeiſſum poniznoztjum O ſalujemſze iz ſzerdcza, da ja tebe O Boſe previſzoku te nepreſzesnu dobrotu jeſzem gdagod raſzerdil ja ſzada odpovedam vſzem grehom, y hudobnem poſelenyem, izreni van iz ſzerdcza mojega vſza hudobna nagnenya, y poſelenya, da ja ovak od vſzeh grehov oſzlobodyen, tebi Bogu mojemu doztojno ſzerdcza prebivaliſche pripravim; O JESUS dojdi k-mene, dojdi, ladai z-Duſſum, y

z-

z-Telom mojem, kojati ja ſzada z-mojum kervjum zapiſzujem za vek vekoma Amen.

Na Sz. Blagoſzlov.

Blagoſzlovi naſz Bog Otecz †, obchuvaj naſz Bog Szin †, raſzveti naſz Bog Duh †, Szveti; Objachi naſz krepozt britke Muke, y ſuhke Szmerti Jeſuſſeve; y obrani naſz po proſſnyah vſzeh Szvetczev Nebezkeh od grehov, y od vſzega zla Amen.

Alduvanye Sz. Meſſe.

O Premiloztivni, dobri G. Boſe! ja tebi aldujem ovu Sz. Meſſu, y oztale vſze koje deneſz buduſze ſzluſile; pri kojeh vſzeh od ſzerdcza ſelim biti akobi mi bilo moguche y vſzeh delnik biti zaufamſze ztanovito, ar verujem Obchinu Szveteh. Ja ti aldujem zkupa takaj, moje malahne poboſnozti za izkazatiſze zahvalnoga, y ſzluſbenoga ter za pokazat moju ztalnu lyubav proti tebi: y proſzim po Muke y Kriſu, po Kervi, y po Szmerti Kriſtuſſa Jeſuſſa, daſze doztojaſs vſze moje lenozti oproztiti meni: ter k-tomu ov aldov cheſz Kervave y prebodene Ruke mojega razpetoga Odkupitela prijeti; ter na moje y vſzeh Lyudih (oſzebujno oveh NN.) vremenito y vekivechno dobro vuchiniſs dojti, Am.

V-PUCHENYE.

Od Zpovedi.

1.

Zpoved je jedno otajno ſzamoga ſzebe zatuſenye pred Meſſnikom vſzeh grehov koj za marlivem izpitavanyem Duſſnoga zpoznanya mogu Chloveku dojti na pamet.

2. Zpovedatiſze je potrebno, 1. Pokehdob je G. Kriſtus zapovedal, y ovak drugoga ni nachina, kak zpovedatiſze, ali na veke goreti, jedno zmed dveh izebratiſzi je. Zaradi toga moj Kerſchenik dragi, ako ti je Duſſa tvoja draga, obladajſze ter vuchini iz potreboche jednu dobrotu: 2. Je haſznovita: ar Zpoved chini znovich Greſſnika Lyubitela Boſjega, tazterga lancz Satana peklenzkoga: ako pak ni ſzmertni greh nad tobum, povekſſava medtemtoga Miloſchu, jachi krepozti, povekſſava najme. 3. Zpovedatiſze je doztojno; ar ako vrachtvo nebi kulliko ſuhko bilo, jeden bi na malom beteg derſal: ako Pokora nebi teſka bila, greſſiloſzebi joſche gorſe potlam; y pak koj ſze ni pred Bogom ſzramuval, y pred Szvetom greſſit, zakaj biſze moral ſzramuvati zpovedati one izte grehe? 4. Zpovedatiſze je lehko; O Boſe toli moral biſze jeden vu

tem-

temnicze leſechi Tak ufati ſzloboſchine ſzamo zpoznajuchi ſzvoje grehe te je valujuchi: kak bije rad valuval ſzam kak viſzoko pohvalil bi Miloſzerdnozt ſzudcza tak opraſchajuchega.

3. Na jednu zverſſenu Pokoru zpadaju tri ztrani. 1. Pokajanye pravdeno zverhu vſzeh grehov z-jednyem tverdnem obechanyem pobolſſatiſze. 2. Grehe ſzerdcheno zpovedati vſze. 3. Pokoru danu marlyivo obverſſiti. Ako ti hocheſs pravo zpovedatiſze tak pervich. 1. G. Bogu zahvaliti, dati je vreme dal zpokoritiſze akopremſzi jezerokrat vekovechnu ſzmert zaſzluſil. 2. G. B. molitiſze za zpoznanye grehov tvojeh. 3. Duſſno tvoje zpoznanye dobro izpitavati. 4. Pravo poſaluvatiſze y pobolſanye verno vu ſzerdcze zakoreniti. Da pak naſzledujuche Molitve nezburkaju tebe, neg leſe pred ochi dojdu poztavlyam ti zerczalo Zpovedi napervo.

Zerczalo Zpovedno.

Zverhu deſzetereh Zapovedih.

I.

Neſzili gda vu otajnoztih Sz. Vere dvojil ali Vere zatajil niſzili kakove Shatrije vuchi[illegible]il? niſzili prepovedaneh Knig chtel; ali ih pri tebe derſal? niſzili kada vu Miloſzerdnozti Bosje dvojil, ali vu nyu zaufaju-

ufajuchfze greffil? nifzili gda iz Bosanzkeh ztvarih zefpotavalfze?

2. Nifzili prez potreboche, ali laslivo prifzegal; kakti je tak mi Bog pomozi &c. ali tvoju Duflu, ovo je iztina kak je Bog na Nebu &c. nifzili fzuprot Bogu blaznil merzko fentujuch, Shakramenterajuch, razpetoga Kriftuffa napervo poztavlyajuch za potverdit hudobe tvoje. Nifzili kaj pod prifzegu obechal, a obderfal nefzi?

3. Nifzili koju Nedelyu ali Szvetek Sz. Meffe zalenil pofzluffati ali za Evangeliumom k-nye doffel po malovrednozti? Nifzili prez ofzebujne fzile delal ali druge na to dopelyal, te fzam doztakrat manguval?

4. Ztareffem tvojem nifzili ali tvojem Poglavarom ili Gozpodarom bil nepokoren nyih rafzerdivffi hotoncze, ofpotal ali preklel, zlo im felechi? Nifzili vu prepovedaneh dneveh mefza jel, ali prepuztil Zpovedatifze ô Vuzmu, y pricheztitifze?

5. Nifzili fzuprot Blifnyemu velikoga nepriatelztva nofzil kafuchiga z-rechmi, y z-deli na kvar nyegov nifziga ranil, ali fantitifze nad nyim izkal? nifzili rad videl gdafzufze drugi povadili ter bili med fzobum, ali ih na to podufzaval? nifzili fzam fzebe ali Blifnyemu Szmerti pofelyel, ali kaj drugoga zla, dabi na nyega dofslo? Nifzifze kada vefzelil nad nyegovum nefzrechum, ali kvarom? ali nenaviden bil nad fzrechum nyegovum, zdravjem, napredkom, imetkom, vu ztalemi?

6. Niſzilifze kada vu neſzramnom zaderſaval dugo, povolynozt imal miſslenyu, ali morebiti privolil vu nye; y ſzuprot kakve Perſſone je to bilo, zakonzke, ali nezakonzke, duhovne, ali rodbinzke nechizto rechi onde govorech med nyim ali popevke popeval? niſzili kaj neſzramnoga chinil ter druge zgledal nechizto, dotikalſze, ali zkuſſavalſze? niſzili kada nagovarjal na nechiztochu, ali ſzilil, znamenye odurna kaſuch?

7. Niſzili kaj vkral, ali koga v-nyegovom prekanil imajuchi hotenya za na dalye krazti? niſzili tvoje ſzlusbene Druſine plache v-tergaval, ali zevſzema zkratil ali odlaſal platiti, ali tvojem Ztareſſem, y Gozpode y Gozpodarom kral?

8. Niſzili lagal zkvarom tvoga Bliſnyega? niſziſze kada, ſzumnyil, oſzudyaval, ali zevſzema y ogovarjal? niſzi rad poſzluſſal ogovore, ter k-tomu pripomagal? niſzi krivoga ſzvedochānztva daval?

* Kaj zpada na Devetu, y Deſzetu Zapoved zaderſavaſze vu Shezte y Szedme Zapovedi Bosje, kak je zgora recheno.

Zverhu glavneh ſzedem grehov izpitavanye.

I.

Zverhu Gizdozti iliti Oholie Niſziliſze na vech derſal, negſzi bil znuſajuchiſze ter druge za nemar metal, y zeſpotavalſze

fze fnyih? nifzili z-oholnem ponaffanyem govorenyem z-oprave czifraztę noffenyem vech lyudem vgoditi ifchuchi kak G. Bogu z-dobrem fivlenyem?

2. Zverhu zkupozti: nifzilifze vech za ova vremenita zkerbel kak za Vekivechna? nifzili fziromakom zkratil vu nevolye poztavlenem pomochi ter'egonil zpred fzebe kunuch ali drugach zlo plodech? ali tvoj imetek rafzipno troffech z-pijanztvom z-kartanyem &c.

3. Zverhu Nechiztoche kaj je zgora recheno, poglej vu Shezte Zapovedi.

4. Zverhu Nenavidnozti nifzili bil nenaviden Blifnyemu tvojemu za Bosje dare ter Milofche, ali za fzrechu vremenitu? alifze faloztil nad ovemi, alifze vefzelil vu fzerdczu nad fzuprotivnoztmi, obffanoztmi.

5. Zverhu Lakomnozti nifzili vech jel ali pil od potreboche nezredno ifchuchi vech telu vgodit obterfzivffi Telo z-jeliffem, y z-piliffem dafzi vech puti pamet zgubil zpozabivffifze z-Boga y z-Duffe?

6. Zverhu Szerditozti poglej vu petu Zapoved Bosju zgora.

7. Zverhu Duhovne lenozti nifzili kada dufna opravil v-jutro ali vecher zapuztil? nifzili duhovne fzlusbe zlovolyno ali fzamo iz navade overffuval poboiffanye fivleny odlafal ali vreme lebud kak gubil? nifzili zagovorov izpuniti kaj berfe to berfe y pokore pr[illegible]chal?

Zverhu tugyeh Grehov.

1.

Niſzili koga na grehe premamil ſzvetujuch zlo, pohvalivſſi obudiavajuch oſzmehavajuchiſze ter zeſpotavajuchiſze daſzeje raſzerdil, raztuſil?

2. Niſzili na greh pomagal lizte, ali zporuchanya noſzech, ztraſſil odpiral vrata, niſzili ztvari vkradyene doma zkrival ali kupuval?

3. Niſzili dal vman pelde Otecz Majka ali drugi Mlajſſem ſzvojem kaj hudobnoga chinechi ali govorechi daſzu mogli videti, chuti, ali poſzluſiati po nochi ali po dnevu?

4. Niſzili kad tugyeh grehov zamuchal, koje bibil moral pokarati y kaſtigati ali je preprechiti zlehka mogel ali povedati onomu ki Oblazt ima prepovedati y pobolſſati one koj prevzetno greſſe?

Zpovedne Molitve.

Kojeſze mogu moliti pred Zpovedjum

Zahvalenye Gozpodinu Bogu.

Vſzamoguchi G. Boſe, y miloztivni Odkupitel! ja ti iz Szerdcza hvalim da ſzi meni Greſſniku nevolynomu kiſzem vre jezerokrat Pekla zaſzluſil, vreme dal zpokoritiſze, nitme niſzi zavergel vu veki-

vechno zkvarenye z-neizbrojenemi drugemi kojeſzu menye od mene zagreſſile. Ja ti hvalim za ov Szveti Shakramentum Pokore, kogaſzi odluchil nam Greſſnikom na radozt, y Zvelichenye, za oszloboditi Duſſe naſſe od lanczev peklenzkeh zbog toga Dika y Hvala budi Otczu, y Szinu, y Szvetomu Duhu na vek vekoma Amen.

Molitva za zpoznanye Grehov.

O Premiloztivni Gozpone molimtiſze ponizno ſzada raſzveti moj razum, objachi moju pamet y oberni volyu hudobnu moju! da ja grehe moje mogel budem zpoznati pravdeno pokajatiſze, zverſſeno zpovedatiſze, y ovak oproſchenye y tvoju Miloſchu Boſanzku zadobiti.

Izpitavanye Duſſnoga Zpoznanya.

Ovde poſzluſe ona, kojaſzu rechena zgora vu Zerczalu zpovednom.

Molitva,

Pokajanya te zkruſſenya z-jednem tverdnem obechanyem poboſſanya.

O Premiloztivni JESUS! O Boſe Szerdcza mojega lyubav! ravno zarad tebe lyubimte, kiſzi kak nepreſzeſen, takſzi nepreſzeſne vreden lyubavi; ter zakaj ſzem

ja takvoga tebe guztokrat jako rafalil? O Duffa moja vuchini dafze razpukne Szerdcze moje od falozti velike! falmi je ztanovito jako, ni daſzem nevolyen, y ſziromak poztal! neg zato jedino, pokehdob po greheh mojeh tebe vekivechno Dobro, viſſnyega Boga mojega ter Odkupitela vſze lyubavi, y Hvale vrednoga zbantuval jeſzem. Zbogtoga proklinyam vſze grehe moje kojegod ſzem vu vremenu ſivlenya mojega vuchinil, obechem takaj tverdno pobolſſatiſze, dapache jezerokrat berſe vumreti, kak tebe O moj Bog rafaliti! O JESUS! odpri tvoju preſzvetu Ranu tvojega Szerdcza lyublenoga, da ja vu nyem ſzegurno prebivam y ztalen vu mojem obechanyu obztojim. O JESUS objachime! O Boſe dragi miloztiv mi budi ſziromaku Grehſſniku Amen.

Kada je teda tvoje Szerdcze zadozta zkruſſeno, pojdi k-Zpovedalnicze zpodignyenemi rukami zkupa zkloplyenemi dole poklekni. nachini zverhu ſzebe znamenye Sz. Kriſa rekuchi; Proſzim Otcza duhovnoga za Blagoſzlov: Blagoſzloviteme Otecz moj da ja grehe moje zverſſeno zpovedati mogel budem na Duſſe moje zvelichenye.

Zatem povech kak dugo niſziſze zpovedal, y teda zpovedajſze, ter komu 1. Na kratkom to je to nedonaſſajuch napervo nehaſznoviteh ztvari te nepotrebneh pripecheny. 2. Odperto (ali vſze po-

ſteno) ztakovemi rechmi da Zpovednik razme kojiſzu grehi veliki aſi mali. 3. Czelo, razlichno; kada imaſs grehe vech hudob vu ſzebe zaderſavajuche ſzmertneh broj takaj kuliko imaſs ſzmertneh grehov nad ſzobum, ako pak broja ztanovitoga znati nemoreſs tak reczi okolu 10. ali 20. neznam pravo, radbi povedal neg ztoga zpominamſze daſzem chez dan po. 2. 3. 4. vu Tjednu po. 6. po. 10. krat opal: teda ada reczi: ove y vſze oztale grehe pozablene ſzimo izrucham, y kajamſze za nye od Szerdcza mojega chverzto obetajuch pobolſſatiſze kuliko mi je naj marliveſſe moguche. Zbogtoga proſzim N. N. da mi haſznovitu pokoru dadu y odveſu od vſzeh grehov mojeh na mezto G. Boga ovde ſzedechi.

Za prijetem odvezanyem prekriſiſze, ter odztupi zpodignyenemi rukami ter zponiznem oblichajem iz Zpovedalnicze zahvali G. Bogu y ſzerdcheno overſſi tebe danu Pokoru.

Molitva za Zpovedjum.

O Gozpodine Jesus Kriſtus! vſzega Szveta Odkupitel; koj vſze y vſzakoga Greſſnika k-tebe pozavaſs, y vſze Pokornike prijemlyeſs, y zvelichenye chiniſs: Ja ti hvalim za ovu nepreſzeſnu Lyubav proſzechi idopuztimi da ja doztojnu Pokoru chinim y tvojemu Otczu Nebezkomu,

iz tvojeh preobilneh kinchev, vſzeh vrednozti zaſzluſeneh z-Mukum y Szmertjum druge moje zverſſeno naplatiti mogel budem, Amen.

Szada zmoli nalosenu tebi Pokoru od Zpovednika - - - rekuchi ovak:

JESUS moj predragi, izpunilſzem danu meni Pokoru ſzada: molimtiſze ponizno; doztojajſze Pokoru ovu, y Zapoved vu Szerdcze tvoje Boſanzko poloſiti ter po zverſſenozti Lyubavi tvoje goruche vſza nadomeztiti, pobolſſati, kaj fali na ztrani pokajanya, y pravdene Pokore.

O Nebezki Otecz Ja ti aldujem za vſze grehe moje kajgod vu mojem ſivlenyu chinil y terpel budem vu zjedinenyu vſzeh Szvetch Del Jeſuſſeveh znyegvum britkum Mukum, koju je on za naſſe hudobne grehe podneſzel, y preterpel, Amen.

V-PUCHENYE.

Kaj je chiniti pred Sz. Pricheſchanyem potrebno.

Pripravlanye k-Szvetomu Pricheſchanyu je dvojverzto, pervo je potrebno, à drugo je haſznovitno: Potrebno zaderſavaſze vu tom daje nateſche Chlovek od pol nochi, at ako bi malo kaj jel, ali pil, ali

ali zvun pogibelnoga betega vrachtvo vzel, tak neſzme k-ztolu Bosjemu priztupiti. - Haſznovito vu tom zaderſavaize, daje Duſſa chizta, y oſzlobodyena od vſzeh grehov, navlaztito ſzmertneh k-tomu akoprem ni oſtro duſen zpovedati vſzeh maleh grehov pred Pricheſchanyem, mora medtemtoga Szerdcze tvoje od nyih tulikajſſe biti ochiſcheno, kuliko je moguche, ar za iztoga Duha prebivaliſche zpada jedno ſzerdcze, iliti Hiſa chizta.

Pokehdob ada ideſs k-Kralyu Angelzkomu zkerbiſze za jedno Angelzko ponaſſanye y derſanye polahku pribliſajuchſze, ni naglo shetujuch, neg zkruſſeno priztupi zpodignyenemi k-perſzom rukami, ochi dole derſechi, kakoti znamenye dajuch da niſzu vredne Boga pogledati zmoſnoga.

Na primanyu Sz. Hoſtie derſi ruke tvoje pod rubczem onde preztertem priteg-nuvſſi k-perſzam tvojem, da akobiſze neſzrecha pripetila opazti Hoſtie Sz. iz vuzt, ni na opravu, ali na zemlyu, neg na rubecz, ili na platno naj bi opala: ali akobi rubcza nebilo, primi ſtolu pod vuzta, y onak zponiſenemi ochima lepo dole glavu zraven gore derſi da vu odperta ſzrednye vuzta na jezik nekuliko van protegnuvſſi budeſs mogel Sz. Hoſtiu prijeti y onak poboſno nuter vzeti, te zkruſſeno taki poſreti. Zatem jeden guchaj vina vzemſſi poprati, akobi kaj zaoztalo vu vuzteh od Sz. Hoſtie.

Potlam kakofzeje overffilo Sz. Prichefchany, chuvajfze od oveh ztvari: 1. Da pervo nepoferefs vina, kak Sz. Hoftiu, da ona pervo nutre bude kak vino vu feludczu, nit nepluj taki za tem, neg akoje tulika fzila od kafsla, tak vu tvoj rubecz zpluni, ni pod noge na zemlyu. 2. Taki za Prichefchanyem nebefi iz Czirkve, neg zahvali za tuliku Milofchu nekuliko vremena molech konchemar shezt Otecz nafs y Zdraveh Marij: nit nejdi jezt konchemar pol vure. 3. Marlivo zevfzema habajfze od grehov on dan, od igri od plefzanya, y od drugih prokffih, neg bolye on dan blagofzlovlyeni potroffi vu pobofnozti doztojne.

Molitva pobofna pred Szvetem prichefchanyem.

O Prelyublyeni JESUS! ja tverdno veruiem, dafzi ti ovde vu prefzvetom Shakramentumu pod Kipom kruffnem ztvojem prefzvetem Telom, y kervjum, z-Bofanztvom, y Chlovechanztvom z-Telom y Duffum fiv, odichen, zevfzema czel, nerazdrufen vu vfzakom malom falatczu Sz. Hoftie; kajtifzi ti to tak odredil buduchi Iztina vekovechna, y nam oznanil ochivezto.

O JESUS! vu ime, y na mezto vfzeh Lyudih, y Angelov klanyajuchifze ovde molim tebe vu prefzvetom Shakramentu-

mu poſtujem y chaztim zevſzum hvalum, kojagod mi je mogucha, tvoju Zmoſnozt Boſanzku.

O predragi JESUS! kak rad bi tebe natuliko lyubiti, ravno kak te je lyubila tvoja najblagoſzlovnejſſa Majka, y vſzi Angeli ter izebrani Blaſeni joſche lyube, zaſgi O JESUS! Szerdcze moje z-ognyem tvoje lyubavi te pogaſzi plamen vſze telovne, y zemelzke lyubavi vu nyem. Oh vuchini da Szerdcze tebi na zverſſeni bude aldov vuſgano O JESUS! jaſze tebi vſzega dajem zevſzema, chini z-menum poleg tvoje Sz. Volye.

O lyeblyeni JESUS! gda budem ja jenkrat od vſzeh poſeleny vremeniteh ztvarih oſzlobodyen tebe mogel iz vſzega ſzerdcza lyubiti? vzemi medtemtoga O JESUS! od mene vſza nagnenya zemelzkeh radoztih, izviſſavanya y nezrednoga vu bogatztvu imetka, ni vu nijedne ztvari nepuztime nikakove povolynozti imati neg liztor vu tebe. Ja ſelyim dabi vſze krepozti Duſſe moje od tebe pervzete bile, dabi moj razum ſzamo tebe razmel vſza, y na te jedino miſzlila pamet veſz navuk imajucha od tebe; y volya tebe moja zverſſeno lyubila.

Nyu ada moj preſzladki JESUS za doztojnu pripravu aldujemti tvoje laztovito Szerdcze, zevſzem Dobrom, koje iz teklo je iz nyega kadagod: liztor zato da moja falinga po tebe nadomeztitiſze m[illegible]

gla bude. Ali anda raztegni Ruke tvoje szvete O JESUS za objeti sziromasku Duſſu moju, ravno tak, kako na Kriſu Sz. tvoje obodve z-chavli Ruke prebodene za vsze Greſſnike objeti, jeszi pretegnul. Ja takaj pretefem moje k-tebe O razpeti JESUS moj! ter ni szamo ruke moje, neg takajſſe vsze Szerdcze moje, y Volyu moju ſelechi tebe z-lyubavjum szerdchenum objeti: da ti mogel budem nadomeztiti vszu Hvalu za obſſanozt, z-kojumſzi od vszega Szveta zaverſen bil. O JESUS! puztimiſze objimati, dopuztimi k-tebe pribliſavatiſze, da ti mogel dati kuſſecz lyubavi goruche budem, ar za tobum hlepi jedino Duſſa moja, kajtiſzi ti Bog moj, y vsze dobro moje.

O Predraga Majka MARIA! ô moj verni Angel Chuvar, ô vszi Szvetczi, y Szveticze Bosje ja vasz proszim za Boga milo y Gozpona moga lyubav budi-temi na pomoch, da Jeſuſſa mojega Boga mogel budem doztojno prijeti, y vuſivati.

Molitva za Sz. Pricheſchanyem.

Duſſa Kriſtuſſeva poszvetime:
Telo Kriſtuſſevo zvelichime:
Kerv Kriſtuſſeva napojime:
Voda Kriſtuſſeva Szerdcza operime:
Muka Kriſtuſſeva obiachime;
O milozivni JESUS poszluhnime:
u tvoje Szvete Raue zkrime,

Nepuztime nigdar od tebe razdruſitiſze:
Od nepriatela hudoga obztrime;
Na zkradnye vure moje pozovime k-ſzebe,
Y puztime k-tebe dojti,
Da Te hvalil budem, y lyubil na vſze
veke.

Jezero jezerkrat pozdravlyamte O prelyublyeni JESUS: molimte klanyajuchiſze, O zkrovno Boſanztvo kakti moje viſſnye Dobro, kakti mojega Ztvoritelya, kakti moj czil zadnyi, y konecz.

Ja ti hvalim od ſzerdcza, daſziſze doztojal k-mene greſſniku nevolynomu navernuti; blagoſzlovlyen budi ada, y prehvalyen za tuliku lyubav izkazanu na vek vekoma.

O JESUS! ja tverdno verujem vſza, kojagod po Czirkve Sz. tvoje dajeſs napervo, daſze veruvati imaju; ter za ovu Veru gotovſzem dati Kerv moju, y vſze imetke zapuztiti.

Jaſze uffam za ztanovito po tvoje nepreſzeſne lyubavi, y miloſzerdnozti zadobitiſzi Nebezku Korunu od tebe, koju ſzimi od veka Ochinzkem ozkerblenyem pripravil.

O JESUS! ja te lyubim zverhu vſzega iz vizega ſzerdcza mojega, y zbog tebe lyubim od ſzerdcza vſze lyudi tuliko nepriatele, kuliko Priatele.

O Predragi moj JESUS! jaſze kajam za vſze grehe moje, odurjavam, y prek[illegible]vam

vech, neg vſza zla oztala; hochu tulikaj raj'li vſza preterpeti, kak tebe Boga mojegá oſzebujno z-ovem N. ali z-onem N. grehom raſaliti od ſzada vech.

O Gozpon, y Ladavecz vſzeh ztvoreny, ja tiſze izrucham vu ruke, y tvoje Sz. Volye Boſanzke, y dokoncham tverdno od nye nigdar vu ſzrechie, y neſzreche, vu veſzelju, y v-ſalozti, vu bogacztvu, y ſziromaſtvu, vu ſivlenyu, y na ſzmerti odztupiti.

O miloſzerdni Otecz! ja ti preporucham vſze lyudi po Szvetu ſivuche, oſzebujno one N. N. kak tulikaj vſze Duſſe purgatoriumzke, oſzebujno ovo N. N. za vſze ove aldujemti Jeſuſſa Kriſtuſſa tvojega predragoga Szina, z-nyegovemi vrednoztmi ter zaſzluſeni prez koncza velikemi, za nyihovo oſzlobodyenye, y naplachenye grehov, y kaſtig.

O Deva Maria, y vſzi Szvetczi ter Pomochniki! zahvalete na mezto mene viſzoko vaſſemu, y mojemu Jeſuſſu za ovo veliko Dobrochinenye, y zadobitemi po vaſſeh proſſnyah oproſchenye vſzeh vuchinyenem lenoztih, te raztreſzene poboſnozti vu ovom ſzvetom Prichefchanyu.

Ah vu tvoje preſzvete Rane O Jeſus! hitamſze, tamo nutre zkrime, y chuvajme, ar ja ſelyim, y hochu vu nyih na veke prebivati, Amen.

ŁITANIE,

Od Sz: Muke Jeſuſſa Kriſtuſſa.

Gozpone ſzmilujſze.
Kriſtus ſzmilujſze.
Gozpone ſzmilujſze.
Kriſtus poſzluhni naſz.
Kriſtus vuſzliſſi naſz.
Otecz Bog nebezki, ſzmilujſze nam.
Szin Bog Odkupitel ſzveta: ſzmilujſze nam.
Szveti Duh Bog: ſzmilujſze nam.
Sz. Trojztvo jedini Bog: ſzmilujſze nam.
Jeſus vu tvojem pochetku z-tugum y ztrahom napunyeni, ſzmilujſze nam.
Jeſus z-Kervavem potom polejani,
Jeſus z-vuſi y z-lanczi nemilo zvezani,
Jeſus k-Anaſſu, y k-Kajfaſſu popelyani,
Jeſus vu Oblichaj vudeni,
Jeſus vſzu noch obſſanyeni, poſpotani, y oſzmehavani,
Jeſus od Herodeſſa z-belum ſzvitum obſſanyeni,
Jeſus ztraſſno bichuvani,
Jeſus z-ternyem korunyeni,
Jeſus ranyeni pred lyucztvo dopelyani
Jeſus na ſzmert Kriſa proſſeni, y obſzudyeni,
Jeſus Kris neſzechi, na Goru Kalvariu pelyani,
Jeſus z-rukami, y z-nogami na Kriſ prikovani,

Szmilujſze nam.

Jesus oposzred dveh Tolvajev na Krisu viszechi,
Jesus na Krisu obsanyeni, blaznyeni, y oszmehavani,
Jesus na Krisu za tvoje Nepriatele molechi,
Jesus zkrussenomu Razbojniku Paradysus obetajuchi,
Jesus tvoju Majku saloztnu, Vucheniku tvomu Jannussu izruchajuchi,
Jesus vu najveksseh Mukah od Otcza Nebezkoga zapuscheni,
Jesus z-ocztom, y z-chemerom napajani,
Jesus potlam kakoszi vsza izpunil, tvoj Duh vu Ruke Otczu preporuchajuchi,
Jesus z-Glavum nagnyenum na Krissu vmirajuchi,

Szmilujsze nam.

Miloztiv nam budi. Oprozti nam Jesus.
Od vsze teskoche, turobnozti, y z-dvojnozti. Oszlobodi nasz Jesus.
Od jedne neszrechne ter vekovechne Szmerti. Obchuvaj nasz Jesus.
Po tvoje boleztne Muke, suhke Szmerti, Kervaveh Ranah. Oszlobodi nasz Jesus. --
O ti Agnyecz Bosji, ki odnassas grehe szveta. Oproszti nam Jesus.
O ti Agnyecz Bosji, ki odnassas grehe szveta. Poszluhni nasz Jesus.
O ti Agnyecz Bosji, ki odnassas grehe szveta, Szmilujnamsze Jesus.

Mo-

Molitva.

O premiloztivni Jesus! ja ti aldujem ove Litanie chez tvoje prefzveto fzerdcze tako chverzto, kulikogod najvech morem; y profzimte doztojajfze jednu jedinu Kaplyiczu vuchiniti od tvoje Sz. Kervi, kojufzi ti zevfzema lyublyeno prelejal; na Dobro meni dojti, da greffna Duffa moja po nye ochifchena, y pofzvetchena bude, Amen.

Molitva k-Razpetomu Jefuffu.

O Predragi moj Zvelichitel Jefus Kriftus! Kojifzi za lyubav moju na Krifu razpet prefuhku fzmert podnefzel, poniznote profzim! pofzluhni ovu molitvu moju: y dajmi vu fzerdczu mojem vfzigdar tebe feleti, felech izkati, izchuch fzrechno najti, y najduch zverffeno lyubiti. Odtiraj od mene Duha oholnozti, nepuzti k-mene fzvetzke zkupozti, v-gafzi vu mene ogeny nechizte lyubavi, y vfzake jalnozti. Chuvaj vuzta moja, date z-jezikom nezbantujem, y blifnyega mojega nevredim. Dajmi vu nevolye terplivnozt, vu zdravju chednozt, y vu vfzake fzuproti vchine Kerfchanzku jakozt. Navuchime zemelyzka vefzelja za malo derfati, nebezka lyubiti. Tebe y duffu moju vredno preftimavati, y zvelichenye izkati; ar ti fzam pitafs: kaj hafzni chloveku, ako vefz fzvet zadobi, ter ako zato duffe fzvoje kvar podnezti mora? Pelyada raven

po

po ztezah zapov[illegible] tvojeh, y kaj od mene potrebujeſ, obzn[illegible], da morem vuchiniti; arſze[illegible]-tebi pravdeno obracham, y vu vſzem ſelim tvoju ſzvetu volyu izpuniti. Vu te verujem, vu teſze uffam, tebe zverhu vſzeh ztvarjh lyubim, y ſelim te na veke lyubiti. Tebi preporucham duſſu, telo, y vſze zkerbi moje, najmre pak ovu: da ovde morem tebi povolyno, y vernem ſzlugam tvojem zpodobno ſivuch ſzrechno vumreti. Ah lyubleni Jeſus! neoztavime na mojem zkradnyem vremenu; nego puzti vu me Duha tvojega, z-kojem obraduj, y objachi zkruſſenu duſſu moju, da vſze nepriatele obladavſſi k-tebi na ſzud veſzela, y zatem vu diku nebezku ſzrechna, y blaſena dojde, Amen.

Molitva vſzako vreme prikladna, vu kojojſze oſzebujne krepozti kerſchanzkeh zaderſavaju.

Klanyamtiſze Boſe moj! kakti ztvoritelu, y pervomu pochetku mojemu: ſelim, y shetujem k-tebi, kakti k-Bogu, y zadnyemu konczu mojemu: Hvalim, y poſtujem tebe, kakti najvekſſega Dobrochinitela mojega: zazavam tebe, kakti ſzamoga Pomochnika, y Obranitela mojega. Y zatoſze tebi preporucham, ti me z-tvojum mudroztjum ravnaj: z-tvojum praviczum zderſavaj; z-tvojum miloſzerdnoztjum

ztjum obraduj: z-tvojum dobrotum obchuvaj: z-tvojum moguchnoztjum objachi.

Aldujem tebi vſze moje miſslenye, da bude k-tebi; govorenye, da bude od tebe: chinenye, da bude poleg tvoje ſzvete volye: terplenye, da bude zarad tebe.

Proſzimte razſzveti moj razum, da tebe y tvoju ſzvetu volyu razmem: objachi moju pamet, daſze z-tebe vſzigdar zpomenem: vuſgi z-lyubavjum tvojum, moju volyu, date zverſſeno lyubim: ochizti ſzerdcze moje, y duſſu poſzveti, da tebi povolyno ſivem. Zato dajmi vu molitve pravu poboſnozt: vu jeliſſu mertuchlivozt; vu piliſſu treznozt: vu duſnom poſzlu marlyivozt: vu ſzuprotivchinah terplivnozt: vu zkuſſavanyu jakozt: vu zdravju chednozt: vu napredku poniznozt: y vu dobrom obechanyu ztalnozt.

O dobri G. Boſe! pomozime, da morem preſſeſzne grehe ovde oplakati, y z-doztojnum pokorum izplatiti: dojducha zkuſſavanya odvernuti: naglu naturu v-krotiti: zlu navadu oztaviti: na zlo nagnenye pobolſſati: tvoju ſzvetu volyu vu vſzem izpuuiti: krepozti kerſchanzke derſati: tebi poboſno, Szvetczem tvojem zpodobno, bliſnyem mojem pravichno, a meni haſznovito ſiveti, y duſſe zvelichenye dobiti.

Pomozime, da morem obladati vſzaku tela naſzladnozt, z-oſtrochum ſivlenya: zkupozt z-dareslivoztjum: naglu ſzerditozt

tozt z-chednoztjum: lakomnozt z-mertuchlivoztjum: duhovnu lenozt z-ztalnum pobofnoztjum: a mene, y gizdavoga duha z-pravum poniznoztjum.

Y daga obladam, zató obechem ztarejffem pokornozt, mlajffem lyublyenu pomoch, priatelom radozt: nepriatelom oprofchenye: a vfzem drugem dobru fivlenya peldu.

O Bofe moj! dajmi tvoju ofzebujnu milofchu; da mórem vu te fivo veruvati: vutefze tverdno ufati: tebe zverffeno lyubiti: mene zpametno odurjavati: a blifnyega vfzakem nachinom na dobro pomagati.

Opomenime, da morem dobro zpoznati, kakti zpadlyivo, kajgodje zemelyzko, kakje ztalno, kajgodje nebezko: kakje kratko, y laslivo, kajgodje vremenito: kakje iztinzko, y drugo, kajgodje vekivechno.

Zato G. Bofe! ponizno te profzim (arfzi vekivechna iztina) navuchime fzvetzko blago, y vefzelye, kakti neztalno, za malo derfati: a nebezko, kakti ztalno, y vekivechno, pravo preftimavati: y za nyefze najbolye zkerbeti. Ter dafzi ovak za duffu zkerblivo fivuch, fzrechnu fzmert prezkerbim: tebe pravichnoga fzudcza, ovde z-dobremi deli obmitim, y z-pravum pokorum zadovolim, mukam peklenzkem vujdem, y vu diku bezku dojdem, Amen.

J. J.

LITANIE,

Blaſene Devicze Marie Lauretanzke za ſzrechnu ſzmert.

Gozpone ſzmilujſze.
Kriſtus ſzmilujſze.
Gozpone ſzmilujſze.
Kriſtus poſzluhni naſz.
Kriſtus vuſzliſſi naſz.
Otecz Bog Nebezki, ſzmilujſze nam.
Szin Bog Odkupitel Szveta, ſzmilujſze nam
Szveti Duh Bog, ſzmilujſze nam.
Sz. Trojztvo jedini Bog, ſzmilujſze nam.
Szveta Maria, moli za naſz.
Szveta Bogorodicza,
Szveta Devicz Devicza,
Mati Kriſtuſſeva,
Mati Bosje Milozti,
Mati najlepſſa,
Mati najchiztejſſa,
Mati nevraſena,
Mati neozkrunyena,
Mati Lyublena,
Mati chudna,
Mati Ztvoritela,
Mati Zvelichitela,
Devicza kruto chedna,
Devicza poſtenya vredna,
Devicza hvale doztojna,
Devicza zmoſna,
Devicza miloſzerdna,
Devicza verna,

Moli za naſz.

Zerczalo pravicze,
Ztol mudrozti,
Zrok naſſe radozti,
Poſzuda duhovna,
Poſzuda poſtuvana,
Poſzuda veliko poboſna,
Roſa zkrovna,
Turen Davidov,
Turen z-kozti Elefantove,
Hiſa zlata,
Skrinya mira Bosjega,
Vrata Nebezka,
Zdravje beteſneh,
Zvezda juterna,
Obramba greſſneh,
Obradoſcha nevolyneh,
Pomoch lyudih kerſcheneh,
Kralyicza Angelzka,
Kralyicza Patriarzka,
Kralyicza Prorokov,
Kralyicza Apoſtolzka,
Kralyicza Muchenikov,
Kralyicza Zpovednikov,
Kralyicza vſzeh Devicz,
Kralyicza vſzeh Szvetczev,

Moli za naſz.

Agnyecz Bosji, ki odymleſs grehe ſzveta, Oprozti nam Gozpone.
Agnyecz Bosji, ki odymlyeſs grehe ſzveta, vuſzliſſi naſz Gozpone.
Agnyecz Bosji, ki odymleſs grehe ſzveta, ſzmiluiſze nam Gozpone.
Kriſtus poſzluhni naſz.
Kriſtus vuſzliſſi naſz.

Gozpone fzmilujnamfze.
Kriftus fzmilujnamfze.
Otecz nafs, &c. Zdrava budi Maria, &c.

Pod obrambu tvoju befimo, Szveta Mati Bosja! profnye nasse vu potrebochah nasseh neodverzi; nego vu vfzeh nasseh teskochah, y nevolyah nafz pomozi; y od vfzeh pogibelih nafz vfzigdar ofzlobodi, ti odichena, y blagofzlovlyena Devicza, Gozpa nassa, Patrona nassa, Zagovornicza nassa, z-tvojem Szinom nafz pomiri, tvojemu Szinu nafz preporuchi, tvojemu Szinu nafz izruchi.

℣. Moli za nafz Sz. Bogorodicza.
℟. Da vredni poztanemo Kriftussevoga obechanya.

Molemo.

Milozt tvoju profzimote Gozpone, vlej vu nasse pameti, da kifzmo po Angelzkom nazvezchenyu Kriftussa Szina tvojega telo oblechenye poznali, po muke y Krifu nyegovom na diku gore ztajani zapelyani budemo. Po onom iztom Kriftussu Gozponu nassem, Amen.

℣. Moli za nafz Blafeni Jofeph,
℟. Da vredni poztanemo Kriftussevoga obechanya.

Molemo.

Prefzvete Matere tvoje Zaruchnika Jofepha, profsnye profzimote Gozpone, da

nam budu na pomoch, da po nyegoveh proſſnyah dobimo; kaj z-naſſum mochjum pri tebi dobiti nemoremo. Koj ſiveſs, y kralyujeſs z-Otczem Bogom, y z-Duhom Szvetem Bog na vſze veke vekov Amen.

Molitva k-Blaſene Devicze Marie.

Zdravo Kralyicza, Mati milóſzerdnozti ſitek, ſzlazt, y uffanye naſſe zdravo; k-tebi krichimo pregnani ſzini Eve; k-tebi zdihavamo zkuchechi, y plachuchi vu ove ſzuzne dolicze. Nu aſa Zagovornicza naſſa! one tvoje miloſzerdne ochi na naſz oberni, y Jeſuſſa blagoſzlovlyenoga ſzada vutrobe tvoje, po ovom pregonu nam pokaſi. O miloztivna! ô poboſna! ô ſzlatka! Devicza Maria!

℣. Moli za naſz Szveta Bogorodicza.
℟. Da vredni poztanemo Kriſtuſſevoga obechanya.

Molemo.

Vſzamoguchi vekivechni Gozpone Boſekiſzi odichene Devicze Marie Telo y Duſſu, dabi ona doztojno Szina tvojega prebivaliſche poztala po Duhu Szvetom pripravil: daj nam to: da zkojeſze zpominkom veſzelimo, ſnye poboſnum molitvum daſze vezdaſſnyega zla, y ſzmerti vekovechne oſzlobodimo, po onom iztom Kriſtuſſu Gozponu naſſem, Amen.

Tri Zdrava budi za ſzrechnu Szmert.

Z rava budi Maria.

O Sz. Maria prelyublyena Gozpa moja! kakje Bog Otecz ſzvojum vſzamoguchnum Zmoſnoztjum, tebe z-moſnu vchinil, tak meni proſzimte na ſzmertne vure pomozi! y vſzu ſzuprotivnika mojega oblazt od mene odverni.

Zdrava budi Maria.

O Sz. Maria prelyublena Gozpa moja! kakje Bog predragi Szin tvoj ſzvojum mudroztjum tebe tak napunil, da veſz dvor nebezki ſzvetliv, tak mene proſzimte na ſzmertne vure z-tulikum vere ſzvetloztjum preſzveti, y okrepi; dame ni jedna blûdnozt neoblada.

Zdravâ budi Maria.

O Sz. Maria prelyublena Gozpa moja! kakje Bog Duh ſzveti ſzvojum zverſſenu lyubavjum tebe napunil, tak mene proſzimte na ſzmertne vure napuni z-tulikum Bosje lyubavi naſzladnoztjum, damiſze ſuhka ſzmert na ſzlazt preoberne.

Molitva k-ſaloztne B. D. M.

O Preſaloztna Gozpa, y prelyublena Majka moja Maria! Jedino pod Bogom Duſſe moje ufanye: Proſzimte za our ſaloʒt, ko-

ju-

jufzi, iz muke Szina tvojega prijela, y za onu veliku lyubav, z-kojum zvelichenye naffe vfzegda lyubleno, y verno. ifchefs: dajmi tak chizto, y Bogu povolyno nakanenye vfzigdar imati; da vu mojem miſslenyu govorenyu, (*navuku*) y vfzakomu poſzlu, nikaj drugo nekanim, niti nelſchem: nego ſzamo tebe y Szina tvojega Jeſuſſa Kriſtuſſa hvaliti, dichiti, y vam povolyno ſivuch meni zvelichenye marlivo izkati, y negda ſzrechno najti, y k-tomu ponizno te molim zproſzimi preſzezneh grehov oproſchenye y ſitka mojega pobolſſanye. Zatém pako chuvajme od ſzmertnoga greha, od zpachke, od nechiztoga poſelenya, y od vſzake duhovne, y telovne pogibeli; ter me nepuzti takvoga greha vchiniti; kojibi Szinka tvojega zbantuv), v tebe Draga Majka raztuſil! Y kajti zpoznavam vnoge odurne, y velike grehe moje, zaroize iz Bosje lyubavi za vſze ma'e, y velike kruto ſalujem, y ztalno pobolſſanye, vſzega ſitka mojega tverdno obechem. Ali kaj i znam: da prez oſzebujne Bosje, y tvoje pomochi nikaj nemorem; Zato Bogu y tebi ponizno preporuchiam denes, y vſzaki dan Duſſu, telo: poſzle, y vſze zkerbi moje, najmre pak zkradny i vuru ſivlenya mojega. O! Mila Majka Maria! budi i ovde vſzigdar verna Pomochnicza, na ſzmerti moje ztanovita radozt, y na ſzudu Zagovornicza, Amen.

Mo-

Molitva k-Szvetomu Josefu.

O Preodicheni Patriarka Sz. Josef! Jesussa Szina Bosjega izebrani Hranitel, Marie Majke nyegove prechizti Zaruchnik, Otecz y Pomochnik moj Predragi! K-tebi ponizno y milo zdihavam! ar znam da zmed vszeh Szvetczev, oszebujnu moguchnozt jeszi od Boga dobil: da vu vszake nevolye, y potrebchine vszakoga kisze k-Tebi pobosno v-teche, pomoress, braniss, y pod ochinzku tvoju obrambu lyubleno primess. Ada kakti Otecz Bog nebezki Szina szvojega Jesussa Kristussa, y Majku nyegovu Prechiztu Deviczu Mariu, na Tvoju zkerb je izruchil; tak y ja vu milosehu, y pod obrambu tvoju preporucham, Dussu, telo, sitek, szmert, y vsze potrebchine moje; da kakti Jesussa vu mladozti nyegove, na Szvetu buduchega jeszi lyubleno y verno vodil; tak y mene vu putuvanyu sivlenya mojega, proszimte doztojajsze voditi; dame nigdar od Zapovedih, y volye Bosje ni malo bluditi nepuztiss. Budimi vu zkussavanyu branitel, vu chiztoche, y pobosnozti Navuchitel, vu nevolye razveszelitel y vu vszake szuprotivchine objachitel: Terme vu vszem sivlenyu mojem tak ravnaj; dami niti v-pamet nedojde, niti razum nepomiszli, niti volya ... eli; kajbi Jesussu, Marie, y tebi nebi ... povolyno, a meni hasznovito nego da z-

 mo-

mojem miſslenyem, govorenyem, y chinenyem vſzigdar Boga hvalim, y dichim, y zatem ova preſzveta imena poboſno zazavajuch: Jeſus Maria Joſef! ſzrechno iz ovoga ſzveta preminem, Amen.

Vu vecher poboſna navada na chelu z-perztom napiſzati je ova:

Jeſus Nazarenzki, Kraly Sidovzki.
Napiſz obladajuchi, obrani naſz od vſzega zla.
Jeſus Maria Joſef, moja preſzladka lyùbav! z-vaſſe lyubavi hochu terpeti, z-vaſſe lyubavi hochu vmreti, vaſs (ſſa) naj budem vezda, y na veke vekov Amen.

Zagovoritelov oſzebujneh Szveteh za vſzakojachke ztaliſſe lyudi.

1. Bogoſzlovczev Zagovoritel je Szveti Thomas Aquinanzki.
2. Vucheneh vu pravdah, iliti Prokuratorov je Sz. Ivo.
3. Diakov je Zagovoritelycza Sz. Katharina.
4. Jagarov je Zagovoritel Sz. Euſtachius.
5. Malarov Zagovoritel je Sz. Lukach.
6. Brodarov je Zagovoritel Sz. Peter, y Mikula.
7. Ribichev Zagovoritel Sz. Benno.

8. Voj-

8. Vojnikov, iliti Junakov Zagovoriteli jeſzu Sz. Juraj, y Martin.
9. Meſzarov je Zagovoritel Sz. Lukach.
10. Lugarov je Zagovoritel Sz. Menradus.
11. Kamenarov je Zagovoritel Sz. Stefan.
12. Zlatarov, y Szrebernarov je Zagovoritel Sz. Eligius.
13. Kovachev, y Spolyarov je Zagovoritel Sz. Martin Dunſtan.
14. Czimermanov je Zagovoritel Sz. Joſef.
15. Tiſslarov, y Zrezachev Kipov je Zagovoritel Sz. Neo ztaracz.
16. Shoſtarov Zagovoritel je Sz. Kriſpin.
17. Ledrarov, iliti Koſ-Delavczev je Sz. Barthol.
18. Vertarov Zagovoritelicza je Sz. Dorothea.
19. Muſikaſſev, y Orgunaſſev je Zagovoritelicza Sz. Cecilia.
20. Tkalczev je Zagovoritel Sz. Udalrik, y Sebaſtian.
21. Szabolov je Zagovoritel Sz. Ivan Kerztitel.
22. Pivarov je Zagovoritel Sz. Florian.
23. Kmetov je Zagovoritel Sz. Iſidor.
24. Vſzeh ztaliſſev pako je Zagovoritel, y Pomochnicza preodichena Devicza M.

Molitva, k-vſzakomu Zagovoritelu nyegvoga ztaliſſa.

K-tebi o ſzveti moji NN. (ovdeſze naj imenuje Zagovoritel) vtechemſze pro-

 ſze-

ſzechite iz vſzega ſzerdcza, doztojajſze me vzeti za Sz. na potrebnoga obrambe, y nigdar me nezapuztiti: vu te poztavlyam ufanye oſzebujno, vodi me poſzledeh tvojeh dobrot, y ozkerbi me takajſſe da ja jednoga Boga bojechega ſivlenya poleg ztaliſſa mojega derſatiſze mogel budem: odverni vſze pogibeli duſſe, y tela mojega od mene, nit neodztupi od mene vu vſzeh vremeneh, oſzebujno na zkradnye vure ſzmerti moje, kadame vſzi Priateli zapuzte, da ja k-ſelnomu Pogledu Bosjemu dozpeti, y z-tobum veſzelitiſze tam mogel budem na veke, Amen.

Preſzveteh Zagovoritelov mali broj za vnogoverzte potreboche, y betege.

1. Za ochnu bol ſzveta Ottilia, y Lucia jeſzu Pomochnicze.
2. Za zubnu bol ſzveta Apollonia je Pomochnicza.
3. Za gerla bol Sz. Blas.
4. Za kamencza, y bokov bol Sz. Liborius.
5. Za Vuloge je Sz. Stapinus, y Julian.
6. Za Vuh bol Sz. Aurelia.
7. Za Perſzi bol Sz. Agatha.
8. Za Verbanecz je Sz. Anton.
9. Za veliki betek, iliti opadaviczu Sz. Valentin.

10. Za Szerdcza bol Sz. Therefia.
11. Za zimlicze bol je Sz. Martin.
12. Za griz je Sz. Florentin.
13. Za Kugu je Sz. Sebaftian, Rok, Rofalia, y Karol Boromæus.
14. Za koliku je Sz. Erafmus.
15. Za zgublyene ztvari je Sz. Anton Paduanzki.
16. Za tefek porod Sen Sz. Ignatius Loyola, Sz. Margetha.
17. Za neplodnozt Sen Sz. Ferenz od Paule.
18. Za Ogeny potiffit Sz. Florian.
19. Za Trezk je Sz. Donatus.
20. Za odgananye hudeh Duhov Sz. Magnus, Margetha, Ignaczi.
21. Za Szuffu zemlye, Sz. Scholaftika, Sz. Pantaleon.
22. Za pomor Marhe je Sz. Firminus, Wendelin, Leonard.
23. Za vfze nevolye, y potreboche je najblafenejffa Devicza Maria: Sz. Jofef poleg fzvedochanztva Sz. Therefie.

Molitva, k-Pomochniku vu vfzakoga potreboche Chlovek.

O Sz. N. N. (ovdefze Pomochnika, potrebocha imenuje) jate fzada vuzimlyem ter odbiram za Pomochnika, y Zagovoritela vu potreboche ove N. y nevolye doztojajfze pri G. Bogu profziti, da mi vfze grehe moje, y hudobe; zarad kojeh vize

vſze zlo pripechamiſze, miloztivno oprczti; y poſzluhnime vu ove moje potreboche, akoli ni na kvar Zvelichenya mojega, poſzluhni. Telo, y duſſu izruchamti o ſzveti N. N. da ti na zkerbi bude za vſzigdar obrani vſſime od shegavozti hudobnoga Nepriatela, y da nigdar po kakvegod ſzuprotivnozti od Boga mojega, y Gozpona predragoga na veke nerazluchimſze, nit neodztupim, Amen.

DEL II.

Gozpodar Hise kaksze mora proti szvoje zakonzke Sene ponassati

I.

Od negda joſche navadno je govorenye; ni teskejſſega Reda od zakonzkoga, ztaliſs zakonzki je tuge, y boli ztaliſs; zaradi toga nebiſze moral jeden ni ſenit, ali pak akoſze ſenit hoche, naj takvu vzeme, da ſnyum vech ſalozti nebude imal, kak radozti! prenaglitiſze naj tak vu ovom: *Po dnevu kupuj ſenu, y platno, a drugach kupiſs veliku tuga prez blagoſzlova, y veſzelya.* Iſchi vu ovom zbiranyu dobro-

brotu, a ne lepote; ar ova naberzom prejde, a dobrota oztaje, jeſzi pak morebit po Bosje pomochi dobro izebral, tak dobro zkerbiſze, da vu dobrom hotenyu vſze obchuvano kak ovoga ztaliſſa doztojeſze, bude prehadyalo.

2. Zkerbiſze marlivo, da lyubav ztalnu imaſs proti ſene tvoje, razumnoſze ponaſſaj, da ona nebude z-roka imala, od tebe lebud kak odztupiti beſech.

3. Kadatiſze zlatenicza od jada zdiſe ſzuproti nye, poglej na perzten, kogaſzi nye nazochi pred Meſſnikom na cheterti perzt poztaviſ; kakſzi po nyem obechal, daju hocheſs verno ztalno te ſzercheno lyubiti, dajuchi znamenye da k-onomu perztu je ſila jedna Szerdcza napelyana.

4. Ako imaſs tvoju Senu opomenuti, ali moraſs, za kakovu pregresku, tako ju opomeni z-dobra, zrazlogom, oznanivſſi je z-tihemi rechmi tvoje kanenye, y hotenye, natuliko, da ona ſzvoju krivnyu zpozna, nit po tvojem pokaranyu nerazchemèriſze zbantuvana neſtechaſze potiſſit, *ar jedna rech zdobra vech opravi, kak vnogo drugeh oſtreh.*

5. Jeden drugomu mora odpuſchati, y prepuſchati negda: ſena tvoja vuſgana tezavzeta od ſzerditozti, teda primuchi, odpuzti, ar *razumnejſſi odpuſcha*: daſze zivez nepretergne: Jeſzi pak ti raziadilſze, ſena primuchi: ar *ako dva vuſgka zkupaſze*

vudre, bude chez chaz trezkalo. O dabi na ovo pazili Zakonzki, nebi tulikeh falozti imali vu ztaliſſu ſzvojem!

6. Jako je nedoztojno ter neprilichno pred Lyudmi drugemi ſpotatiſze, zplodech deſgya plohu, y zblujuch merzka imena jeden na drugoga, to tebe, y Senu tvoju chini poteptane ter poſpotane pri drugeh chujucheh ova: akoli y imaſs kaj ſzuprot nye, pochekaj bolſſe prilike.

7. Nemoraſs vſzeidom vſzega na zlo obrachati, kad kaj vidiſs, ali chujeſs, neg male pregreske, zlochezte navade, negda chez perzte poglej na ſene tvoje, ar *Ki nezna priterpet, on nezna kralyuvat, nit gozpodarit.* Smehka je, tak neobterſzuj z-teskem te velikem delom, nit je neſaloztj, ali zlo derſi, ar ova dela Porodu jeſzu jako skodliva, y doztakrat zrok, da rodi dete mertvo, ali Porod neſzrechen pripetiſze pervo vremena.

8. Med tobum, y ſenum tvojum prehadya kaj otajnoga, nerazglaſzuj toga pred drugemi; neg poleg navadnoga govorenya ztoj: *pazi dobro komu moraſs kaj zaufati*: lyudi poſzluſſajuchi za teda z-tobum derſali budu,mozibiti, ali potlam gde tebe nebude, vnoga budu, y vech raznaſſali, jednomu, y drugomu prigovarajuchi.

9. Ona kojaſze pri gozpodare zkupa za Hiſu, moraju biti obchinzka ſenum zkupa, zmed ovoga blaga nemoraſs za-

pira-

pitati pred fenum, kak pred jedn... klum; ravno tak fena nemora mu... mati, te zkrivati, ali drugach po zlu n... ...

10. Vu potrebochah nezapufchaj nye, neg daj joj kaj potrebno je vu Oprave, ali Hrane kulikofze priztoji poleg ztaliffa y premoguchnozti, da nebude zroka imala, fta skomcze vzimati, ali drugam nofziti. Da vfza z-jednum rechjum povem: proti fene tvoje ponaffajfze vu vfzeh tak, kak felifs ti, dafze ona proti tebe ponaffa, ter ovak vu Hife, y zakonu nebude falozti niti tuge, neg obodvem dobro.

DEL III.

GOZPNDAR HISE KAKSZE DERSATI MORA PROTI DETCZE SZVOJE.

I.

Nepufchaj male Detcze, ako je imafs, pri Matere lefati, zbogtoga: kajtifze zaduffiti lehko mogu, kaj fzeje vechkrat pripetilo: nit vekffe, Detcze neterpi vu Hife, kade vi dva lefite, dafze kaj zloga nenavuche.

2. Marlivo, pazi dafze od Mladozti k-dobru privuchaju, lepo derfechafze y fznafno,

zato morafs ti pred nyimi derfatifze z-dobrum peldum, a drugach hochefs malo opraviti fnyum: ar *on najbolfsi navuk daje, koj podvucha z-delom kafuch, kaj od drugoga hoche imati.*

3. Perva Mladozt je zvedlyiva, rada izpitava, vfza hoche znati, zato mora jeden Detcze, kulikokrat izpitavaju vfzigdar temel, ili glubnyu iztine povedati: morefze negda nekaj ztranzkoga te neprilichnoga rechi, liztor za videti, kaj budu od toga ftimala, ali fzudila Detcza, ali vendar nemorafze to fnyum na guztom niti dugo vkanyujuch chiniti, neg zraven iztina napervo poztavit, ter z-ovakovem nachinom derfana hote berfe detinzke zožuti czepelifse, pametna poztavivfsi.

4. Moras Detcze gufchekrat napervo donaffati: da Bog je jedini, koj vidi vfza, chuje vfza, Dobra z-dobrom nadeli, zlo pak kaftiguje; nadalye podvuchajuch kakfze moraju proti Bogu ponaffati: kakjefzu dufna znati potrebna za Sz. Veru, kak je Sz. Krifa znamenyem poznamenuvatifze guztokrat pobofno izgovarajuch; vu Ime Otcza, y Szina, y Duha Szvetoga, Am. Znati nadolye Otecz nafs, Zdravu Mariu, Veru Bosju moliti: Defzetere Zapovedi Bosje, &c.

5. Detcza da verno z-rukami podignyenemi mole, gdagod imfze jezti daje najbolye k-obedu, y k-vechere: poffilyaj nyu marlyivo k-Sz. Meffam, k-Prodikam, y

k-Na-

k-Navuku Kerſchanzkomu, y kada doidu domov nazad, izpitavaj jeſzuli kaj zapametila iz Prodechtva?

6. Terſziſze marlyivo na to Detczu navadit da v-jutro, y vecher dohadyala budu k-tebe, y k-Matere po Blagoſzlov, y onak obodva klechenyem zrukami podignyenemi dajte Ochinzki te Materinzki Blagoſzlov y da vam obodvem za Obedom, y Vecherum ruke kuſſnu zahvalivſſi za jeliſs, y piliſs.

7. Poſſilyaj Detczu, ako zu za navuk, marlivo k-Skolniku, ali vzemi jednoga chednoga, koj ju bude podvuchal vſza potrebna, terga izpitavaj kakſze derſe Detcza, jeſzuli poſzluſſna, radaliſze vuche Dobrote, y Piſzma.

8. Moraſs vſzaki dan od zachetka jeliſſa pri ztolu vuchiniti, kaj duhovnoga preſteti od tvoje Detcze, daſze odtuda jeden razgovor haſznovit podigne med vami, y ôztalemi tam: ali ju moreſs izpitavat od Prodechtva ali vuko ime Lyudi hraneſze z-jeztvinami ovemi vremenitemi: ali moreſs povedati, kaj denesz, ali zutra bude pripetiloſze, kakſze chuje iz Sz. Piſzma.

9. Dete ako kaj pravo nechini, opomeniga z-dobremi rechmi, pervo kakga kaſtiguval budeſs, ar negdaſze vech dobra opravi z-dobra, kak zezla, ako pak to nepohaſzni, vzemi shibu, znyum priſziliga da zpozna ſzvoju pregrehu vu kich da je.

vre'no tepeno biti, nit neodpuſchaj do-klamgod ſze vu pokorſchinu nepoda: ako je krivo vuchem, iznaſſezto, pokaſtigujga razloſno, daſze nenavadi V. G. Lagat, Krazt, Potepat, &c. ali shakami buhajuch, tukuch po glave, po herbtu nit negazi po nyem znogami, vize Vrage gonech vu nye z-kletvami gorſſemi od peklenzkeh.

10. Chednu te poſzluſſnu dechiczu moraſs vechkrat pohvalit, y daruvat z-chim daſze obatriviu ſzerdchenejſſe ponaſſajuchaſze: zlochezte Detcze pak reczi, akobiſze dobro te poboſno derſala; poſzluſſna bila, y nye bi prikazal kaj lepoga, y obechaj da hocheſs, ako chedna budu te poſzluſſna, prikazati pohvaliſſi zkupa.

11. Zkerbiſze da nyim del daſs blaga po pravicze vdoblyenoga ter imetka razdeliſs, ar krivichno blago niſtar nepohaſzni, neg Ztareiſſe, y Detczu poſſilya vu zkvarenye vekivechno znajuchu najmre da ni pravichno.

12. Oſzebujno pazku noſzi na Detczu tvoju, daſze laſi nederſe, kletvi, blaznozti, vman pajdaſtva, pijanztva, tatbine, y oztaleh hudob: morajuſze vſzi vu Hiſe pred menyſſum Detczum tak zkerbno derſati, da pred nyum niſtar zla, ali neſzramnoga negovore, nit nechine, arſze berſe zla, kak dobra navuche: zbog toga G. Kriſtus govori: *Jaj onomu Chloveku po kojem zla pelda izajde van; koj jed-*

nomu Majhenomu zlu peldu ; da bolye bimu bile, dabimuſze melinzki kamen na vrat obeſzil, y ona ſze v-topil vu Morju ; kak da je na zlo jedno Dete dopelyal, pazi ada da ovde nezagreſſiſs.

13. Zevſzema takaj zlo biloli, akobi ti govoril izprichavajuchiſze morebiti: *Detcza moja ſzu tak huda, vman neposzluſsna ; ja ju moram proklinyat ;* a ravno zbog toga, pokehdobiſzu vman, potrebuju vech Blagoſzlova Boslega, y tvojega, â ne kletvi tvojem, dapache znaj, daſzu ravno zato zla, y huda, kajti nyu proklinyaſs, ar mozebit ſzuſze od tebe privadila kleti, y priſzegati laslyivo, chujuch tebe ruſno popevati naſzleduju pelde tvoje.

14. Klatarie nochne zevſzema Detcze nedopuſchaj: ar *koj nochne lyubi skrine, malo gda ima kaj vu pameti dobra,* pobegne van kak jeden tat, pak dojde nazad kak jeden cherni karvan.

15. Nadalye oſzebujno pazi, da vu knigah neſteju kaj, kajbi naſsla od krivoverztva, ali od druzeh nedoztoinoztih, kak nechizta lyubav, ſzmerdecha Lotria, nahadyaſze vu krivoverzkeh knigah, ar jedno priprozto Dete lehkoſze na zlo dopelya.

16. Navuchaj Detczu tri ſzlove ove, C. M. V. toje chedno da bude Dete, y pobosno proti Bogu: Marlyivo vu vſzagdaſſnyeh opravilah duhovneh, y telovneh veſzelo vu poſzluhu, y ſzlusbeno proti vſzakomu.

17. Obderſal ova ako budeſs, hochuti rechi na kratkom: da budeſs veſzelje, radozt, y pomoch imal nuter do ztarozti tvoje zadovolyen obztojechi ſnyum na vſze ztrani; nevuchiniſs ti toga, lehko zadobiſs tugu na mezto radozti; dapache ako ovoga nebudeſs obderſaval zalenivſſi ov navuk, opadeſs v-Pekel, y Detcza za tobum naj leſe. Ter ako ti y ſivel budeſs chedno ſzamo za te vendarſze moreſs zkvárit zaradi Detcze zlo odkojene, zkerbiſze ada moj hiſni Gozpodar, tak za detczu tvoju, da ti nebudu na obſſanozt, G. Bogu na odurnozt, Szvetu ovomu na nepodneſſeno breme, y Peklu na vekovechno zeſganye.

DEL IV.

Gozpodar Hisni kaksze mora ponassati proti szlusbene drusine.

I.

Marlivo pazi, da prijemlyeſs ſzerdczenu vernu, y znanu Druſinu vu Hiſu tvoju izpitavaj od perve Gozpodarov, y Gozpodaricz, kakſzuſze derſali pri nyih niſzuli klateſſi, proklinyavczi, Blazniki,

Lo-

Lotri, ali raznaſſajuchi ztvari vidyene, vidyene novine, ogovorlivczi, niſzuli nezdravi, y morebiti drugach hudobni Lyudi, razglaſzajuchi krivichne, y pravichne.

2. Imaſs tak vmanye Lyudi v-hiſe, pazi dobro na nyih, neveruj nyim vnogo, neg na dela, y ponaſſanye verlo glej, y kak berſe moreſs, odpravi nye od ſzebe, ar kade je vman druſina, tam nit ſzrecha nit Blagoſzlov nemore biti.

3. Imaſs pak chednu, ſzerchenu, te vernu druſinu ſzluge, y ſzlusbenicze, tak je obderſi, nit nyih nepremenyaj, arſze malo gda kaj bolſſega premeni: k-tomu premenanye malo kada kakvu haſzen doneſze, ar doklamſze privuchi, vnogo vreme prejde y poſzli z-delom zaoztanu.

4. Z-jeliſſem, y piliſſem moraſs je ozkerbeti poleg nyihove potreboche: *arſze veli obchinzki, kakova je hrana, takovo delo.*

5. Plachu nyihovu vu pravom vremenu daj nyim, dobro pazi, da plache ne zapiju, ali drugach lebud kak nepotroſſe, ali ako te proſze ſzami da nyim peneze zaſzluſene chuvaſs, to rad vuchini: ako pak nazad je proſzili budu, daj nyim je marlivo; ar ovak ti budu veruvali, y da drugda, poſzle tvoje verno opravlyajuchi, ter ovak ponaſſajuchſze dobiſs lehko ſzlusbenu druſinu za oztalo vreme.

6. Druſinche ſzlusbeno ako naglo z-beteſa, negoniga taki iz hiſze, neg ozker-

biga

biga z-potrebnemi za ozdravlenye, kuliko bolye moresſs, je pak dug beteg prezkerbi kade drugde vrachtvo, ali priliku, daſze pomore, to potrebuje Lyubav Kerſchanzka.

7. Ono kaj hocheſs drugi dan delat, povech druſine vu Vecher pervo; nit ni liztor obchinzki kakgod, neg vſzako delo imenuj, ar drugach jedno naloſeno morebiti overſſe, à drugo zaoztane, da ti drago nebude.

8. Vidiſs negda da tvoje poſzle zapuſchaju, ali lenoſze derſe, opomeni je perviput z-dobra, jako nemaraju, tak oſtreiſſega pokaſiſze, ar prevech dober chini druſinu oſzmehavatiſze ſnyega, y vidiſze jedno odviſs tiho opominanye napol proiſnya, zato chini ako hoche, ako ne, tak z lehką oztavi: odkud potrebno je vmanozt kaſtigati, à dobro naplatiti, ovak budu vſza na ruku iſsla.

9. Moraſs guztokrat na dobro nagovarati, ni vſzigdar burkatiſze, da naj verno ſzluſe, ſelechi ozebujno da z-tobum zvelichena bude: ar Sz. Piſzmo govori; *Ako gdo na ſzvoje navlaztito vu Hiſe buduche nema zkerbi, on je Veru zatajil, y gorſſi je od Nevernika:* 1. *Timoth.* 5.

10. Zkerb imaj marlivo pazech, jeli hode po Nedelyah, y ſzvetkeh Sz. Meſſe poſzluſſati, Prodechtva, y pozte prepovedane jeli obderſavaju: terſze zpovedaju, y pricheſchaju vechkrat, akoje

vu

vu jednom, ali vu drugom krive iznajdeſs, pokaraj je oſtro: ar ako druſinche tvoje vu chem zagreſſi, kajſzi ti mogel preprechiti, â niſzi maral, ono zlo bude tebi od Boga pripiſzano morajuchemu z-vremenom teſek rachun dati.

11. Moraſs marlivo paziti, jeli druſina rada kurte, priſzeſe, blazni, krade, vkanyuje, ogovara, neſzramno govori ſhalechſze pred detczum navlaztito, jeli po nochi van hodi, ali koj zader avaſze pri ſzlusbeniczah v-komoricze, kada zpe, ali po ſzumlyiveh meztah na ſzamom govori.

12. Neponaſſajſze tak ſzuprot nyim, kajbite oduriavali, neg bolye, date lyube, vechkrat govori prazno ſnyimi, vuchini takaj, daſze, y detcza tvoja proti nyim taki derſe. Proklinyat nyih ni delo Kerſchanzko, teptat, ſzramotit, piſſanit, merzka imena z-devat, nejmenujuch nyih z-lemi Kerztnemi. Ova tebi skode, y ſzlugam te ſzlusbeniczam: tebi pokehdob duſſno zpoznanye raniſs, â nyim pako, kajti tverdokornejſſi vbivaju.

13. Ako je takva druſina neſzloſna, prezkerbi, da ſzloſna bude dobroſze med ſzobum razumecha, ar kade ſzu karke, y nazlobi, tam je Shatan, niti ni ſzreche, niti Blagoſzlova tam. Neſzloſnozt dalye zrokuje, da jedno drugomu na ſzramotu poſzle opravlya tebi velik zavdajuche kvar.

14. Dopelyaj ovu hvale vrednu navadu v-hifu tvoju, da v-Szobotu vecher, vfza drufina zkupafze zpravi, ter Chifzlo ali Letanie Matere Bosje pobofno moli; odredi, da jedno zmed tvoje detcze napervo moli, kaj tebi fzamomu bolye priztojifze, ako fzam pred nyum molil budefs, à vfza za tobum, ne naglo klepetech, neg polahko lepo teda ufajfze da budu vfza G. Bogu vugodna, y tebi jako hafznovita za Duffu, y Telo.

DEL V.

KAKSZE JEDEN HISNI GOZPODAR PONASSATI MORA PROTI SZUSZEDOM SZVOJEM.

I.

Lyubi tvoga Blifnyega, kak fzamoga fzebe, Blifnyi tvoj ni fzamo Szufzed je tvoj, neg takaj Turchin, Poganin, tvoj takaj nepriatel; ar Chlovek vfzaki ima Boga za Otcza, kakgod y ti: vfzaki je odkuplyen od G. Kriftuffa kak y ti; za Nebo je vfzaki ztvorjen, kak y ti; tak lyubi vfzakoga, pokehdobga Bog lyubi takaj. Vuchini drugomu, kák felifs, da

y on tebi vuchini dobro: nechinimu ono kaj ti nebi rad, kajbi on tebi vuchinil, ovakſziti Zapoved Gozponovu izpunil.

2. Czilyaj vſzigdar tam, da z-tvojem Szuſzedom vu dobrom priatelztvu ſiveſs; ar jedno ſzuſzedztvo nepriatelzko more vnogo naskoditi, na vſza bude tvoja gledaloſze dela, y poſzle gledalo z-gerdem okom, y zeſpotavanya nezfali vſzakojachkoga zverhu tebe.

3. Vidiſs ti, da Szuſzedztvo po tebe, ali po tvojeh je zbantuvano, paſchiſze vſze idom ovo na dober put dopelyati, ali z-dobrem govorenyem, ali z-kakovum ſzlusbum vugodnum.

4. Szuſzedi proſze kaj od tebe, nezkrati nyim zlehka, ako more biti prez Kvara tvoga, ar poſzluſenye takvo, vleche k-ſzebe hotenye; y dobru volyu, kak Magnet Kamen ſelezo: ako pak nemoreſs poſzluſiti; chlovechki zprichajſze te priatelzki, pokaſuchiſze da ti je jako ſal, kaj nemoreſs tuliko, kuliko bi rad z-drage volye.

5. Nazlobujete tvoj ſzuſzed prez danoga zroka, ti nyega nenazlobuj kak dabi bil Nepriatel, neg pozdravlyajga lepo, ako ti ni nezahvali, zprichavajga pri ſzebe miſzlech: *On nezna kaj chini*; ter moli za nyega, pomoziga, vuchem premoreſs, ako te prem nit neproſzi, nit neche zahvalit. Dobroga hotenya tvojega nezpoznava, vrega Nebo zpozna naplativſſi tiga.

6. Ko-

6. Koji vuſſeſza biradi tvoja napunili z-govorenyem vnogoverztnem priſſeptavajuch, ogovarajuch, ter tebe poduſzavajuch ſzuprot Szuſzedom, nepoſzluſſaj nyih, neg je van zpravi iz hiſe tvoje; ar ovi iz muhe chine doztakrat jednu Gamilu, iz tenkoga koncza, jedno debelo vuſe mornarzko za razbiti ſzloſnozt, y priatelztvo. Oni prevzetno ſzmedo pred tobum razglaſziti, druge omraziti, y pocherniti, tak veruj da y tebi vuchine pred drugemi.

7. Prilizavczev nepoſzluſſaj, ar *koi Prilizavcze rad poſzluſſa, on daje van, da je ſzlaboga razuma:* nitſze takov nemiluje, ako guztokrat dojde na ſzvetlo, kadſze ni chuval. Moj dragi kajtiſze vidi z kaj te drugi hvale okolu obhadyajuch, kaj ſtimaſs? zaizto ni za drugo, neg kajbite radi na kaj napelyali, zadobivſſi od tebe chazt kakovu, penez kuliko, ali kaj drugoga. Ako te pak hvale? znaj da liztor z-jezikom, a v-ſzerdczu zeſpotavajuſze. Neveruj im ada niſtar: arſzu ovi *Vapczi one pticze Shatanove iz kojeh on govori za dopelyat vu greh, kak jenkrat je vuchinil vu Paradiſuſſu.*

8. Szuſzedi tvoji jeſzu ſziromaski, nederſi za nemar, neg pomozi im dobrem navukom, kakbiſze mogli pomochi vu nevolye ſzvoje: daj im kuliko premoreſs, ar ako bi ti vu onakve potreboché bil, ti bi takaj to felel od drugeh;

budu

budi ſzeguren da za ludo miloſzerden nebudeſs: dareslivi G. Bog naplacha napitek podan hladne vodicze, kuliko bolye joſche vekſſe delo za lyubav nyegov izkazan.

9. Sziromaske podloſnike puſchaj pred ſze rad, koji vtechuſze k-tebe, neodganyaj ih od ſzebe tak lahko, neg dobrovolyno poſzluhni je, vu nyihoveh nevolyah, y potrebochah, batrivi je, pomiluj, y zkerbiſze ih pomochi, ovak hocheſs do vek pohvaleno drevo poztat puno miloga ſzada, od vſzeh Szuſzedov na veliko derſan budeſs, y lyublen.

10. Vidiſs ti da tvoj Szuſzed zloga ſivlenya ſze derſi, opomeniga z-dobra: Kada gdo opomene jednoga, da z blaten oblichaj ima, najſze opere; zakaj nebi tulikajſſe onoga opomenul ki zablachenu duſſu ima? recheſs, on toga nima rad: niſtar nemarej, liztor z-dobrem nachinom, y z-prilikum vuchini; ar jedno opominanye nacſanom z-poſtenyem ſzloſeno, primeſze dobrovolyno od Krivcza: y rechi prek ſzerdcza prejdu priatelzke doztakrat.

11. Vu ludzke chine, y poſle nepuſchajſze, koji med mirovnemi, te ſzvadlivemi lyudmi zdiſuſze, neg obernſze k-tvojem vratom: *Ki vu blato zkache, z-blatomſze zaſprihava; kiſze meſſa med chelyuzti ter med zube ſzvinzke, nyega hote ſzvinye zhruztat*: donache tiſzi do ſzada

zpoznal morebit doztakrat, da on, kifze je meffal vu nepotrebne tugye pofzle y ztvari, zadoztafzi je neprilik obefzil na vrat.

12. Ako te gdo za kakov fzvet izpitava, y navuk, tak glej na to dafze neprenagliſs dajuchiga: iznajdeſs ti da z-tvojem fzvetom niſtar neopraviſs, negfze liztor omarziſs, tak je bolye, da muchiſs; ako te pak fzili gdo damu fzvet daſs, tak fzvetujmu, kak vu duſſnom zpoznanyu nahadyaſs pred Bogom pravo: te mu reczi k-tomu; *Ovo je moje kanenye, y fzvet, a ti chini kajtifze vidi*: ovem zakonom nevpadeſs vu krivnyu, koja bitefze mogla prieti, y na tvojem vratu izrazti.

DEL VI.

Mali Historiumzki Katekismus, iliti Navuk zadersavajuchi vu szebe pripetchenya vnoga iz szvetoga piszma pobrana.

Od Ztvorenya.

Pitanye. Gdo je Szvet ztvoril?
Odgovor. Bog vſzamoguchi.

P. Iz

P, Iz ſtaga je ztvoril?
O, Iz niſtar, ar pervo toga niſtar in bilo, kak jeden mrak.
P, kakoga je ztvoril?
O, Z-rechjum ſzvojum, y z-voljum.
P, Kadaga je ztvoril?
O, Letto chetiri jezera pet zto, y drugo pred Kriſtuſſevem narodyenem, je da nekoji piſſu vech let, nekoji menye.
P, Zakajga je ztvoril?
O, Na ſzvoju diku.
P, Kaj je najpervich ztvoril?
O, Na pochetku je ztvoril Nebo, y Zemlyu, potlam oztala ztvorenya, y k-zadnyemu Chloveka.
P, Iz ſta je pervoga Chloveka Adama vuchinil?
O, Telo je iz blata vuchinil, a Duſſu pak je iz niſtar ztvoril.
P, Zakaj je Bog ztvoril Chloveka?
O, Da Gozpona, y Boga zpozna, y lyubi ſzvojega.
P, Iz ſta je pervu ſenu Evu na kip vuchinil?
O, Iz Adamovoga rebra vu Paradiſumu, koje iz zpechega Adama G. Bog van vzel je.
P, Zakaj pak to tak vuchinil je?
O, Zato, da ju Adam bi lyubil, kakti del ſzebe ſzamoga.
P, Kaj je bil zemelzki Paradiſus?
O, Bil je jeden lepi te veſzeli Vert, vu nyem imaliſzu ſzloboſchinu od vſzako-

ga fzadâ jezti, zvun fzada onogo Dreva, vu kojem zaderfavalofzeje zpoznanye zla, y dobra, koga mi je bil G. Bog prepovedal jezti.

Od greha pervoga Chloveka.

P, Gdo je Shatan, iliti Vrag?

O, Angel jeden bil je, terfze je zval Nathanajel, kako pak berfe fzuproti Bogu ztvoritelu fzvomu poztavilfze je, taki bil je zevfzemi nafzledniki fzvojemi iz Neba dole v-Pekel hitchen.

P, Kadaje Pekel bil ztvorien?

O, Ravno onu vuru, gda je Vrag pomifzlil fzuprot Bogu poztavitifze.

P, Kaj je nyegov pofzel, iliti zkerb?

O, Pofzel vrafi ni drugo, kak lyudi izkuffavati dabifze fzuprot Bogu podigli, zafantitifze nad Bogom, daga je ztiral iz Neba.

P, Kak je on pervoga Chloveka na greh dopelyal zkuffavajuch?

O, Zkrilfze je vu jednu kachu lepo nagorivffi fenu, dabi prepovedani fzad jela.

P, Kaj teda je fena vuchinila?

O, Ona je jela, y mufa je nagovorila, da je okufzil jabuku zagriznuvffi.

P, G. Bog kaj teda je rekel na to?

O, Kachu je proklel, Adama pak, y Evu iztiral je van iz Paradifuffa.

P, Je ada tuliko ztalo vu zagriznyene Jabuke?

O, Kuliko vu szebe ni vnogo ztalo, ali niſtar; Bog je pak prepovedal za pokazat, kak je Gozpodin jedini on, y hochelimu Chlovek pokoren biti.

P, Z-kojem nachinom jeſze moral ov greh zbriſzati nepokorſchine?

O, Po Chlovekom poztajenyu Szina Boſjega na ſzvet dojduchega.

P, Odkuda to znati moreſs zaztanovito?

O, Morem to pokazati iz Sz. Piſzma.

P, Kaj ada govori Sz. Piſzmo?

O, Govori ovo: da iz ſenzkoga zpola jeden ſze rodi, koji ne kache potreti glavu hoche; to je to, Odkupitel Szveta, koji dojde jednu dobu, za poruſſit jakozt vrasju, da vech oblazti nebu imal naskodit.

P, Kakſzu ſiveli za grehom vuchinyenem Adam, Eva, y oztali Szini?

O, Nevolyno zevſzema jako telovnem, y duhovnem zakonom; ar telo bilo je podverſeno betegom, y ſzmerti, a duſſa pak priproſchine, y vnogoverztem poſelenyem.

P, Kaj je poſelenye?

O, Je jedna lyubav neſzredna ſzameh naſz, koja naſz od Boga ztvoritela dragoga odvracha, kajbiga vech nelyubili, kak naſz ſzame, y odoyud vſzi grehi izhadyaju pelyajuchi naſz na ſzmert vekivechnu.

P, Greh nyihov jeli takaj na ſzine, y kchere nyihove doſſel?

O, Doſſel je na nyihovu detczu: ar pokehdob Adam, y Eva ztopram za grehom vuchinyenem jeſzu detczu imali: y onak bilaſzu rodyena na onu iztu neſzrechu te ſalozt, vu kojeſzu ſzami bili, y za nyimi mi vſzi, na tuliko daſze vſzaki Chlovek v-grehu rodi, kakti Nepriatel Bosji.

P, Kakſze ov greh zove tuliko zla zrokujuchi?

O, Iztochni greh; zoveſze, kajti od Adama kakti od glave chlovechanzkoga Pokolenya zadobivaſze dozta ſaloztno.

P, Adam, y Eva kak dugo ſiveliſzu na ſzvetu?

O, Adam ſivel je devet zto, y trideſzet let, Eva ſivela je devet zto, y cheterdeſzet, tak je bila Vdovicza deſzet let.

Od Grehov razlejanya: iliti Potopa obchinzkoga.

P, Kakſzuſze zvala perva detcza Adamova, y Evina?

O, Zvalaſzuſze Kain, y Abel.

P, Kakſzuſze ova dva ponaſſala?

O, Kain bilje hudoben, a Abel pak mlajſſi Bogabojechi: obadva ova kadabi G. Bogu aldove nyihove daruvali, Abelov aldov bil je Bogu vgoden, y ogledalſzeje na nyega, a na Kajnovoga ni; zato iz nenavidnozti vubil je Abela.

P, Kak je potlam bilo z-Kainom kad biga bil vubil?

O,

O, Abelova kerv je krichala za fantenye k-Bogu, y Kain buduchi od Boga proklet, trepechiuch od ztraha fzim tam befal je, doklam teda vu loze najden, y derfan za Zver od Lameka v-ztrelyen beffe.

P, Lyudi jefzuli vfzi tak hudobni bili kak Kain?

O, Bilo ih je vech zleh kak chedneh. Detcza Sethova (koji beffe Adamov Szin) bilafzu iztinaje Bogabojecha, potlam pako bifze bila z-hudobnemi fenami ofenila, poztalafzu hudobna, y ona.

P, Ni ada bilo nikoga, ki bibil G. Bogu povolyen te zaprieten?

O, Nigdo nebeffe zvun ztarcza Noe imenuvanoga.

P, Kak je kaftigal G. Bog teda ov greffni Szvet?

O, Potop je pofzlal cheterdefzet dni, y tuliko nochi vuchinil je ztraffno tak defgyti, da je voda petnajzt fefnyev zverhu najviffejffeh gor izefslabila: zatem opala je voda vu fzedmom Mefzeczu, y Arka poztavilafze je na biege Niphatianzke vu Armenie Orfzagu.

P, Jefzulifze vfzi lyudi potopili?

O, Zaizto jefzu vfzi zvan ofzmeh Perfon, Noe ztarcza, nyegve fene, y treh Szinov z-nyihovemi tremi fenami: y zvun Zverja nekuliko.

P, Kaj je ona Arka Noeffeva bila?

O, Bila je Arka jedna velika chetvero vuglata, y pokrita vfza kak jedna skri-

 nya,

nya, zgora viſzoko imajucha za oduhu jeden obluk.

P, Kak beiſe za Potopom, jeſzuli bili znovich lyudi naztanyemi po Zemlye?

O, Po treh Szineh Noeſſeveh Sem, Cham, y Japhetu razſſiriliſzuſze po Szvetu; zatoſzmo mi vſzi Bratia od Adam, y Noeſſa buduchi.

P, Kam ſzuſze ovi tri podali za temtoga?

O, Po ſzvetu razeſsliſzuſze kot ſze im je videlo: od kojeh narodyeni ſzini nori hoteliſzuſzi Turen (Babilonzki) zezidat zverhu oblakov, vu to ime da akobi joſche Potop doſſel, oztalibi na Turnu ſzegurni od Vode: ali G. Bog zbog nyihove prevzetnozti pomeſſal im je jezike, da jeden drugoga ni mogel razumeti kaj je govoril; y onak nemoguchi napreduvat vu zidanyu; razeſsliſzuſze po ſzvetu, Japhet ſzvojemi vu Europu, Sem vu Aſianzki Orſzag, a Cham vu Afrikanzki.

Od Abrahama, y od drugeh Patriarkov.

P, Kaj je Zapoved nature, ali Narave?

O, Je razum, y duſſno zpoznanye.

P, Kaj naſz ova izta vuche pravdeno?

O, 1. Da nikoga nemoramo moliti klanyajuchſze zvun Boga. 2. Da nemoramo nikomu chiniti, ſta mi nebi radi imali, Kajbiſze nam od drugoga chinilo. 3.

Da mi naſſa nagnenya nezredna trapiti moramo zderſavajuch je od nichemurnozti.

P, Kadaje ta Zapoved naravzka, iliti naturalzka obderſana bila za potopom to je razlejanya greha med lyudi?

O, Obderſana bila je pri nekojeh ſzvéteh lyudeh navlaztito pri Pokolenyu Semovem, iz koga Abraham bil je takaj, y nyega je G. Bog odebral tako daje ſnyim, y Zavez vuchinil, iliti mu obechal oſzebujni dar.

P, Kaj teda najpervich G. Bog je zapovedal Abrahamu?

O, Zapovedal mu je ſzvoju domovinu kaldeju pri Babilonu buduchu zapuztit, y da naj ide vu Paleſtinu k-Potoku Jordanu, da morebit od poganzkeh Kaldeanczev nebiſze premamil vu Bolvanztvo.

P, Kaj ada nadalye mu je obechal Bog?

O, Ovo: da on Paleſtinu onu iztu, ali Domovinu obechanya bi pripravil za Odvetke, po kojeh blagoſzlovleneh, hotel je kajbi vſzi narodi bili blagoſzlovleni od nyega dohadyajuchi.

P, Kaj je znamenuvalo ovo odredyenye?

O, Je ovo: da najmre Odkupitel Szveta, mora dojti iz Pokolenya Abrahamovoga.

P, Kaj beſſe ono Zaveza znamenye Boſjega z-Otczem Abrahamom?

O, Bilo je Obrezavanye.

P, Gdo je bil Szin Abrahamov?

O, Iſak je bil.

P, Kaj je zapovedal Bog dabi z-Szinom szvojem chinit moral?

O, Zapovedal je, da Abraham ide vu Arabiu na jednu Goru, y onde naj Szina szvoga vumorivssi alduje, za izkussati nyegvu Veru, y poszluh.

P, Abraham jeli teda pokoren bil ove chudne Zapovedi?

O, Ztanovito je, taki iduchi za izpunit vsze: kada pak vre pri Oltaru bil je vzel je mech, ili nos veliki zaposzechiga, dossedsi Angel bokazalsze je nyemu rekuch: zdersi ruku neszechiga, neg jednoga Ovna za Isaka alduj, a nyegaszi szvoga obchuvaj, gdalisze bojiss Boga.

P, Kaj je ovo vsze znamenuvati moralo?

O, Ovo: da G. Kristus szebe za jednoga Janycza, iliti Gressnika pokazatisze mora med lyudmi, tesze puztit razpeti na Kris, vu to ime kajbi Chloveka od vekovechne szmerti oszlobodil.

P, Gdo je pak bil Jakob Patriarka?

O, Szin Isakov bil je.

P, Kuliko je Jakob Szinov imal?

O, Szinov dvanajzt imal je: y zvaliszusze; Ruben, Simeon, Levi, Juda, Dan, Nephtali, Gad, Aser, Isachar, Zabulon, Josef, Benjamin. Ter iz oveh dosslo je dvanajzt Pokoleny, vu kojeh zadersavaloszeje vsze lyudztvo Israelzko: y ovi Szini zovusze vszi Patriarke, pokehdob szu siveli pod pravdum te Zapovedjum narave, ili nature szveto.

Od Szuſanztva Egiptomzkoga.

P, Kakoſze je zgodilo Joſefu Patriarke vu Egyptomzkom Orſzagu?

O, Brati nyegovi iz nenavidnozti, kaj vech je valyal pri Otczu Jakobu, kak oni, hitiliſzuga vu jednu deſgyeniczu, y zatem prodaliſzuga Madianitanzkem Tergovczem, ki ſzu putuvali vu Egyptomzki Orſzag.

P, Kajſze je znyim pripetilo tamo?

O, Prodan je bil kak jeden ſzuſeni jednomu Gozponu Putifaru imenom: ſena nyegva mamilaga je na nechizto delo znyum, ali on neſtechi toga greha vuchiniti, pobegel je od nye; ſena teda iz jada zatuſilaga je pri Putifaru, kakobibil nye ſzilu vchinit hotel, zato vchinilaga je neduſſnoga vu temniczu zapreti nit krivoga dugo vremena vuziti.

P; Kak je Joſef van izeſſel, iz temnicze?

O, Pharao Kraly Egyptomzki jednu ſzenyu je imal, kak dabi ſzedem tuzeh volovzkeh matereh, od drugeh ſzedem mledneh pojedyeno bilo. Zato teda Joſef kralyu je razloſil ovu ſzenyu ovak: kak najmre bude 7. let rodneh, a potlam drugeh ſzedem gladovneh na ſzvetu, toje nerodneh; zbogtoga ſzvetuval muje, daſze naj ozkerbi zagoda pſenicze veliku vnoſinu zpravivſſi za ſze, y za vſze lyudztvo vu vnoge Hambare: odkud beſſe pozvan pred

Kralya, y za Chaztnika ter ozkerbitelya poztavlyen vszega kralyeztva.

P, Kaj je vuchinil Josef szvojem bratom na tuliku zmosnozt podignyen?

O, Proztil im je, y pokehdob velik besse glad pri nyih, vuchinil je nyih, y otcza szvoga zevszem pokolenyem dojti vu Egyptum, tam im bil je Orszag Gesse zaprebivalische odluchen.

P, Szinom ovem Izraelzkem vu Egyptumu kajszke je pripetilo potlam?

O, Pokehdob vnosina velikaszę je poradyalo nyih, hote je pomenssat Kraly on rod bojechiszke Izrajelczev, kajbimuszke nezpuntarili z-vremenom jaki buduchi, zato je nye obterszit zkerbelszke z-teskemi deli, k-tomu vsze szine nyihove zapovedal je potopit Habamenu Chaztniku szvomu.

P, Gdo je Israelcze teda negda oszlobodil iz ove teske szlusbe te szusanztva?

O, Gozpodin Bog po Moysessu.

P, Kaj je vuchinil Moyses oszlobodivssi iz oneh teskoch?

O, Vuchinil je liztor podignuvssi shibu vnoga chuda, y kajti Kraly ni hotel puztit Israelczev od szebe, zato Moyses deszetera chuda je pokazal, ztrassna kastigujuch Egyptus ostro. Pharao Kraly k-zadnyemu preztrassen nemoguch tulikeh podnassat bichev, puztil je oditi lyudcztvo.

P,

P, Kaj pak je G. Bog zapovedal Ifraelczem pervo, kakfzu van izefsli?
O, Da moraju po nochi pervo kak izajdu van, Janycza pojezti vuzmenoga, ter ovo Vuzem znamenuje van izpelanye, iliti ofzlobodjenye iz fzufanzt[illegible]a.
P, Kaj znamenuje ono ofzlobodjenye Ifraelczev, ili Sidovov?
O, To najmre: da G. Bog z-vremenom vfze lyudih ofzlobodi iz fzufanztva ter teske fzlusbe vraga peklenzkoga.

Od izpelanye iz Egyptomzkoga Orfzaga Szinov Ifraelzkeh.

P, Kak vnogo bilo je Ifraelczev izpelyaneh iz hude fzlusbe Egyptomzke?
O, Bilo ih je shezt zto jezer prikladneh za orusje muskeh glav, zvun fen, y detcze.
P, Kamfzu ifsli, gdafzu vre potegnulifze iz Egiptomzkoga orfzaga?
O, Pofslifzu vu orfzag Kananeanzki.
P, Kakfzu prefsli chez cherlyeno morje?
O, Moyfes je vudril z-shibum po morju, y teda vfzejdom raztupilofzeje na dve ztrani, ter onak lyudztvo prefslo je, da fzi ni noge ni zmochilo. Kraly pak Pharao z-vojzkum fzvojum podalfze je za nyimi hotechi, y on prejti onak, kakfzu oni: ali kadje opofzred bil doffel, vudril je Moyfes po morju z-chudnovitum shibum, y teda je nazad buknulo haglo, dafzufze z-Kralyem vfzi potopili Egyptomczi vu nyem.

P, Od ſtaſzu ſiveli Iſraelczi onak putujuch?
O, Od manne nebezke, koju je za hranu vſzaki dan G. Bog opadat vuchinil kak dabi desgyelo: ova hrana chudna takov tek davala je, kakovogagod gdo poſelyel, ali ſze zmiſzlel nakaj vtechnoga.
P, Jeſzuli bili z-hranum ovum zadovolni?
O, Niſzu, negſzu morguvali hotech meſzo imati: zato G. Bog poſzlal nyim je vnoſſnu plepelicz, kojeſzuſze ſzame loviti puſchale, ali vnogo jezer ſidovov je pomerlo, kiſzu nye jeli lakomo, oztvarivſſiſze.
P, G. Bog kada nyim je dal Zapovedi ſzvoje obderſavat po Moyſeſſu?
O, Kada je petdeſzet dan nyihovoga putuvanya bilo, dal je G. Bog Moyſeſſu na Gore Szinaj pod velikum germlyaviczum y ſzvetloztjum deſzeter Zapovedi ſzvoje na dveh kameniteh Skrinyah ili Tablah popiſzane.
P, Kaj medtemtoga chinilo je lyudztvo ono
O, Bilo je ſzamovolyno, zprokſſivſſiſze na tuliko daje zlejaloſzi iz zlata jedno tele, iliti kip telechi, ter onak klanyaloſzeje nyemu moleche.
P, Moyſes doſſedſi na to zlo delo kaj je rekel
O, Jako razſaloztivſſiſze ſzerdit poztal beſſe y puztil je po Zapovedi Bosje dvadeſzet, y chetiri jezera pomoriti zmed nyih ſidovov.
P, Zakaj je G. Bog deſzetere Zapovedi hotel dati popiſzane?

O, Iztinaje, da niſzu niſtar vu ſzebe zaderſavale drugo, kako pravdu Narave, ili Zapoved naturalzku. Pokehdob pak hudoba lyudih natuliko zraſzla beſſe, dabiſze lehko z-nye zpozabili: zato hotel je G. Bog ovu iztu dati nyim popiſzanu na deſzet ztrani razloſenu.

Od mira, y obechanya Bosjega Lyudztvu Izraelzkomu.

P, Kakſzuſze chinili Aldovi Bogu vu Puſchinæ vu ztare pravde, iliti vremenu?

O, Nekojiſzu alduvali jedno marſſe, kakti ſzu voli, ovcze, y druga oztala, y za tem ſzuje zeſgali zverhu Oltara.

P, Kadeje on Oltar bil?

O, Bil je pred Tabernaculom zvuna.

P, Kaj je to bilo za jeden Tabernakul?

O, Bila je Arka, iliti Skrinya mira.

P, Kaj nadalye zkrovnoga zaderſavalaje vu ſzebe ona Skrinya?

O, Bila je Ladicza jedna od dragoga dreva, vſza pozlachena zvuna, y znutra, vu koje bileſzu dve Skrili, ali Table Zapovedih, y bila shiba Aronova.

P, Gdo je overſſuval, y obſzluſaval one Aldove?

O, Aaron veliki Pop nyihov; Nadab pak y Abiu; ſzini nyegovi niſzu hoteli Aarona Otcza ſzvojega za viſzokoga Popa zpoznati, negſzu pocheli ſzami Aldov overſſuvati; ali ogeny duknul je van iz kadilnicz, y onak je naglo nyih zeſgal.

P, Kaifzeje Kore, Dathanu, y Abironu pripetilo?

O, Ovi tri biliſzu od zemlye poſerte, ſivi, á nyihoveh tovaruſſev bilo je cheternajzt jezer od ognya zkonchaneh nagloga, kajti niſzu hoteli Moyſeſſa, nit Aarona zpoznati za Poglavare nad ſzobum.

P, Gozp. Bog z-chemſzeje zavezal Iſraelczem?

O, Bog obechal nyim je, da nyih bude za ſzvoje lyudztvo derſal, vu Orſzag Kananeanzki poztavivſſi, y da zevſzemi napunit hoche Bogadztvi.

P, Kaj pak obechalo je lyudztvo G. Bogu?

O, Obechalo je da hoche lyubit iz vſzega ſzerdcza Boga ſzvojega, y nyegove Zapovedi obderſavat, ter k-tomu pod kaſtigu, da je naj zaverſe, y vſzemi nevolyami napunivſſi obterſzi, ako z-fale.

P, Jeli ov zavez y obechanye obderſavano bilo?

O, Od ztrani Bosje bilo je obderſavano, ar po ſzmerti Moyſeſſeve odluchil je lyudztvu za ſzudcza, Joſue poglavara; po kojem vuchinilga je chez potok imenom Jordan, koj beſſe po chudu Bosjem veſz ſzuh vuchinyen, vu obechani Orſzag Kanaan zapelyati: kadabi pak bili doſsli vu obechanu domovinu, ter ſzada vuſivat tam pocheli, preztala je Manna, ili Nebezka hrana dole opadati med nyih.

P,

P, Kak je pak od ztrani lyudztva zavez ter obechanye obnaſſaloſze?

O, Zevſzema zlo, ar gdaſzu vre vu obechane domovine bili, zapuztiliſzu G. Boga ſzvojega guztokrat, podajuchſze k-molenyu Bolvanov.

Od Kralya Davida, y od naſſega predragoga Meſſiaſſa.

P, Izraelczi kakſzu ravnani bili potlam kakſzu vu obechani doſsli Orſzag?

O, Od ſzudczev ravnaliſzuſze, potlam pak hoteliſzu Kralye imati.

P, Gdo je pervi nyihov Kraly bil?

O, Saul je bil, izebran od Samuela Proroka za pervoga Kralya Sidovzkoga.

P, Koj je pak drugi nyihov Kraly bil?

O, David iz Pokolenya Juda.

P, Kak je poztal on Kralyem nyihovem?

O, Kada je Saul ſzuprot Filiſteanczem podigſſiſze leſal z-vojzkum vu taboru, izeſſel je van zpod Shatorov y tabora Filiſteanzkoga na polye veliki Riſz Goliath zezavajuch vſzaki dan Iſraelcze van. David joſche mlad paztirecz podalſze je ſzuproti nyemu vzemſſi ſzvoju prechu ter poztavivſſi jeden kamenecz vu nyu, koga zamahnuvſſi batrivo obernuvſſi prechu okolu ſzebe praſznul je Goliatha v-chelo, y teda je opal dole, zatem David prizkochivſſi k-nyemu glavu muje odſzekel z-velikem nyegovem Palaſſem. David je Kraly

bil

bil vuchinyen potlam kakſzu Filiſteanczi bili vmorili Saula.

P, Abſolon lepi potlam kakſzeje ponaſſal proti Davidu Otczu ſzvojemu?

O, Jako zlo; arſze je zpuntaril ſzuproti nyemu, y ztiral Otcza iz varaſſa. G. Bog pak je kaſtigal kakti nezahvalnoga ſzina: ar je bil od Joaba Generala Davidovoga priſzilyen pobechi, ter beſechi naglo za duge laſzi vlovlyen od ſzverſi hraztove tak dugo je viſzel doklam ſzuga z-trojem kopjem prebodech vumorili vojniki ſzerditi.

P, David kam je vuchinil Arku zaveza donezti?

O, Vu Jeruſalemzki váraſs, na breg imenom Sion.

P, Gozpodin Bog kaj je negda bil obechal Davidu?

O, Ovo: da nyegov odvetek na veke zverhu Bosjega lyudztva kralyuval bude.

P, Jeli joſche kaj vech bil mu obechal?

O, Zvelichitel ſzveta da od nyegvoga Roda roditiſze hoche.

P, Kaj je to Kriſtuſs, iliti Meſſiaſs?

O, Je ravno tuliko, kuliko dabi rekel Odkupitel, ali, Zvelichitel.

P, Kaj znamenuje ova rech, iliti ime Kriſtuſs joſs dalye?

O, Znamenuje, namazan kak z-olyem oſzebujnem maſuſze, kadaſze koruniti za Kralye imaju.

P, Zakaj pak je ta navada?

O, Zato: kajti David, y oztali Kralyi za nyim z-olyem fzvetem jefzu namazani bili, tak teda y fzada jofche obderfavafze to.

Od Salamona Kralya, y od velike Czirkve Salamonzke.

P, Gdo je bil za Davidom Nafzlednik, iliti pervi Kraly?

O, Salamon fzin nyegov, y ovak na redu bil je treti Kraly Sidovzki.

P, Kakov je ov bil, y kakfze je ponaffal?

O, Muder je zevfzema jako bil, y bogat natuliko, da zkoro vfza od zlata, y fzrebra jefzu bila. Tron, ali Ztolicza nyegva bila je shezt korachajev vifzoka, vfza iz kozti elefantove, na kojem Tronu poztavlyeno je bilo dvanajzt orofzlanov zlejaneh iz chiztoga zlata, fzedecheh okolu Salamona za pokazat Zmofnozt fzvoju Kralyevzku.

P, Salamon kaj je ofzebujnoga vuchinil, buduch tak muder, y zmofen?

O, Vuchinil je Czirkvu jednu zezidati v-Jeruzalemu na bregu Sionzkom, onde bilo je tridefzet jezer tefakov, ofzemdefzet jezer kamenarov: fzedemdefzet jezer, koj fzu nofzili na fzebe vfza potrebna za podiganye Czirkve od dreva, y kamena, &c. tri jezera, y tri zto fzameh meftrov, kifzu delali, y vuchili druge te pregledali odredyujuch vfza poleg felenya Kralyevoga.

P,

P, Kuliko je na ovu Czirkvu Salamon potroſſil?

O, Potroſſil je ſzamoga zlata, y ſzrebra dve jezere milionov rad dareslyivo.

P, Gdo je poſzvetil gotovu teda Czirkvu onu?

O, Salamon ſzam: kade je vuchinil vubiti ſzameh volov dvadeſzet jezer, za Aldov, a ovacz, iliti ovnov zto y dvadeſzet jezer: poſzvetilo ovo Czirkve jeſze oſzem dan obſzluſavalo.

P, Nili joſche koje druge Czirkve zezidal?

O, Nit ni, hotechi pokazat po jedne Czirkve, da ſzamo je jeden jedini G. Bog. Y jednu Sz. Vere zpoznanye, y ſivlenye poleg nye jedine.

P, Salamon je obztal vu Vernozti proti Bogu kak je bil zachel?

O, Ni obztal, neg od ſen poganinzkeh vu poganinztvo zapelyan beſſe.

P, Jeliſze nazad k-Bogu obernul iz onoga zlá?

O, Toſze nemore pravo znati jeli nili zpokorilſze zpoznajuchi grehe ſzvoje.

Od Babilonzkoga Szuſanztva.

P, Kakoſzuſze potlam ponaſſali Kralyi vu Iſraelu, y vu Jude?

O, Jako zlo; y akoſzu prem od Prorokov pokarani bili, niſzuſze pobolſſali, dapache ſzu preganyali Proroke, ſzmert nyim zavdajuch grozovito.

P,

P, Kaj teda je G. Bog nyim rekel?

O, Chakalje dugo vremena nye na Pokoru, k-zadnyemu izpunil je grofnye fzvoje nad nyimi, zporuchane po Prorokeh.

P, Kakfze je pripetilo varaffu Jerufalemzkomu zbog hudob nyihoveh?

O, Nabukodonofor Kraly Babilonzki porobilga je, pofgal je Czirkvu on lepu te veliku, odpelyal je Sidovzko lyudztvo vu fzufanztvo Babilonzko.

P, Kakfze je lyudztvo tam derfalo, jeli odztupilo od G. Boga fzvojega, ali fze je podalo vu poganinztvo med druge Babiloncze?

O, Sidovi obztalifzu vu molenyu jedinoga Ztvoritela fzvojega fivuchi poleg pravde Moyfeffeve, akopremfzu bili opofzred odurneh poganinov.

P, Jeli je chedneh, y Szveteh med nyimi bilo vu onom teskom fzufanztvu kuliko?

O, Bilo nyih je, med oztalemi bil je veliki Prorok Daniel: koj rekel je bil Nabukodonoforu zbog nyegove ohole prevzetnozti, dafze hoche na vola obernuti fzedem let pafzuchfze med oztalum Marhum po gorah, y polyah z-travum y fzenom fivuchi.

P, Danielovem trem vernem tovaruffem kajfze je zgodilo?

O, Tovaruffi nyegovi Ananias, Mifael, y Azarias bilifzu; ovi tri kadabifze bili.

li branili da kipa Bolvanzkoga nehte molit, nit poftuvat, koga Kraly na zpodobu fzvoju vuchinil beffe podignuti vu Babilonu obfzudyenifzu bili, dafze moraju zvezani vu ztraffnu pech hititi, y zesgati.

P, Kajfze je pak pripetilo z-ovemi mladenczi?

O, Bilifzu od G. Boga chudnem nachinom obchuvani, ni nedoteknyeni od ognya farkoga, dapache popevalifzu nutre vefzelo Boga fzvojega hvalech, y tedafzu zdravi izefsli van za zablenyem vfzeh oneh, kifzu tuliko chudo videli, y potlam chuli razumechi.

Od drugeh kojafzufze zgodila po Szufanztvu Babilonzkom Sidovem.

P, Gdo je Sidove odpuztil iz ovoga Szufanztva na nyihovu domovinu?

O, Czirus Kraly Perfianzki potlam kak bi bil Babiloniu vzel: dopuztil je povernutifze nazad da naj idu Czirkvu popravit, y ponovit, Varafs Jerufalem znovich v-terdit, y dozidat kaj poruffeno beffe.

P, Kak dugo bilo je ono Lyudztvo vu Szufanztvu Babilonzkom?

O, Bilo je dozta dugo najmre fzedemdefzet let.

P, Jeli kaj hafznilo, dafzu Sidovi z-drugemi Narod z-meffani bili?

O, Ztanovito vnogo haſznil je, ar pravdeni te jedini G. Bog bil je po nyih nazveſchen, y zpoznan, za koga pervo niſtar niſzu chuti hoteli.

P, Gdoje pervi preganyal nye potlam kak bi bili oſzlobodyeni iz Szuſanztva zarad Vere y Szlusbe Bosje?

O, Antiochus hudobni Kraly Sirianzki, rodyen Gerk; on je zavzel Jeruſalem Varaſs, porobivſſi Czirkvu vſza zatepel poganinzkem zakonom, Aldove zavergal poteptavſſi; Sidovom vnogem ſzmert zavdal z-mukami ztraſſnemi, gdaſze niſzu puztili zapelyati vu nyihovo, poganinztvo, nit niſzu hoteli od Boga odztupit, nit od Szlusbe nyegove.

P, Gdo je ovomu hudobnomu Antioku ſzuprot ſze poztavil?

O, Machabæus Judas imenom, y Brati nyegovi.

P, Jeſzuli kaj opravili, tak batrivo razmiſzlivſſiſze z-nyim Vojzku derſati?

O, Jeſzu vnogo: arſzu Lyudztvo oſzlobodili od bremena poganinzkoga.

P, Sidove gdo je ravnal od ovoga vremena, vu kom vojzkuvaliſzu ſzuprot ovomu, Kervoloku Antioku?

O, Je Hiſa ova, iliti Rod Machabeanzki zmed kojeh nekoji, y Kralyi biliſzu.

P, Gdo je nye znovich pod ſze zpravil, y oſzlabil?

O, Jeſzu Rimnyani, koju ſzuſze vſzega zkoro Szveta Gozpodu, y Ladavcze

bili

bili vuchinili : y ova vſza zdavna pervo Proroki jeſzu im nazveſchali.

Od Narodyenya Gozpona naſſega Jeſuſſa Kriſtuſſa.

P, Gdo je Kraly Sidovzki bil pod Rimnyani gozpodujuchemi zverhu nyih ?

O, Herodes bil je Aſcalonita, vu kom vremenu nadſaliſzuſze Sidovi jako, da nazkorom ima dojti Meſſiaſs poleg vſzeh Prorochanztvih.

P, Koja je imala poztati Majka Gozpona naſſega Jeſuſſa Kriſtuſſa ?

O, Je preblaſena Devicza imenom Maria, naj ſzvetejſſa zmed vſzeh.

P, Iz koga pokolenya, aliti Roda je bila Devica Maria ?

O, Bila je iz pokolenya Jude, y takaj iz Roda ter iz Hiſe Davida Kralya.

P, Gdo je nye Mus bil ?

O, Szveti Joſef, iz onoga iztoga Pokolenya iz kojega bila je ona.

P, Kak nye je nazveſcheno, da je Majka Meſſiaſſeva izebrana ?

O, Po Angelu Gabrielu, koga je Gozpodin Bog k-nye poſzlal, da je oznani.

P, Kak je ona vu to chudo privolila ?

O, Poklam kak je Angel ſzegurno povedal, da Divojka oztane, ter po krepozti Duha Szvetoga Majka poztati hoche, prez vſzakoga ozkrunenya Divojachtva blagoſzlovlenoga.

P, Kajſzeje zatem z-nyum pripetilo ?

O,

O, Rech to je szin Bosji je Chlovekom poztal, vzemssi telo nasze vu vutrobe nye.
P, Kadesze je narodil nass Gozpon predragi
O, Narodil szeje vu Betlehemu zvun Varassa vu jedne Stalicze: chez oszem dan bil je obrezan, y Jesus imenuvan.
P, Kaj ovo preszveto Ime Jesus znamenuje?
O, Zvelichitel, iliti Odkupitel znamenuje.
P, Kojiszu bili pervi Poganini dojduchiga moliti poklonivssimusze?
O, Kralyi tri biliszu Gaspar, Melchior, y Balthisar, koji od szunchenoga Izhoda k-nyemuszu dossli bili, kojeh szu tela vu Kolonie pokopana, postuvana od verneh oszebujno.
P, Kajszu aldovali tri Kralyi lyublenomu Jesusseku tak daleko izkanomu?
O, Jeszu tri Dare: Zlato, Myru, y Temjan.
P, Kaj ovi dari znamenuju duhovnem zakonom?
O, Zlato znamenuje Zmosnozt kralyevzku G. Kristussa, Temjan Bosanztvo Kristussevo, Myrha Chlovechanzku v-mertelnu naturu; nekoji premisslyavaju, da zlato znamenuje Lyubav, Myra, traplenye tela y duha; Temjan pobosnozt. Drugi premisslyavaju vu Temjanu molitvu, vu Myre pozt, à vu Zlatu Almostvo. Josche dale nekoji: vu zlatu Sziromastvo, vu Temjanu poszluh, ili Pokornozt, à vu Myre vekivechnu chiztochu.

P.

P, Kaj tedaje Herodefs zachel razumech dafzeje novi Kraly narodil?

O, Ov duhovni Chlovek potlam kak fzumu povedali tri Kralyi, dafzu dofsli novoga Kralya molit klanyajuchfze, vuchinil je 14000. nedufne male Detchicze v-Bethlehemu, y okolu pomoriti nemilo, nekoji takaj vech rachunaju pomorjeneh od oveh jezer, zaufajuchfze da med nyum najdefze dragi nafs G. Kriftufs zato y za drugda zla fzu fivoga chervi Herodeffa pojeli, y onak je nefzrechno konecz vzel.

P, Jefufs kak je obchuvan bil vu fivlenyu?

O, Sz. Jofef odpelyalga je bil vu Egyptomzki Orfzag.

P, Jefufs kakje najvekfsi del fzvoga fivlenya potroffil?

O, Sivel je podlofen prefzvete Matere fzvoje Deve Marie, y Sz. Jofef.

P, Jofef Szveti jeli bil nyegov Otecz pravdeni?

O, Ni bil, neg liztor Ozkerbitel te Hranitel nyega, akopremfzuga lyudi za Otcza pravoga derfali neznajuch zkrovnozti Bofanzkeh nit fzudov prechudneh.

Od Zvanya Szveteh Apoftolov vu Navuk Gozponov.

P, Gdo je G. Jefuffa kerztil?

O, Sz. Ivan Kerztitel, ki beffe fzin Zakariaffev, y Jalfabetin vu Rodu blifnyi buduchi takaj Deve Marie.

P,

P, Zakajſzeje vuchinil kerztiti?
O, Dabi najmre Vodu Szvetoga Kerzta blagoſzlovil.
P, Kajſzeje pripetilo pri nyegovom Sz. Kerztu?
O, Szveti Duh vidyeno je dole ztupil zverhu nyega vu zpodobe jednoga prechudno lepoga Goluba
P, Sz. Ivan kakovo je dal ſzvedochanztvo od G. Jeſuſſa?
O, Da je G. Jeſus Agnecz Bosji, koj odnaſſa grehe Szveta.
P, Jeſuſs kam je iſſel potlam bibil Sz. Kerzt prijel?
O, Iſſel je vu Puſchinu poztit cheterdeſzet dan, y nochih.
P, Kaj je terpel tak oſtro poztechiſze?
O, Terpel je ovo: da je od Vraga bil izkuſſavan.
P, Kak je G. Kriſtuſs Vuchenike zval k-ſzebe?
O, Rekel nyim je, daga naſzleduvati bi morali, y vſzaſzu zapuſchali ſzvoja.
P, Kuliko je dragi Jeſuſs Vuchenikov bil teda izebral?
O, Dvanajzt: koji behu; Peter, Andras Brat nyegov, Jakob y Janus, Szini Zebedæuſſevi, Philip, Barthol, Matthei, Thomas, Jakob y Judas, Alphionov Szin: Simun, Judas hudobni, kiga je prodal.
P, Kaj znamenuje ova rech Apoſtol?

O, Znamenuje da Apoftoli fzu Pofzli koji fzu bili razpofzlani po Szvetu prodekuvat vfzem Narodom chlovechanzkem.

P, Nakaj je G. Jefufs Petra poztavil izviffivffi zmed oztaleh?

O, Poztavilgaje za Poglavara zverhu Apoftolov, y Poglavnika vfze Czirkve.

P, G. Kriftufs jeli fzamo Petru dal ovu Chazt veliku za nyegvu Perffonu?

O, Ni liztor za nyegvu Perffonu, neg y za one, koji budu na Chazt ovu izviffeni za nyim, pravdeno izebrani: ar G. Kriftufs hotel je Czirkva da nyegova obztoji, te ravnana bude, ni liztor doklam fivel bude Peter, nego nuter do zkonchanya Szveta, y ovi Ravniteli za nyim jefzu Pape Rimzki.

Od Muke Gozpona naffega Jefuffa Kriftuffa.

P, Kojifzu bili Kriftuffevi najvekffi Nepriateli?

O, Pifzczi bilifzu, Farifæuffi Popi, y Shenatori Varaski.

P, Zakajfzu ovi navlaztito bili?

O, Kajti oveh Pifzmoznanczev nyihovu neznanozt, y vkanuvanya odkrival je; Farifæuffem pokehdob je zpoznofzil nyihove himbarie: Popom te Shenatorom da je povedal, kak nazkorom Varafs Jerufalemzki z-Czirkvum zkupa po-

poroblyen te poruſſen bude: zatoſzu merzeli na nyega.

P, Tak niſzuga ada zpoznali za Meſſiaſſa?

O, Niſzu; ar Sidovi telovneh ztvarih lyubiteli niſzu veruvati mogli, dabi on Meſſiaſs moral biti, videchi kak ſziromaski, tiho, y ponizno derſatiſze, videli jeſzu med Lyudmi nyega.

P, Kakſzu nyega vu ruke dobili?

O, Po jednom zmed Vuchenikov nyegovch, po Judaſſu najmre Iskariotu: ovga je izdal za trideſzet deſzetakov, kaj bi moglo van iznezt okolu petnajzt Talerov: ovſzeje tuſni potlam ſzam obeſzil iz zdvojnozti.

P, Jeſuſs kaj je vuchinil pervo, kak Judaſs beſſega izdal?

O, Vu Chetertek vecher potlam kak bi bil odvecheral z-drugemi Vucheniki, po nochi ziſſel je van zmed nyih pervo vendar prijemſſi vſza kak y oztali poleg odredyenya Gozponovoga govorechega: Vzemete, jechte, ovo je Telo moje, kojeſze za vaſz predati hoche. Zatem: vzel je Kelih z-vinom zverhu pregovorivſſi proti nyim, Pite vſzi iz nyega; ovo je Kerv moja, novoga zakona, ili Teſtamenta Kerv, koja za vaſz bude prelejana na odpuſchanye grehov: to vuchinete na moj Zpomenek.

P, Kamo je poſſel za temi vſzemi overſſenemi Jeſuſs po Vechere?

O, Na Vert Olivetzki molit: kade je proſzil Otcza Boga, dabi Muka od nyega odvinula teska; dodal je pak vſzigdar k-tomu: budi Volya tvoja, a ne moja, Judaſs medtemtoga pelyal je veliku vnoſinu oboruſneh Lyudih, kojiſzuga vlovili, nemilo zvezali y onak odpelyali vu Jeruſalem.

P, Kamſzuga dopelyali najpervich?

O, Jeſzur pred Kajphaſſa Poglavara popovzkoga, k-Anaſſu, y k-Pilatuſſu Pontiuſſu.

P, Pilatuſs kaj je z-nyim vuchinil?

O, Pilatuſs videchi Jeſuſſa ni krivoga ni duſnoga ter naſſedſſi pravichnoga, izkalje oſzloboditi vnogo verztemi nachini: dabi pak reſanye chemerno Sidovov potiſſil, vuchiniſſega nemilo bichuvati; zatem kotuniliſzuga Hahari z-ternovum Korunum, poplyuvaliſzu Oblichaj preſzveti, y z-nyega vſze ſpoznicze delali kakſzugod hoteli.

Od Szmerti Gozpona naſſega Jeſuſſa Kriſtuſſa.

P, Gdo je nyega na Szmert obſzudil?

O, Pilatuſs, akoprem ni rad: puztilgaje z-Kriſem obterſziti, daſziga naj ſzam vleche, y noſzi na Goru Kalvarium-zku, drugach Golgota imenujeſze.

P, Kak je vumerl G. Jeſuſs. Kriſtuſs?

O, Na Kris prikovan bil je z-debelemi chavli za noge, y Ruke opoſzred dveh

Ra-

Razbojnikov vilzechi tri vure Duſſu je zpuztil.

P, Kaj je ona bila za jedna Szmert?

O, Szmert na Kriſu ono vreme bila je najvekſſe obſſanozti zverhu vſzeh drugeh, arſzu obſzudyene na nyega liztor ſzvoje ſzluge kakti Szuſnye razpinyali, ter za ztraſſno velika zla dela liztor.

P, Kak dugo Jeſuſs mili je viſzel na Kriſu?

O, Doklamſzuſze vſza prorokuvanya zpunila piſzana mudro od nyega, ter k-tomu czele tri vure nepreſzeſne Muke podnaſſajuch.

P, Kojaſzuſze pripetila pri nyegvom odſeztku iz ovoga Szveta.

O, Jeſzu ova: Szuncze ſzeje pomrachilo, Zemlya vſzaſzeje zteſzla, Grobiſzuſze opirali, ter Mertvi iz nyih gore ztajali oſivivſſi.

P, Kadaſze ova pripetila chuda jeſzu?

O, Vu Petek jeden, na dan Vuzma nyihovoga, kadſzeje Agnyecz alduval po obichaju negdaſſneh.

P, Zakaj ravno vu ovom vremenu G. Jeſuſs za naſz hoteſje vumreti?

O, Zato, kajti Szmert onoga Janycza nyihovoga vuzmenoga bila je jedna pelda ili znamenye Szmerti Jeſuſſa Kriſtuſſa.

P, Kak je bila Szmert Kriſtuſſeva jeden Aldov?

O, Ovak: pokehdob je pravicze Bosje zadozta vuchini; za grehe vſzeh Lyudih.

P, Na kajszu szlusili Aldovi negdassni pred Kristussevem Narodyenyem obszlusavani?

O, Biliszu liztor Kipi, iliti znamenya ovoga pravoga Aldova Kristussa Jesussa.

P, Zakajsze govori, da nasz Jesuss je odkupil z-predragum szvojum Kervjum?

O, Kajti grehe nasse je opral znyum, y oszlobodil nasz od Szusanztva Vrasjega.

P, Zakajsze govori, da je Szmert porussil ter obladal?

O, Kajti namje Put odperl k-vekivechnomu Sivlenyu.

Od gore ztajenya Jesussa Kristussa od Mertveh.

P, Kaj bilo je vuchinyeno po Szmerti Jesusseve z-Telom Sz. nyegvem?

O, Namazano bilo je z-dragum maztjum, y poloseno bilo vu Grob.

P, Kajszu teda zacheli Nepriateli nyegovi?

O, Chuvati jeszu vuchinili Groba znajuch da je obechal gore ztati od mertveh.

P, Kada je on gore ztal?

O, Treti dan po szvoje Szmerti, koj je Nedelya bil.

P, Vucheniki nyegovi jeszuli veruvali nyegovo gore ztajenye.

O, Niszuga veruvali, doklam niszu Kristussa z-ochima videli, y z-rukami opipali te znyim zkupa jeli.

P, Kak dugo jeſze nyim izkazuval potlam kak beſſe gore ztal?
O, Czeleh cheterdeſzet dan.
P, Kaj teda nyim je zapovedal?
O, Zapovedal je, da naj idu Evangeliuma nazveſchat vſzem Narodom, y da je kerzte vu Ime Otcza, y Szina, y Duha Szvetoga.
P, Kaj naſz je podvuchil teda kada je Sz. Kerzt odluchil, y poztavil?
O, Podvuchil naſz je Zkrovnozt Sz. Trojztvo ochivezto imenujuch Otcza, y Szina, y Duha Szvetoga, tri Perſone Kerztu potrebne.
P, Kakvu je dal Oblazt Vuchenikom na dalye?
O, Grehe odpuſchati, z-obechanyem da budu pri Vuchenikeh, y pri vſzeh Verneh za nyimi nuter do zkonchanya Szveta.
P, Kak je nyih oztavil na Szvetu odhodyajuchi vu Kralyevztvo ſzvoje?
O, Nazochi vſzeh iſſel je vu Nebo kade ſzedi na Deſzniczu Otcza Boga, odonud dojde ſzudit ſive, y mertve.

Od Podignenya Szvete naſſe Matere Czirkve.

P, Szveti Apoſtoli jeſzuli Zapoved overſſili Jeſuſſevu?
O, Jeſzu: arſzuſze razluchili vſzejdem po vſzem Szvetu vſze Narode vuchit.

P, Kajſzu vuchinili pervo kakſzuſze razdruſili jedni od drugeh?

O, Symbolum, iliti Veru Bosju dvanajzteh kotrigov nachiniliſzu, kaj y mi obnaſſamo jednako: kak ſzu y oni ovak: Ja verujem vu Boga Otcza, &c.

P, Kajſzu pocheli Apoſtoli vu podiganyu nove ove Czirkve?

O, Biskupa ſzu poztavlyali vu vſzakom Varaſſu jednoga, Meſſnike, y Diakonuſſe za podvuchat Lyudztvo y ravnat.

P, Sz. Peter kadeje najpervich Biskupzku Ztoliczu vzel?

O, Je vu Antiochie vu Syrie Orſzagu, kadeje on tak Veru ochiveztu obznanil da tam, pervi ſzuſze Kerſcheniki imenuvali, kiſzu vu Kriſtuſſa veruvali, ar do tedaſzuſze nazavali Sidovi liztor.

P, Kade je pak Peter Ztoliczu ſzvoju tverdnu vuchinil nepremenivſſi je vech?

O, Je v-Rimu; pokehdob vu letu Kriſtuſſevom 54. poſſel je, Rim poztavil je Fundament, iliti temel za Papinzku Ztoliczu.

P, Zakaj pak v-Rimu nit ni drugde?

O, Kajti Rim je Glava drugeh Varaſſev Czeſzarztva velikoga.

P, Kajſzeje za tem pripetilo, y naſzleduvalo?

O, Ovo; da Papa je vidyena Glava vſza Czirkve naſſe.

P, Zakaj pak to beſe tak odredyeno?

O, Kajti Papa je Naſzlednik Szvetoga Petra vu chazti Apoſtolzke.

P, Gdo je Czirkvena nevidyena Glava?
O, Jesuſs Kriſtus je, koj na Nebeſzeh prebiva.
P, Kajſzeje z-Petrom Sz. potlam pripetilo?
O, Kadabibil vnogo jezer Poganinov, na Veru Kerſchanzku obernul, bil je vu pregonu grozovitoga Nerona Czeſzara Rimzkoga na Kris razpet, z-glavum dole obernyen, kak je ſzam ſelel, vumorjen Leta Kriſtuſſevoga Shezdeſzet y petoga.
P, Kuliko je do ſzada Rimzkeh Papov bilo?
O, Do ſzadaſſnyega Benedikta cheternajztoga bilo ih je dve zto y pedeſzet: to je 250. koj od Petra nuter Sylveſtra I. vſzi zkoro biliſzu Mucheniki.

Od Pregonov ſzada idu Izpitavanya y Odgov.

P, Szveti Apoſtoli, y nyihovi Vucheniki pervi kaj za jeduu Szmert jeſzu podjeli?
O, Malo fali jeſzu zkoro vſzi Mucheniki za Veru Kriſtuſſevu pomerli.
P, Kakſzeje zgodilo z-pervemi Papi z-Biskupi, y z-oztalemi Kerſcheniki?
O, Jeſzu y oni za nyimi y z-nyimi zkupa dali ſivlenye ſzvoje za poſzvedochiti iztinu Szvetoga Evangeliuma.
P, Kakoveſzu muke oni morali podnaſſat?
O, Pokehdob Szmerti niſzuſze bojali, zatoſzu najztraſſneſſe muke zavdali nyim,

 ne-

nekoji bilifzu fivi odertí, nekoji pred Oroszlane hitani dabi nye nemilo z-kruztali five, drugi napofzred razpilyeni, nekoje hitali fzu nuter vu kipuche' Olye; nekoje vu razbelenem, ili razczvertom Oloyu kuhali, te znyim napajali zlevajuch vu vuzta.

P, Zbog kada zroka jefzu tak bili preganyani?

O, Zato: kajtifzu Poganztva, y hudobe nyihove preklinyali zapufchajuchi molenya Bolvanov nyihoveh te pofpotajuchi.

P, Kakovo fzu drugi fivuchi poftenye Kerfcheniki Muchenikom izkazuvali?

O, Zpravlyali fzufze pri nyihoveh Grobeh, Boga hvalili, ter fze nyim preporuchali, kajbi za nyih molili.

P, Kak dugo bilaje Czirkva preganyana ztraffno od Poganinov, y oztaleh?

O, Bila je trizto let preganyana, najmre po Sz. Sylveftra Pape, y do Conftantina velikoga Rimzkoga Czefzara.

P, Kaj je vuchinil ov pervi Kerfchanzki Czefzar dobra vu Czirkve?

O, Vuchinil je Czirkve zidat, kipe bolvanzke poruffit y potreti, y Krifa Szvetoga znamenye poftuvat. Vele nekoji da je Oblazt bil dal Sz. Sylveftru Pape zverhu Rimzkoga Varaffa, na ovakov nachin je Katolichanzke Czirkve Poglavnik fzloboschinu zadobil ztupit na Viffinu bil.

P,

P, Gdo je ovoga Czeſzara kerztil?
O, Szveti Sylveſter Papa kerztilga je na radozt vſzeh Kerſchenikov?
P, Kajſzu pocheli oni nęgda ki ſzu hoteli Kerſchanzki ſiveti, kak obchinzki biva?
O, Podaliſzuſze vu Puſchinu.
P, Kakſzuſze teda zvali ovi izti?
O, Koludri, ali Puſcheniki vu ſzamoche prebivajuch zvaliſzuſze.
P, Kakſzu pak ſiveli ovi?
O, Poztiliſzuſze vſzaki dan, delali z-rukami ſzvojemi, derſaliſzu oſtro muchanye, to je malo govorili jedni z-drugemi, moliliſzu nepreztancze, terſzu premiſslyavali noch, y dan zkrovnozti Sz. Piſzma.
P, Jeli zakon ov te hachin nyihovoga ſivlenya daleko doſſel?
O, Ov nachin ſivlenya razshiril ſzeje bil po vſzem Kerſchanztvu; ar ſzveti Bęnedict popiſzal je vu Letu Kriſtuſſevem Pet zto y dvadeſzetom jednom, Reguliczu Papa on veliki vſzem Koludrom, ili Redovnikom po vſzem Szunchenom izhodu zapovedal je obderſavati zverſſeno.
P, Gdo je bil Szveti Benedict?
O, Bil je iz Pokolenya najplemeniteſſega Aniciev, kojiſzu Hęrczegi bili od Nurſie vu Umbrie prebivajuch.

Od Poruſſenya Jeruzalemzkoga.

P, Gdo je Varaſs Jeruſalemzki poruſſil?

O, Titus Vefpaſiana Czeſzara Szin, ki je Varaſs z-oboruſnum rukum vuzel; poſgal vſzega do fundamenta, ili temela, vuchinilga je preorat, y z-Szoljum poſzipati vu Letu Kriſtuſſevom ſzedemdeſzetom.

P, Kuliko je nutre Lyudi poginulo od Orusja y drugeh.

O, Jeden Milion y zto jezer.

P, Glad jeli bil velik teda vu obſzedyenom Varaſſu onom?

O, Bil je tak velik, daſzu Machke, miſſe, y Stakore ſerli, da pache nyihovu laztovitu morali jezti Detczu.

P, Zakajſze tuliko zlo Varaſſczem onem godilo?

O, Iz Kaſtige Bosje; pokehdob Sidovi jeſzu vu nyem vnogo Prorokov ter navlaztito Gozpona Kriſtuſſa Odkupitela ſzvoga vmorili.

P, Kajſzeje pak oztalem Sidovom pripetilo?

O, Biliſzu od Rimnyanov kakti Szluge odpelyani, te po vſzem Szvetu raztirani, kak y ſzada z-ochima naſſemi vidimo. G. Bog hoche je pak jeden put poleg Prorochanztvih ſzvojeh zkupa zpraviti, da budu zpoznati mogli pravdenoga Meſſiaſſa Jeſuſſa Kriſtuſſa.

P, Gdo je potlam znovich Varaſs Jeruſalemzki zezidal?

O; Hadrian Czeſzar, koj ravnal je Czeſzarztvo Leta zto y ſzedemnajztoga; on

on medtemtoga niga zezidal na ztarom meztu neg vu drugom. Sidov nijeden ni pogledat ni szmel ni z-dalka ovoga Varassa.

P, Gdo szada lada z-Jerusalemom?

O, Lada Turchin: koga Kerscheniki žavjeliszu bili po nazad v- doblenyu Sz. Krisa od Persianczev Leto 1099. zgubiliszuga y pak Leto na berzom Jezero zto oszemdeszet, y szedmo.

DEL VII.

Potrebna Vere Izpitavanya za vszakoga Katolichanzkoga Kerschenika.

I.

Glo je jeden Katalichanzki Kerschenik? On je, koj pravo veruje, y okerschenje.

2. Kaj mora jeden ochivezto veruvat? *Najpervich.* da szam jeden je Bog, koj dobra dela naplachuje, y zla kastiguje. *Drugoch*: Daszu tri Persone vu Bosanztvu. *Tretich*: Da druga Persona je Chlovekom poztala.

3. Kai je zapovedano znati vszakomu pod szmertni greh?

 Otecz

Otecz nasſ, Veru Bosju; Deſzetere Zapovedi, petere Czirkvene, y ſzedem Szveteh Shakramentumov.

4. Kaj je Preſzveto Trojztvo za jedna Zkrovnozt?

To je: Tri Perſone jeſzu vu jednum Boſanztvu.

5. Jeli jeden ſzam Bog, ali vech je ih?

Jeden je ſzam Bog.

6. Kuliko je Perſon vu ovom Boſanztvu?

Jeſzu tri: najmre Bog Otecz, Bog Szin Bog Duh Szveti.

7. Jeſzuli pak tri Bogi, kakſzu tri Perſone?

Niſzu, neg jeden jedini Bog je, kajti jedna Boſanzka je Subſtantia, ili Szobztvo.

8. Gdo je zmed nyih najztareſſi?

Jeſzu vſzi tri jednake Ztarozti, pokehdobſzu vſzi tri od veka.

9. Jeli Bog Szin jednak z-Otczem Bogom?

Poleg Boſanztva je zevſzema jednak; poleg Chlovechanztva je menſſi.

10. Koja Perſona je Chlovechanztvo naſze vzela?

Druga; to je to Szin Bog.

11. Zakaj je Chlovekom Szin Bosji poztal

Zato da naſz odkupil.

12. Kak je mogel terpeti pokehdob je Bog bil?

Poleg Boſanztva ni mogel niſtar terpet, neg poleg Chlovechanztva mogel je.

13. Zato: kak naſz je odkupil?

Po Muke, y Szmerti ſzvoje.

14. Zakáj nasz je Bog ztvoril?
Damu szlusimo verno, y potlam Blasenztvoszi zadobimo.
15. Jeszuli vszi Lyudi za Blasenztvo ztvorjeni?
Jeszu vszi, k-tomu zevszema Sidovi, y Poganini, ako hote zpoznati Sz. Veru.
16. Odkuda pak to dohadya da ih tuliko zkvarjeno bude?
Kajti ih je malo, koji Boga zpoznavaju y ki bi dobro chinili.
17. Dussa moreli vumreti?
Nemore, ar Dussa nevmertelna je.
18. Kam dojde Dussa po Szmerti?
Vu Nebo ali v-Pekel, ali vu Purgatorium.
19. Koja dojde zraven vu Nebo?
Koja vu Milosche Bosje premine, nit nima nistar za ochiztitisze.
20. Koje Dusse idu vu Purgatorium?
One koje iztinaje vu Milosche preminuju, ali vendar imaju nekaj od preszesneh grehov naplachati tam, nevuchinivsi ovde zadozta ostre Pravicze.
21. Koje idu vu Pekel?
One koje vu szmertnom grehom vumiraju.
22. Kaj je szmertni greh?
Je ono, gda kaj chini, ali zapuzti, kaj poleg kastige zkvarenya prepovedano je, ali zapovedano komu chiniti.
23. Zakajsze zove szmertni greh?
Kajti Dussu vumori.
24. Kak medtemtoga Dussu vumoriti more, koja je nevmertelna?

Mo-

More, kajti ju opleni vzemssi vszu Miloschu Bosju od nye, buduch da je Miloschu Bosju nye jedino sivlenye.

25. Je ada szmertni greh tak ztrassna y smehka ztvar?

Je natiliko zlo veliko, dąga nebi moral Chlovek vuchiniti, ako z-nyim bi moral vsze zkvarjene iz Pekla oszloboditi.

26. Kako je szmertni greh tesek?

Ni moguche izrechi, akoprembi Sz. Pavel Apostol od ovoga vremena nuter do szudnyega dneva prodekuval; ar G. Bog je jedno preveliko Dobro, y ovak szmertni greh je zlo preveliko, z-kojemsze zaszal Vissnyi Bog. Zaradi toga ravno kaksze izrechi nemore, kaj je Bog za jedno neprecznelno Dobro, tak nemoresze izrechi, kakovo je zlo vszaki greh szmertni.

27. Kaj pak je greh mali?

Je kadasze G. Bog z-malem dugovanyem zbantuje.

28. Kojeszu najveksse, y perve Krepozti, iliti Dobrote?

Jeszu ove: Vera, Ufanye, y Lyubav.

29. Moreli gdo prez Dobrot oveh zvelichen biti?

Nemore nikak.

30. Dobrota morali obnassati selechi zvelichitisze?

Ztanovito mora, nye ponovivssi kuliko guschekrat, z-tem bolye za nyega.

31. Kak morass Veru obnassati, y ponavlyati ochivezto?

Ova-

Ovako: Ja verujem tverdno vſza, kaj Czirkva Zapoveda Katolichanzka veruvati.

32. Zakaj to tak verujeſs?

Kajti G. Bog, kakti iztina jedina nemoguchna: z-faleti, nazveztil je.

33. Jeli Vera ſzama zadozta na Zvelichenye?

Zadozta bilabi, ako bi ſiva bila.

34. Kaj pak je ſiva Vera?

Akoſzu dobra dela poleg nye, ar Vera prez dobreh del mertva je.

35. Kak zbudyavaſs ti vu tebe Ufanye?

Jaſze uffam po Miloſche Bosje, y po dobreh deleh mojeh Blaſenztvo vekivechno zadobitiſzi.

36. Zakajſze ti tak ufaſs?

Kajti je G. Bog obechal dobro ponaſſajuchemſze to.

37. Kak zbudyavaſs vu tebe chine Lyubavi proti Bogu?

Ovak: O Bog moj ja te lyubim iz glubine ſzerdcza mojega.

38. Zakajga tak zverhu vſzega lyubiſs jako?

Kajti je najviſſeſſe ter preveliko Dobro vſze lyubavi vredno.

39. Kuliko je Preſzveteh Shakramentov?

Szedem: Kerzt, Berma, Telo Kriſtuſſevo, Pokora, Krizmanye, ſzveti Red, Hiſni Zakon.

40. Gdo je Szvete Shakramente poztavil, y odredil?

Go-

Gozpodin Kriftufs Jefufs fzam.

41. Koteri je zmed oveh najpotrebneffi za Zvelichenye?

Najpotrebneffi je Sz. Kerzt.

42. Koj pak je najvekffi te najcheztiteffi?

Je prefzveti Oltarzki Shakramentum, to je Telo Kriftuffevo.

43. Kajfze veli Oltarzki Shakrament?

Telo, y Kerv Kriftuffeva pod Kipom Kruha, y Vina.

44. Gdafze prichefchafs, kaj prijemlyefs vu Szvete Hoftie?

Prijimlyem pravdeno Telo, y pravu Kerv Kriftuffevu.

45. Kaj pijefs iz pehara ili iz ztekla po prichefchanyu taki onde?

Zgolno, iliti fzamo vino, ali vodu.

46. Kajtifze vidi jeli onde Kerv gda pijefs za Prichefchanyem?

Nit ni, neg jedno obchinzko vino, ali voda za poprati vuzta.

47. Kadafze prichefchafs ne prijimlyefs ada Kervi Gozpona naffega?

Prijimlyem ztanovito vu Sz. Hoftie, ar jedno fivo Telo memore biti prez Kervi, kak je ovde vu fivom Telu Kriftuffevom.

48. Kaj prijimlyefs vu Sz. Shakramentumu Pokore?

Prijimlyem Oprofchenye vfzeh Grehov mojem, v-Milofchu Bosju.

49. Kuliko z-rani mora imati jedna pravdena Pokora?

Pet

Pet ih mora imati: 1. Izpitavanye, ili Obchinanye Dussnoga zpoznanya. 2. Pokajanye pravdeno. 3. Obechanye tverdno pobolssanya. 4. Grehe zpovedati. 5. Pokoru danu verno overssit.

50. Kuliko verzti je Pokajanye ter Posaluvanye?

Dvojverzto je: Zverssено, y nezverssеno.

51. Kaj je zverssеno, iliti pravdeno Pokajanye?

Najmre ovo je: Kada je komu sal, da je z-grehi szvojemi Boga najvekse Dobro szvoje raszerdil.

52. Kak mora vszaki zbuditi vu szebe ovo posaluvanye?

Ovak rekuchi: O predobri ter lyubleni Jezuss! za vsze grehe moje sal je meni, pokehdob jeszem ja predragoga Boga mojega z-nyimi razsalil te raszerdil.

53. Kaj je nezverssеno Pokajanye za grehe?

Je ovo: kada sze gdo kaja, da je po greheh szvojeh Nebo zgubil, y Pekel zadobil.

54. Buduli komu odpuscheni grehi ter oproscheni po ovom pokajanyu?

Budu, akosze zverhu toga zpove, à drugach ne.

55. Jeli potrebno dobro nakanenye vu oveh poszleh, y vu oztaleh?

Ztanovito je: ter ovak da po nyem vszi najmi zadobivajusze.

56.

56. Kaj ada je dobro Nakanenye?

Morafze ovak vuchiniti, ali y. bolye akofze komu vidi: O moj Bog! ja ti alduiem vfza moja mifslenya, govorenya y chinenya na tvoju vekffu dikvalu, y Diku; y z-jedinim je fzlofivffi, zevfzenii deli, z-Mukum, y fuhkum Szmertjum Jefuffa Krifluffa, predragoga Szina tvojega.

57. Kojafzu pofzlednya vfzakoga Chlovecka?

Jefzu ova chetvera: 1. Szmert, 2. Szud 3. Pekel, 4. Nebezko Kralyevztvo.

58. Morajuli vfzi Lyudi pomreti?

Vfzem je Szmert znana, vreme pak je neznano Szmerti.

59. Kojaje najbolffa priprava da dobru Szmert doztigne?

Vu fivlenyu chedno, pravichno, y Bogabojeche derfatifze, ar kak gdo five, y tak vmira.

60. Tak mora jeden guztokrat Szmert premifslyavati?

Mora vfzak dan, y vuru, ter k-tomu natuliko v-Szerdczefzi vzeti; ja idem vfzaki hip k-mojemu Grobu blife, on kada ja opadam, ni vu jednom ochnom megnenyu nifzem fzeguren, morebit je denefz moj zadnyi dan; ter ako ja bi moral fzad vumreti, kajbifzi ja felyel? kako bi rad ja imal, dabi bil fivel zduffno te Bogabojeche?

61. Kada bude pofzlednyi, Szudnyi dan?

Chlovek toga nezna, nit Angel: neg fzam Bog.

62. Kade bude ov Szudnyi dan derſan?
Vu Dolicze Joſafatove.

63. Morajuli vſzi Lyudi na ov Szud dojti?
Vſzi ztanovito, ki ſzu god na Zemlye ſiveli od Adama nuter do zadnyega Chloveka, koj preſive druge vſze.

64. Gdo bude on tak zmoſni Szudecz?
Jeſuſs Kriſtuſs, koj ſzedi na Deſznicze Otcza Boga na Nebu, ki poztavilgaje Szudcza ſiveh, y mertveh.

65. Od cheſza Lyudi bude on teda ſzudil?
Od vſzeh nehaſznoviteh rechih vu govorenyu, od vſzeh zleh del, y od vſzeh nuternyeh naj otajneſſeh miſslenу zevſzema.

66. Gdo bude tam Lyudi tuſil?
Shathan, y nyih ſzameh nyihovo duſſno Zpoznanye, ter nyihovi grehi, y hudobe vſzakojachke.

67. Kakvo dokanchanye bude, iliti Konecz ovoga ztraſſnoga Szuda?
Dobri te pravichni pojdu vu ſitek vekivechni: Greſſni pak vu Ogeny veki vechni.

68. Moraliſze ov Szud oſtri ter zadnyi guztokrat premiſslyavati?
Zaizto: z-chem guſchekrat z-temje bolye, ter k-tomu na ov nachin: kaj budem já odgovaral, kada me hudi nepriatel, moj Angel Chuvar, dapache moje izto Duſſno Zpoznanye tuſilo bude? z-kakovemi ochima budem ja tuſni Szudcza gledal, kogaſzem ja guztokrat z-mojemi grehi znovich razpel poſpotal, y oſzmehaval.

69. Kaj je to Pekel?
Je mezto jedno, kade zkvarjeni na Veke budu morali terpeti.

70. Nikakvoga ni ufanya oſzloboditiſze od onud ada?
Ni zaizto: ar Odkuda, iliti Sententia Kriſtuſſeva oztaje tverdna naveke, nitſze premeniti nemore.

71. Kak velika je Muka Zkvarjeneh?
Je tak ztraſſna, da je ni moguche izrechi, ar je Szerda Bosja zverhu nye konicza neznajucha nit imajucha.

72. Koja je najvekſſa muka zkvarjeneh vu Peklu?
Ova: da mi je zkracheno na veke gledati Licza Bosjega.

73. Jeli kaj terpi y Telo tam?
Ztanovito terpi, ar je bilo jedno orudelje greha; zato bude y ono z-Duſſum tovaruſtvo muk lyuteh.

74. Jeden zkvarjeni terpili vech od jednoga drugoga?
To znaj da terpi, ar poleg mertuka, y broja grehov, morabit mera te broj y muk.

75. Dojdeli ih vnogo v-Pekel?
Ztanovito vech, kak v-Nebo; ar vnogo je pozvaneh, malo odebraneh.

76. Koj je najbolſſi nachin od Pekla obchuvatiſze?
Je ov: da guzto jeden premiſslyava peklenzke muke v-pamet ſzi vzemſſi, da vekvekoma terpele budu; ar ako gdo z-Verum ſivum dole ztupi ſivuchi joſſ ovde

z-pravdenem premiſslavanyem, neche tak lehko opazti vmirajuchi, dole.

Oh Boſe moj dragi! kak ja mogel budem ogeny podnaſſati vekovechni, koj ſzada jednu ſzamu jedinu noch, y na najmenkeſſe poztele leſech na jednu ztran pochivati nemorem, kajbiſze neobernul na drugu.

77. Kaj ada je to Vek vekoma?

Ako bi veſz Szvet bil jedno Shiroko te gluboko Morje, y doſsla bi Pticza jedna chez Deſzet jezer let, koja bi jednu kaplyu vzela van onoga Morja; teda negda biſze izpilo ono Morje, à Vekivechnozt nedaſze izpiti, ar koncza ona nigdar imati nebude mogla.

78. Kaj pak je Nebo?

Jedno je prebivaliſche, ali mezto kade ſzam G. Bog, zevſzemi Angeli ter z-Blaſenemi kralyuje, y gozpoduje.

79. Zakajſze Nebo takaj Paradiſuſs imenuje?

Kajti tam jeſzu veſzelya, y radozti vuſivajuſze povolynozti, kakvegod je moguche zmiſzliti, y poſelyeti.

80. Zakajſze zove Kralyeztvo?

Kajti je tam najviſſeſſa Szloboſchina Szinov, y Kcherih Boſjeh.

81. Zakaj je jedna Hiſa Otcza Boga?

Kaiti G. Bog gore ſzvojemi lyublenemi izebranemi vu najvekſſe lyubavi, veſzelyu, y radozti nepreſzeſne prebiva.

82. Zakajſze Bog govori na Nebu vekſem delom, pokehdob je vſzigde?

Za-

Zato: Kajtiſze na Nebu videti puſcha liztor, à ne drugde odichenoga, y zevſzem dobrom obilnoga.

83. Zakajſze takaj zove domovina?

Ka ti mi vſzi ſzmo na Szvetu liztor Putniki, neimajuch ovde Varaſſa nit ztalnoga prebivaliſcha, nego moramo izkati Nebezke domovine.

84. Moramoli mi guztokrat na Nebo miſzliti?

Ztanovito vſzaki dan po vechkrat moramo poztiti, y zdihavati govorechi: Dojdi Kralyevztvo tvoje, vu Otecz naſſu ſelechi oſzloboditiſze od Szveta y z-Kriſtuſſem prebivati.

85. Moreli gdo preblaſenu Szrechu, y ono Dobro Nebezko preſzechi?

Nemore nigdo: more jeden veruvati, ali premiſzliti ni moguche; Blaſenztva vſza ovoga Szveta jeſzu jedna tenya liztor naproti onem; dapache ni oko ni videlo nit Vuho chulo, nit vu Szerdcze Chloveka ztupilo, kaj Bog je pripravil lyubitelyom ſzvojem.

86. Kak more Chlovek vu Nebo dojti?

Ovak: akoſze grehov haba, terſze verno chuva, molech za Miloſchu objachenya ſzuprot nyim, y marlivo derſi dobreh del.

87. Kakvaſzu znamenya, da Chlovek delnik poztane Nebezkoga Kralyevztva?

Mogubiti ova: 1. akoſze dobro zpovedaſs, te pricheſchaſs guztokrat, 2. ako

vre-

vremenita blaga ili imetku za nemar derſiſs 3. Ako pravdeno poſelenye te hlepenye za Nebom imaſs, 4. Ako rad za Volyu te Lyubav Kriſtuſſevu dobrovolyno vſza terpiſs &c.

88. Jeli kaj Duh Szveti zporuchil od o-veh poſzledneh vu Sz. Piſzmu?

Je ztanovito *Eccleſiaſtici c. 7.* z-globoken zrokom: zpominajſze (ô Chlovek) iz tvojeh poſzlednyeh chud, y ovak na Veke necheſs zagreſſiti; ove rechi potrebno je jako premiſslyavati, y vu Szerdcze poztavitiſzi.

DEL VIII.

Hisno Razveszelenye iliti Obatrivenye

Vu kojem jeden Hiſni Gozpodar ſaloztem moreſze razveſzeliti.

I.

Ngdo ni prez Kriſa kakvoga takvoga, ni Czeſzar, ni Kraly, ni Herczeg; ni Varaſchan, ni kmet ni prez Kriſa: vſzak Ztaliſs ima ſzvoj Kris, akoga nima, takaj ſziga naj nachini: takje zevſzema jako potrebno, da mi iz potreboche vuchinimo

jednu dobrotu ter ju noſzimo za Lyubav Jeſuſſevu dabrovolyno.

2. G. Bog je prez Konecza jako Muder, y razumen; vidi ada ovak vſza pervo znutra kaj dojde zverhu naſz, on bolye zna, kaj je nam haſznovito za Zvelichenye, kak mi ſzami.

3. G. Bog je Vſzamoguch: nit ni nyemu leſe, kak naſz od zla oſzloboditi, obchuvati od vſzeh, koja bi mogla zverhu naſz dojti zla.

4. G. Bog je prez Koncza jako dober; zbog toga nam nemore ni najmenſſega zla poſeleti, ni zavdati: vſze kajgod ſkodlivoga, ali hudoga pred naſz ide, ako je od Ruke tak lyublenoga Boga doſſlo, hocheſze vu draga Dobrochinenya nam preobernuti.

5. G. Bog je miloſzerden, y milo mu je naſz vu vſzeh: tak ima naj vekſſe nagnenye proti traplenyem, da im milo Szerdcze odpre ſzvoje, ter da im Ruke dareslivo na pomoch poda, y potegne.

6. G. Bog je pun goruche Lyubavi proti nam, ter ovak lyublen nevuzimlye ove, ali one teskoche od naſz; kajti on zna, da nam na dobro hoche dojti. On puſcha naſz viſzeti na Kriſu vnogoverzteh nevoly, kajti zna, da Kris jeden put joſche bude nam na radozt, y razveſzelenye.

7. Bolye je da naſz Bog na ovom Szvetu bichuje, y ovak naſz prime, kak da naſz tam zaverſe y na vekivechne muke obſzudi.

8.

8. Dvoje Nebo nejde zkupa jedno na drugo; dapache ni moguche, dabi jeden z oveh fzadafſnyeh ovde y tam dojducheh radoztih obilno vuſival, buduchi kakti ovde y tam blaſen: iztinaje valuvana od Sz. Pavla Ap. *Chez traplenya moramo y terplenya vlezti vu Kralyeztvo Nebezko* Act. 15.

9. Szin Bosji koj je bil prez vſzakoga greha najmenſſega, moral je terpeti y ovak vlezti vu Kralyevztvo Otcza ſzvojega Nebezkoga; takli mi bi morali z-vnogemi grehi obterſſeni, menye terpeti ali niſtar za vdobitiſzi Nebo? to nebi pravo iſslo.

10. Gdo nebi rad dabi vu nyegovo polye netreſznulo, kada vudreno raztupilo biſze ter van hitilo vnoſinu Zlata? zakaj ada hocheſs ti biti nevudren od ſzuprotivnozti, te razczvert biti necheſs od Teſkoch nekojeh kratkeh, y zanye vdobitiſzi zlatu Korunu na Nebeſzeh.

11. Jedna ztvar te v-dobe, iz koje ravno zrazte draga Roſa, od koje Venecz zpleten te cheka na Nebu, za okinchiti glavu tvoju: takſze nedaſs vbozti jedno malo, iz ſta ti bude vekvekoma Roſa raſzla Blaſenztva ſelnoga.

12. Moj dragi! kadbiti je jeden Kraly Kluch daval od ſzvojega kincha, nebiliga z-veſzelyem vzel, y ozkerbelſze z-zlatom, y ſzrebrom do volye. Nut ſzada zakaj ti necheſs od G. Boga teskoche te

ſzuprotivnozti prijeti? koje medtemtoga jeſzu Kluch od Nebezkeh kinchev y darov.

13. Ti hvaliſs onem, kojiſzute putujuchega dopelyali na pravi put iz krivoga; zakaj nehvaliſs takaj G. Kriſtuſſu ki ti je put Kriſa proti Nebu pokazal? bilbi koj put ſzegurneſſi vu Nebo ztanovito verujemo dabi namga bil pokazal, à ni nam drugoga zvun Kriſa pokazal, ada je ov.

14. G. Kriſtuſs je z-Kriſem Nebeſza zadobil, a ti hocheſs z-Roſiczami mehkemi vſzakojachkeh povolnoztih zadobitiſzi je? Oh kakva je to noria!

15. Ah kak je nedoztojno to da kotrigi to je Lyudi hote z-roſami glave ſzvoje kinchiti, kojeh Glava to je G. Kriſtuſs z-Ternyem bila je korunyena.

16. Za jeden vdobichek zlochezt Chlovek obeche veſz Szvet, ali ni potrebno tuliko pota, y truda, z-kojemſzi moreſs zadobiti Dobro vekivechno, liztor tvoj Kriſ laztovit dobrovolyno ako noſzil budeſs; zakaj ada necheſs dvoje zlo naſzevlekuchi namezto dobra jednoga?

17. Nevolye, y teskoche vſze, kojemi terpimo za volyu Bosju, broje je naſſi Angeli Chuvari; ni jeden korachaj koga chinimo ako liztor hochemo, tak vu vſzakem megenyu ochnom moremo ſzi Venecz zadobiti vekivechnozti blaſene.

18. Podneſzloje tuliko jezer prez prizpodobe vech Kriſev, y terplenya Szvetczev, y Szveticz Bosjeh zevſzema dobro volyno;

za-

zakaj nebi y ti mogel tak mal Kris zpoterplenyem podnaſſati? à gdoſze tuſi ſzada zmed vſzeh Szvetczev na Nebu, da je imal prevech terpeti na Szvetu ſivuchi?

19. Blaſeni vide ſzada kak je G. Bog z-nyimi kanil obernuti, kada mi je ſzvetzka veſzelja zkratil, vnoge ſzuprotivnozti na nyih dojti puztivſſi: ſzada zpoznavaju, da bodenya tel z-ternom jeſzu zpadala ter czilyala vu Nebeſza.

20. Akopremſze ti vnogo trudiſs, y potitſze moraſs na Szvetu ovom; poglej z-Verum, da G. Bog chaka na te, ki z-laztovitum Rukum ſzvojum vſzaku kaplyu pota iz obraza tvojega obriſzati hoche ſzam.

21. Kaj ſkodi ſzada Lazaru, da je on pun gnyiloche pred vrati Bogatcza leſal? ikaj haſzni ſzada Bogatczu, da je obilen bil z-naſzladnoztjum na Szvetu, gda ſuhko plachati mora vſza? terpi ada z-Lazarom, to ti pohaſzni.

22. Sz. Auguſtin valuvalje negda: *Na tuliko je ſzladka dojducha Dika vu Nebu, da akobi liztor jedna Kaplicza ove ſzlazti dole v-Pekel zpuſchena bila; vſze one ſuhkoche lyute vu Prokleteh te zkvarjeneh na ſzladkochu nepreſzeſnu obernule biſ-e.* Oh G. Boſe gdo nebi ſzada Kriſa ſzvojega dobrovolyno za tuliku ſzladkochu Nebezku terſzilſze podnaſſati z-veſzelyem Duſſe, y Tela!

23. Oh kajbi dali Duhi peklenzki zato! ako bi im dopuſcheno bilo ſzamo vu jed-

jednom ochnom megnenyu vu Boga prelepoga pogledati. Muke vſze, koje zmiſzliti ſze mogu, podneſzlibi radi z-veſzelyem velikem, od kakoveh, lyudi na Szvetu ni chuti vnogi nete malo verujuchi. Vzemiſzi ſzad ada v-Szerdcze, kakbi mogel Kris tvoj ſmehek videtiſze, gdaſzi po nyem zaſzluſiſs Boga gledati na veke y vuſivati?

24. Akoſze gda zatuſiſs Krivichno kak Szuſana, miſzli na Nebo, Kamenuvan budeſs mozebi kak Sz. Steffan, razmiſslavaj Nebeſza. Muchen budeſs grozovito: kak ſzu bili Brati Machabeanzki, razgledaj Nebo. Drago je Nebo, vnogo vaſſe czena nyegova: terpi, terpi: ali dobrovolno.

25. Oruſje Kriſtuſſeve Muke, je obramba tvoje Duſſe; kaj ada tebi mogu tvoji Nepriateli naskoditi? ako ti na Kriſu rad viſziſs, terſze vu nyegove Sz. Rane zkrivaſs; Zaizto ti vech pohaſzni, ar tiſze odpiraju zbog nyih lyublyeneh Vrata Nebezka.

26. Ako ti nemoreſs ovde na Szvetu ztvarih maleh do chaſza podnaſſati, kak mogel budeſs na drugom Szvetu terpeti ſarkochu vekivechnu? ako ſzada Nepriatela podnezti nemoreſs, nit pogledati lepo kak tam budeſs mogel gledati ruſne Duhe peklenzke, y oztale proklete na vſze veke rucheche nad tobum?

27. O G. Boſe oglejſze na naſz zagoda! da podnaſſamo z-veſzelyem vſze ztraſſne ſzu-

fzuprotivnozti y teskoche zterplyeno; kadali vidimo, da fzam Szin Bosji vifzi na Krifu lyubleno terpech: y da nedufni Agnecz vumira tesko; ter k-tomu ravno za one, kiga zmuchili jefzu, y Szmerti zavdatimu neprestaju. O nevolyni Chlovek! terpifs ti boli y pregone, budi zterpliver, podigffi tvoje faloztne ochi na tvojega razpetoga Jefuffa, kakfzu file popuczalefze v-Rukah.

28. Premifslavaj gdo je on, koj terpi; najmre Szin Bosji jedino rodyeni, Kraly Neba y Zemlye, najlepffi zmed Szinov vfzeh chlovechanzkeh, on je, koj je fzama z-golna Nedufnozt y Szvetozt: ter ti ô Greffnik! kifzi vnogo jezer puti Pekel zafzlufil, odtimlyefs fze kaj preterpeti?

29. Premifslavaj kaj je preterpel: nechujene nit nevidyene do teda Muke, omilavicze fuhke, y fpotnicze: dapache tak bil je razmerczvarjen, da iz raztepenoga Tela prefzvetoga je iz teklo Kervi predrage Devet defzet y fzedem jezer, trizto, y pet kaplyi: à tifze tufifs potefchavajuch, kada kakovo najmenffe zlo tifze pripeti, kak dabifze jeden Turen zruffil na te; oh fzramujfze! dafzi kada iztom pomifzlel bit nezterplyen.

30. Mifzli: *Od koga on terpi*, od fzvojega najmre izebranoga Lyudztva, komu tuliko dobra je izkazal, à ti nechefs nit najmenffe ztvari podnezti od drugeh, neg ako te liztor zraven nepogleda, hochefs fantitifze nad nyim.

 31.

31. Premiſslyavaj *kada* On terpi: najmre vu najlepſſe dobe Ztarozti czvetuche ſzvoje, gda je doba ſiveti veſzelo; ter k-tomu pochel je vu Vecher v-Chetertek potitiſze kervavem potom pred Szvetkom nyihovem: ti nechefs betegov, nit Szmerti vu tvojeh mladeh dneveh prijeti, nit nichemurnoga ſivlenya zapuztiti za izpuniti Volyu ter odredyenye Viſſnyega Gozpodina tvoga?

32. Miſzli *kade* On terpi; vu Varaſſu Jeruſalemzkom Lyudztva izebranoga, kadeſzu vſza velika Gozpoda vſzega Orſzaga Sidovzkoga zkupa bila: à tiſze poteſchavaſs, ako ſzamo otajno ali ſzamo od Bliſnyega tvojega jedno malo ſze zbantujeſs?

33. Premiſzli, *kak* terpi on; z-najvekſſem najmre potreplenyem: On ni iztom Nepriatelom ſzvojem oproztil, (negſzeje y molil za nye Otczu Nebezkomu: à ti Chlovek nichemurni nechefs nyim oproztiti, neg iſchefs ſantitiſze nad nyimi.

34. Kriſtuſs Jeſuſs je za tvoje Duſſe ozdravlenye veſz Kelih izpil ztraſſneh Muk: zakajſze ti odtimlyeſs liztor nekuliko kaplicz ſuhkeh na Hvalu ter chazt nyegovu pokuſſati? taklimi tuliko Odkupitel tvoj zaſzluſil nit vreden od tebe poſtenya?

35. Szin Bosji ni kriv, ni duſen moral je tri vure na Kriſu viſzeti, morala je nyegva predraga Majka Maria pod Kriſem zamertva od ſalozti ztati, natuliko

da

da nye Duffa z-mechem prebodena je bila poleg Prorochanztva. Lyubleni tri Apoftoli Peter, Andrafs y Filip moralifzu na Krifeh vumreti; kak ada moralbifze ti na Kris tufiti? Szluga ni vekffi od fzvogo Gozpona, nit Chlovek nemore vech biti od Szina Bosjega.

36. O kaj za jeden tefek rachun jeden Kerfcheni Chlovek bude podjeti moral, ako terpeti neche, za Volyu Gozpona fzvojega, koj je zdavna vre pred nyim vnogo ztraffneffa podnefzel: ako mi za naffe laztovite grehe nechemo terpeti, kada je doztojalfze Gozpon za naffeh tuliko jezer vumreti zevfzema. Szin Bosji terpelje, dabi nafz Szine vuchinil, a nevolyni obchinzki Szin chlovechi nikaj terpeti neche; zapoztati Szinom Bosjem, y obztati nyemu veren. O Bofe dragi! kaj je za jedno chudo, da fzam fzebi neche dobra?

37. Jefufs Bosji Szin vifzel je na drevu Krifnom ne imajuchi kade Glave nagnuti gda je tesko vmiral, a ti na mehke poztelye vfzigdar hochefs pochivati, y ako dobro rahlo ni nachinyena zlo plodifs, kunefs, jadisfze: On je ztraffno fedyal, a tifze napajati ifchefs zevfzakojachkemi nafzladnemi napitki. On je lefal dole hitchen, poteptan, pofpotan, y za verfen; a ti felifs na vfze ztrani biti cheztit, izviffavan, y poftuvan. Oh kakofze ova fzlafu jedno z-drugem! z-Paulom

Sz, reczi, bolye bude. *Naj od mene daleko bude, kajbifze ja dichil vu drugom, kak vu Krifu Gozpona naffega Jefuffa Kriftuffa, po kojem meni je Szvet razpet, y ja za Szvet nemaram, nit on naj za me nemare.*

38. Szuprotivnozti ovdeffnye, y teskoche; Sz. Janus Krifoftom rekelje, dafzu dojduche Dike naj ochivezteffa znamenya, ar one koje Bog hoche izvifziti na nebu, nye zapechati z-Krifem, y terplenyem: Koga Bog lyubi, veli Sz. Pavel nyega oftro ima, trapi, kara. Tak ti vfzaki radujfze nad tvojem vremenitem Krifem, ter mifzli, ja nimam ochivezteffega znamenya mojega Blafenztva vekivechnoga, kak ov moj Krifs pregonov, fziromaftva, betegov, nefzreche ove ali one.

39. Hvalifze, y radujfze zarad Krifa tvojega mifzlechi, da ti nifzi fzam nofzecz Krifa, neg ih je vech: Kris fzvoj nofzi Redovnik v-Kloftru, nofzi Vojnik vu Taboru, Kraly vu Palache, ah kaj ima G. Bog poterplenya vfzaki dan, y vuru z-Greffniki hudobnemi.

40. Nemorguj nitfze nepotefchavaj fzuprot Bofanzkom odredyenyem ter odluchkom: negovori, aj zakaj prepufcha Bog ravno mene tak dugo na Krifu vifzeti? zakaj ravno ja moram ove fzuprotivnozti podnaffat, zade ti, nuter do gerla? poterplenye ô moj dragi Kerfchenik! nemorguj ne, ar ovakfzi jofche vekffi Kris

chi-

chinifs te prez najma: znaj, da Krifa feleti ter pod nyim vefzelo miruvati, je tuliko dobro, daga nifzmo vredni imati, nit nofziti. Preporuchaj vfza volye Bosje ter izruchaj: G. Bog vre zna, zakaj to na te prepufcha. On zna kak dugo bude nad tobum Kris vifzel, y vu ko ime, kada dojde vreme vzemega dole poleg fzvoje Dobrote na tvoje dobro.

41. Tibifze razvefzelil, akobi te jeden Kraly pohodil za ruku prijemffi ztifznul bi te chverzto y do boli, dabi drugi bil, ztergnul bi ruku van fzerdito zakrichechi, a nyemu toga nevchinifs, kajti je Kraly, y kajti znafs, da ono chini iz lyubavi proti tebe. O kuliko vech y viffe moral bifze ti naraduvati fzam fzebe, kada Bog tvoj, Kraly tvoj, y vfzeh Kralyev Gozpon po kakove fzuprotivnozti, ali teskoche pohodi ztiznuvffi ruku ako y do kervi, kajti verujefs y znafs, da je to vfze iz golne Lyubavi Bofanzke znamenye izhadyajuche.

42. Betefnik jeden radfzi puzti gnyiloga kotriga izrezati, liztor da oztali kotrigi zdravi oztanu, zakaj ada ti nechefs kajbifze nekuliko Telo trapilo z-teskochami, za obchuvat zdravu Duffu od grefsneh ran? zaizto bolye je, da ovde Telo terpi, kak dabi Duffa tam morala lyuto fgatifze.

43. Kris nofzi tvoj ali ztalno, nofzi Kris tvoj ali ni onak, kak bi ti hotel;

ar on, kak veli Otecz duhovni Gerſſon, ni pravdeni nit zterplivni Kriſa noſzecz, koj joſche vekſſega gotov ni podnaſſati, neg iztom kuliko je nyemu drago y od koga hoche dabimuſze naloſil, a ne od drugoga. G. Kriſtuſſa kigod naſzleduvati terſziſze on neizpitava kak vnogo, kak dugo, y od koga terpeti mora; neg je pripravlyen on vſzigdar za Lyubav volye Bosje joſche vech terpeti ſzamo molechi za dobrovolyno podnaſſanye y dojducheh ſtapleny.

44. Razveſzeliſze, y zahvali G. Bogu ſzerdcheno, daſzeje doztojal tebi dati miloſchu z-Gozp. Kriſtuſſevem Kriſa noſziti; zahvali, dati je vu broj poztavil oneh najſzrechneſſeh Kriſnikov, koj tam na Veke prez vſzakoga Kriſa zverſſeno vu Bogu razveſzelyeni budu vzeti vu nebeſza priemſſi najmre dobrovolynoga terplenya: a Szini ovoga Szveta imajuchi nekuliko veſzelya, tam budu javkali, skripali pod novem Kriſem, kiſzu ovoga nezpametno beſali. Tak ada naj vſzaki noſzi ſzvoj Kris, ja moj, ti tvoj: pak nadalye ſmehek nebude Kris, zato moli jeden za drugoga ja te, ti za me, k-za dnyemu uſajmoſze, da vſzi mi budemo vu preodichenom znamenyu Szvetoga Kriſa na veke blaſeni zadobivſſiſzi najme, od kojeh niſzmo miſzlili morebit nigdar.

DEL.

DEL IX.

KRATKA IZPITAVANYA Y ODGOVARANYA JEDINE PRAVE VERE KATOLICHANZKE.

Navuchitel. Povechmi jeli Gozpodin Bog?
Vuchenik. Ztanovito je prez vszake dvojnozti.
N. Odkuda to znati moresſs?
V. Znam iz Knig Narodyenya: *Gen. c. 1. Ex nihilio creavit Deus cœlum & terram.* Iz niſtara je Bog ztvoril Nebo, y Zemlyu. Item *Exod. 3. Ego ſum qui ſum.* Ja jeſzem koj jeſzem. Item *Pſal. 76. Tu es Deus, qui facis mirabilia* Tiſzi Bog, koj chiniſs chuda. Item *Sap. 23. A magnitudine enim ſpeciei, & creaturæ cognoſcibiliter poterit Creator horum videri.* Iz velikoche fele, y ztvorenya izpoznano budeſze mogel Ztvoritel oveh videti: Kaktiſzu Iyudi nigdar jeden Chlovek drugomu zevſzema zpodoben; kojeh lepota kaſe diku nyegovu. Item Duh Sz. poſſilya vſzakoga k-marhe y k-pticzam: *Job. c. 12. Interroga jumenta, & docebunt te, & volatilia cœli & indicabunt tibi.* Izpitavaj

 mar-

marhu, y navuchiti hoche tebe, pticze nebezke, y nazvezte tebi. *Item Pſ.* 99. *Ipſe fecit nos, & non ipſi nos.* On naſz je vuchinil, a ne mi ſzami naſz ztvorili jeſzmo.

N. Odkuda joſche znaſs, daj zrok jeden iz razuma twoga, da je G. Bog?

V. Zpoznavam odtuda, kajti vidim, da zmed vſzeh ztvoreny nijedno nedohadya òd ſzebe, neg vſza od drugoga: zpoznavam kak je kaſtigan bil Chlovek od Boga: Pharao, Nabukodonoſor, Balthiſar, Kraly, &c. Sodomitanczi. &c.

N. Gdo veli da nî Boga ni na Nebu, ni na Zemlye?

V. Nigdo drugi neg kak David- velyaſſe: *Pſ.* 13. *Dixit inſipiens in corde ſuo, non eſt Deus.* Rekel je nezpameten, nori Chlovek vu ſzerdczu ſzvojem; ni Boga, niti ni pre zumnil zvuzti pregovorit, zarad ztvoreny vſzeh Boga hvalecheh: dapache ni Poganini nete biti prez Boga koga toga, molechi jedini ſzuncze, ogeny, ſivinu &c. ada ja moram bolye valuvati: *Pſ.* 47. *Quoniam hic eſt Deus Deus noſter, ipſe reget nos in ſæcula.* Ovde je Bog, Bog naſs, on ſzam naſz ravnal bude na veke. *Deus Deus noſter in æternum, & in ſeculum ſæculi.*

N. Niſzuli pelde, ili obichaj chlovechanzki ſzvedochanztvo takaj Boga vechnoga?

V.

V. Jeſzu zaizto buduchi vſzigdar razlichni jedni od drugeh: y lepſſi, nigder zevſzema ni Szin Otczu, nit Kchi Matere zevſzemı zpodobna vu vſzeh, nit vu govorenyu; nit vu derſanyu naravzkom niſzu. Razum to takaj ſzvedochi jeden od drugoga jaznejſſi, mudejſſi, pamet jednoga od drugoga berzo ſze vuchecha, y obderſecha ztalno ona, kaſze beſſe navuchıla.

Od jednoga jedinoga Boga.

N. Jeli jeden ſzam Bog ali nyih je vech?

V. Szam jeden jedini je Bog ni ih vech kak je ſzam zporuchil: *Exod. c. 20. Ego ſum Dominus Deus tuus, non habebis Deos alienos coram me.* Ja ſzem G. Bog tvoj, nimaj drugeh Bogov preg menum. *Item Deut. 6. Audi Iſrael Dominus Deus noſter, Dominus unus eſt.* Poſzluſſaj Iſraelzko Lyudztvo. G. Bog naſs Gozpodin jeden je. *Item Eccl. c. 1. Unus eſt Altiſſimus Creator Omnipotens.* Jeden je Viſſni Ztvoritel Vſzamoguchi. *Item Sap. 12. Tu es Deus ſolus.* Tiſzi G. Bog ſzam ſzamehni. *Non eſt alius Deus.* Ni drugi Bog.

N. Znaſsli kaj iz Prorokov pokazati da jeden je?

V. Znam zadozta: *Iſai. c. 43. Ante me non eſt formatus Deus, nec poſt me erit, ego ſum, ego ſum Dominus:* Pred menum ni

ni vrchinyen Bog, nit za menum nebude, ja jesz, ja jeszem Gozpodin. *Item Mal. c. 2. Numquid non Pater unus omnium nostrum? numquid non Deus unus creavit nos?* Toli ni Otecz jeden vszeh nasz? toli ni Bog jeden ztvoril nasz? *Item: Apoc. c. 1. Ego sum Alpha & Omega.* Ja jeszem Pochetek y Konecz, ili zverha.

N. Znassli, kaj iz Sz. Evangel. od jednoga Boga?

V. Znam: Veli G. Kristuss: *Matt. c. 19. Unus Bonus Deus*: Jeden je dobri Bog. *Ephes 4. Unus Deus, & Pater omnium.* Jeden Bog, y Otecz vszeh, ki je zverhu vszeh.

N. Znassli joss od drugod poszvedochiti da je jeden?

V. Znam: Kak je valuval Lucifer na Nebu buduchi: *Isai. 14. Super astra Dei exaltabo solium meum, similis ero ultissimo.* Zverhu Szvetlozti, ali Szveteh Bosjeh izviszil budem Tron moj, zpodoben budem Vissnyemu Bogu. *Item* Turchin valuje: *Non est Deus, nisi Unus*: Ni Bog kak szam jeden. *S. Thomas y Schol. 1. p. q. 11. a. 3.* od Turak povedali jeszu, y szadasze od nyih to chuje ochito valuvati.

N. Zpominasslisze joss, kaj vele Bogoszlovczi Katolichanzkem Navukom?

V. Zadozta: Kaj szadassni, y negdassni.

N. Kojaszu ona iztolnachi na kratkom.

V.

V. Jeſzu ova, kak razmiſslyavati moremo Bitje Bosje prez vizega Koncza, Lyubav, Vſzamoguchnozt, nepreſzeſnu ter najzverſſeneſſu Volyu, Milofzerdnozt nezmernu. Praviczu, Mudrozt, Dobrotu Szvetozt &c.

N. Akobi vech Bogov moguche bilo, bili nezpodobnoga kaj med nyimi ſze naſslo?

V. Biſze iznaſsle velike nedoztojnozti: Najpervich: akobiſze nahadyali 3. ali 4. moglo biſze ih takaj rechi, daſze nahadya vnoſina prez broja: dapache dabi ſzama dva bili obodva ki nezverſſeni bili, ka nezverſſenozt zrok bilabi da nijeden zmed oneh dveh nebi Bog bil, ar ov naſs Bog je ſzam ſzamehni od vekov, y bude prez koncza zverſſen, Szvet, Blaſen v-ſzebe &c. Ztvoritel, y Bog vſzeh Narodov, akoprem nepoznaju po ſzvoje malovrednozti vſzi.

N. Nahadyaſsli joſche kakov zrok lep za potverditi ova?

V. Nahadyam kakje *infinite amabilis.* prez koncza lyublen: akobi ſzamo dva bili, ona lyubav koga biſze doztojala, znatiſze nebi moglo, nit koj bi koga lyubil ovak, jeli zarad ſzamoga ſzebe, ali zarad drugoga Boga; koju lyubav vſzu bi vu nyega vlejati moral, à ſzam bi prez lyubavi oztati moral: k-tomu med ovemi dvemi moralabi kakova takova neſzloſnozt nahadyatiſze vu ravnanyu Ztvoreny

reny jeden bi morebit hotel imati izhod fzuicheni, a drugi zahod: k-tomu y mudrozti nafslebifze nyihove lehko falinge iz navukov razlichneh, jeden imati hotechi vuchenesse lyudi od drugeh, ali fzrechnesse.

Od Preszvetoga Trojztva jedinoga Bosanztva.

N. Odkuda moreſs povedati zkrovnozt preſzvetoga Trojztva?

V. Morem iz vnogeh mezt Sz. Piſzma, y Sz. Otczev.

N. Kadaje piſzano negda od Sz. Trojztva?

V. Najpervich v-Knigah Narodyenya: *Gen. c. 1. Et dixit Eloim - - - faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram.* Y rekoſſe Bog, vuchinemo chloveka na kip, y na zpodobu naſſu ovaſzu otajna *Eloim*, *y faciamus.*

N. Toliſzu vſze tri Sz. Perſone ztvorile chloveka?

V. Jeſzu: y vſza druga prez vſzake dvojnozti.

N. Zakajſze pak liztor ovde imenuje Trojztvo a ne drugde, kada je Nebo ztvoril? &c.

V. Zato kajti je hotelo nazveztiti Lyubav ſzvoju da ju Chlovek pamet, razum, y volyu imajuchi zpozna, y kak podignyen nad vſzem ztvorenyem Chlovek je.

N. Zakaj jotche, reklo je: vuchinemo?

V.

V. Kajti najvekſſu povolnozt imati je hotel vu Chloveku, kakti oſzebujne zpodobe ſzvoje, y kipu, y to je hotel potverdit Szin Bosji Chlovekom poztaviti, drugoch zpoznavaſze kak vſze tri Perſone jeſzu jedinoga Szobztva, y Bitja vu Zmoſnozti, vu Vſzamoguchnozti vu Dobrote &c.

N. Nimali ki Prorok od toga kaj piſzano?

V. Iſaias ima: *Iſai. c. 6. Sanctus, Sanctus Sanctus, Dominus Deus exercituum.* Szvet, Szvet, Szvet Gozp. Sheregov: *Item David Pſ. 69. Benedicat nos. Deus Deus noſter, benedicat nos Deus.* Blagoſzlovi naſz Bog, Bog naſz, blago zlovi naſz Bog, Y drugde drugi otajno imaju.

N. A vu novom Zakonu niſzuli ſzvedochanztva ochita, y zevſzema odperto oznanyena?

V. Jeſzu: *Mat. c. 23. Euntes docete omnes Gentes baptizantes eos in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti:* Poſſegſſi vuchite vſze Narode kerztechi je vu Ime Otcza, y Szina, y Duha Szvetoga.

N. Nili gdo drugi zmed Apoſtolov kaj nazveztil lepo?

V. Sz. Janus je ovak: 1. *Joan. c. 5. Tres ſunt, qui teſtimonium dant in Cœlo: Pater verbum, & ſpiritus ſanctus & hi tres unum ſunt.* Tri ſzu koj ſzvedochanztvo daju na Nebu: Otecz Rech, ili Szin, y Duh Szveti, y ovi tri jeſzu jedno; tri Perſone, à jedini G. Bog.

N. Nazveztimi ako josche znass odkud hochess?

V. Hochu z-drage volye: Baruch veli: *Baruc. c. 3. Hic est Deus noster - - post hæc in terris visus est, & cum hominibus conversatus est.* Ov je Bog nass: - - zatem na zemlye vidyen besse, y z-lyudmi sivel je: to G. Kristuss za nasz je Chlovekom poztal. *Item Psal. 2. Filius meus es tu, ego hodie genui te:* Szin moj ti jeszi, jaszemte denesz rodil, koj poradyanye od vszeh je vekov, y bude.

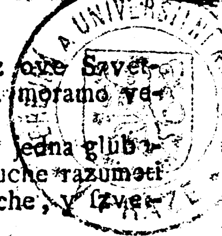
N. Od Sz. Duha znassli koje szvedochanztvo?

V. Znam hvala Bogu: 2. *Math. c. 23. Spiritus Domini locutus est per me, Deus Israel.* Duh Gozponov je govoril po mene, Bog Israelzki. *Item Isaiæ c. 48. Nunc Dominus Deus misit me, & Spiritus ejus.* Szada G. Bog poszlal je mene, y Duh nyegov. Ove rechi prorokuval je vu Persone Szina Bosjega Chlovechanztvo vzimluchega za nasse Odkuplenye.

Razgovor od jedine pravdene Katolichanzke Szvete Vere.

N. Kaj je pravdena Vera Katolichanzka?

V. Dar jeden je y oszebujna miloscha Bosja ter zverhu naravzka Szvetlozt, z-kojum Chlovek razszvetisze, da vsza veruje, ka napervo poztavlya Sz. Mati Czirkva Katolichanzka Rimzka nassa.

N. Toli mi nemoremo prez ove Szvet-lozt veruvati; oneh koja moramo ve-ruvati?

V. Nemoremo: ar je otajna jedna glubo-ka zkrovnozt, da ni moguche razumeti nye, prez oſzebujne miloſche, y ſzvet-lozti od G. Boga dane.

N. Kak jako je potrebna ova Vera vſzem Lyudem po ſzvetu razdelenem?

V. Je tak, daſze nigdo zvelichiti nemore koj nye nima navlaztito pameten bu-duchi vu ſzvojeh leteh: ar Sz. Pavel *Hebræ.* 11. veli: *Sine fide impoſſibile eſt placere Deo*: Prez Vere ni moguche dabi gdo Bogu povolyen bil.

N. Ada je ovo najperva ztran vſzeh ko-trigov y najvekſſa?

V. Je ztanovita, nit prez ove dobroga ſivlenya nemoremo najti, dapache pri Sz. Marku Gozpon rekoſſe: *Marci.* 16. *Qui non crediderit, condemnabitur*: Koj nebu veruval, zkvarilſze bude. *Item Joa. c. 3. Qui incredulus eſt Filio, non videbit vitam, ſed ira Dei manet ſuper eum.* Ki je neveruvan Szinu, neche imati ſivlenya, nego ſzerda Bosja pre-biva zverhu nyega.

N. Gozp. Bog pak kada vleje ovu milo-ſchu Vere Chloveku ſzlabomu?

V. Vleje kad Kerzt prime, y zaſge ſzvet-lozt ſzvoju vu Duſſu da lehko zpozna Vſza kada pride k-razumu, k-pameti o-neh, koja ſze nazveſchajo od Sz. Vere.

N. Jeli pak zadozta dafze ova fzerdczem fzamo veruju, ali y z-vuzti nazvefchaju?

V. Ni zadozta: neg zpovedavfli z-vuzti, pokazati zdeli zvuna potrebnoje dobreh-ìze del priemfli, ter zla befechi: ar Sz. Pavel veli: *Rom.* 10. *Corde creditur ad justitiam, ore autem confeffio fit ad falutem.* Szerdczem fze veruje na praviczu, à z-vuzti fze zpoved Vere chini na Zvelichenye: tak verno molech valuvati je potrebno pred Neverniki vu prilike pred ztraha, y fzrameslivozti Veru fzvoju ochivezto. Ja verujem v-Boga Otcza Vfzamoguchega. &c.

N. Chlovek vre kad ima milofchu ovu, kaj teda jofs zrokuje dobra vu nyem Vera?

V. Sz. Pavel *Hebr. c.* 11. vuchi da je Vera otajneh ztvari fzvedochanztvo, kojefze ufati moramo, akoprem fzu nevidyena ar jefzu ztanovito: *Argumentum non apparentium*

N. Znafsli kakfze derfati moramo felechi pravdeno valuvatifze Kerfchanzke Katolike vu ove Szvete Vere?

V. Znam nekuliko to najmre k-vfzem verno privolivfli, koja god Sz. Mati Czirkva Katolichanzka Rimzka nazvefcha podvuchena od G. Boga po krepozti Duha Sz. iz Sz. Pifzma, Sz. Evangelisma, iz chinov Apoftolzkeh &c. derfecha fzlofno dokanchanya vu Sz. Zpravifchah, dafze veruju, zpovedaju &c.

N. Nazveztimi na kratkom vfzeh zkrovnoztih oveh zadcrfanya Sz. Vere, ko-

jaſzmo duſni veruvati, y znati, tak daſze nigdo ni zpovedati nemore nit od grehov ſze odvezati po Nameztniku Kriſtuſſevom doklamſze nenavuchi dobro ako znaſs.

V. Hochu rad: vſzaki najmre duſen je veruvati, kada k-razumu dojde dobro zapametivſſi: da je jeden jedini G. Bog ſzerdczem, y z-vuzti valuvati batrivo, y pobosno, da je Szobztvo jedino, y Bitje vekovechno: y daſzu tri Perſone jednake nature Boſanzke; Otecz, Szin y Duh Szveti, zmed oveh treh druga Perſona je Chlovekom poztala, ili vzela na ſze naravu chlovechanzku; to je to Szin, kiſze je prijel od Duha Sz. porodyen od Marie Deve, na Kriſu za Lyudih odkuplenye vumerl, dojti hoche ſzudit vu vremenu odluchenom od Otcza Vſzamoguchega vſze lyudi pravichne, da mi naplati vſza dobra dela, z-dobrem vekovechnem; y za zla poieg zaſzluſenya z-kaſtigum vekivechnoga terplenya: y kaj naj gorſſeje, da im zkrati licza ſzvoga Boſanzkoga vu ſivanye za na veke zavdajuchi muke ognyene.

N. Kade prebiva, naſs Gozpodin Bog?

V. Prebiva, y kralyuje povſzuda.

N. Kajſze razumeva, kralyuje povſzuda?

V. Razmevaſze da gozpoduje na Nebu, na Zemlye, y pod Zemlyum.

N. Akoje povſzud zakajſze veli da je na Nebu: Otecz naſs kiſzi na Nebeſzih?

V. Kajti na Nebu fzamo puztifze videti onak: *Sicuti est*, kak je odichen, Szvet, y Blafen, vfze tam blafene chinechi.

N. G. Bog jeli takaj vu Peklu?

V. Je tamo z-Praviczum fzvojum chinechi goreti, y fgati Vrage, y druge Proklete.

N. Kak je v-Peklu da nezgori?

V. Kak fzvetlozt; koja vu vode fze nezmochi, v-blatu fze nevmafe, v-ognyu fzunchеni trak nezgori &c.

N. Gdo che fzuditi one vfze proklete, y pravichne?

V. Hoche Szin Bosji navlaztito fzam rekuchi: *Joan. c. 5. Pater omne judicium dedit Filio, quia Filius Homini est.* Otecz je dal vefz fzud Szinu, kaiti je Szin Chlovechi, fzamfze pokafuchi vfzem dobrem, y hudobnem, akoprem kak Bog hoche tam biti Otecz y Duh Szveti nepokafuchifze vendar onak kak Szin Chlovechi vu Zmofnozti Tela prefzvetloga.

N. Vfzejdom kad pojde fzudit kaj bu chinil?

V. Vuchini poztaviti vfze dobre na defznu ztran, a hudobne na levu kakti zaverfene.

N. Kaj dobrem bu govoril?

V. Ovo lyubleno: Hodte Blagofzlovleni Otcza moga vu Kralyevztvo Nebezko.

N. Zakaj tak lyubleno bude im govoril?

V. Iz jedne ztrane da videli y chuli budu vfzi zkvarjeni ftafzufze mantuvali,

a z-druge ztrane da potverdi nyihova dobra dela. *Operamini, dum tempus est:* Kak je rekel, daſzu obderſali: poſzlujte za Duſſu kad je vreme *Contendite intrare per anguſtam portam.* Dela ſzu ova nadalye: ſednye napajati, gladne nahraniti, lyudzkoga nit poſelyeti nit zaſze obernuti &c.

N. Kaj pak reche prokletem ov Szudecz?

V. Ah dozta zlo kak ſzuſzi zaſzluſili tulni! *Ite maledicti!* Odhadyajte prokleti od vſzeh izebraneh vu ogeny vekivechni &c. kadſze nizte dobreh del hoteli derſati nepoſzluſſajuchi nit mene, nit Otcza.

N. Kad ova pregovori, kaj onda vchini?

V. Dobri budu iſsli veſzelo z-Angelmi v-Nebo, a hudobni vu jamu peklenzku ruchechi nepreſzeſno ze vſzemi vragmi.

N. Buduli iſsli v-Nebo z-Telom zkupa, y z-Duſſum?

V. Budu z-Duſſum, y z-Telom jaſzneſſem od ſarkoga ſzuncza: kak takaj prokleti, v-Pekel, ali pocherni kak vragi ruſno na telu, y na duſſe.

Razgovor od jedine Vere, y od jedine Sz. Czirkve Katolichanzke Apoſtolzke v-Rimu v-korenyene.

N. Odkuda znati moreſs, da je ſzama jedina Vera pravdeno za Zvelichenye, y zvan koje niſze moguche zvelichiti?

V. Odtud navlaztito kajti Sz. Pavel *Ephes. c. 4. v. 4.* vuchil je ochito: *Unus Dominus, una Fides, unum Baptisma, unus Deus, & Pater omnium.* Jeden Gozpodin, jedna Vera, jeden Kerzt, jeden Bog y Otecz vszeh. *Unum Corpus, & unus Spiritus.* Jedno Telo, ili obchina jedna, y jeden Duh, ili jednako veruvanye vszeh zkupa szloshno chutecheh od vszeh, koja szusze navuchili od jedina Boga.

N. Znafsli kaj obilnesse od ove jedinozti povedati, ili raztolnachiti?

V. Znam iz ovoga iztoga Vuchenika Kristussevoga opominajuchega, *Hebr. c. 12. Variis doctrinis nolite abduci*: Z-vnogoverztemi navuki nepuztitisze zapelyati: neposzlussajte vszakoga, neg iztinzka prodekujuchega. Nadalye: *1. Cor. 1. Sitis autem perfecti in eodem sensu, & in eadem sententia*: Budite pako zverssem v-jednakom chutenyu, y jednak dersete navuk, jednu szamo Veru dersechi za jedino dobro zadobitiszi.

N. Neli kade kaj drugde v-Sz. Pifzmu od toga.

V. Je otajno: *Eccl. 2. Væ peccatori terram ingredienti duabus viis!* Jaj gressniku v-zemlyu vlezuchemu po dvojem putu to je kisze dersi dvojega puta, nijednoga pravo.

N. Ufafslisze kakov zrok razumno donezti napervo za obraniti ovu jedinu?

V.

V. Ufſamſze z-pomochjum Bòsjum: ar kak je Bog jeden jedini, tak morabit y Vera jedna jedina, ka od nyega kakti jedinoga dohadya, morabit ſzama jedna y akobi mi veruvali dvojverzto, morabi mi zpoznati od dveh? koji vuchili bi jeden jedno, à drugi drugo.

N. Nebiliſze kaj nedoztojuoga moglo Bogu pripiſzati, akobi hotel nam dvojverzti dari navuk jeden ſzuprotiven drugomu?

V. Ztanovito bi: navlaztito *Mutabilitas* jedna premenba, iliti neztalnozt Boga: dapache vkanuvanye zdvojverztum Verum; zato ſzama jedna derſatiſze mora, ako valuvati hochemo, da verujemo jedinoga Boga.

N. Moreſsli iz jedinoga Boga izpelyati zazumno kak morabiti jedina ſzama Vera joſs?

V. Morem da je jedna, po koje vſza dobra dohadyaju, ar kak je Bog jedini, jedino, y vſze dobro, tak y Vera, koja je od jedinoga Boga, ar drugach dabi Ver vech bilo, y Bogov tuliko bi moralo biti, kaj ni moguche za na veke.

N. Pokaſimi nadalye razumno obilneſſe da morabiti Vera jedna jedina, ako znaſs tuliko?

V. Znam: ar kak je Bog jeden buduchi *Objectum*, ili Czil Vere, tak morabiti y ona jedina.

N. G. Kriſtuſs veli vu Sz. Evangeliumu, *Habete Fidem Dei*: Imajte Veru Boga:

 me-

moresli kaj odtud izpelyati za potver-
dit iztinu ovu?

V. Morem ovak: ar kak govori od jed-
noga *Unus est bonus Deus*: Jeden je do-
bri Bog: *Matt. c.* 19.. tak ovde od jed-
ne Vere, y v-drugeh mezteh hotemsi
nazveztiti: *Deus est Veritas*: Bog je izti-
na vekovechna, ter nezfalena oznaju-
che nam vsze Zkrovnozti Nebezke z-
szobum jedinem, zmed kojeh vszako po
szebe zadozta je nyegvu jedinozt na
zveztiti kak je Vszamoguchnozt &c. a-
da y Vera tak morabiti jedna, kak god
Vszamguchnozt.

N. Pochem dohadyamo na zpoznanye je-
dinoga Boga?

V. Po Vere: da je Szvet, milosrerden,
lyublen, prez koncza pun vszeh dobri
miloschi &c. ada ova jednoga prodeku-
jucha morabiti takaj szamo jedna.

N. Odkogasze lyudem v-szerdcza, ili v-
razum vleva ova Vera?

V. Od Boga jedinoga, koj akobi vech
nazveschal, bi szamomu szebe naj-
veksu kriviczu med lyudi zaszadil,
dabiga zevszema nemogli ni za Boga
zpoznati jedinoga nit pravoga: ar kak
berse gdo ih vech prepuscha, tak vech
mora dopuschati iztin, koja szama ven-
dar jedna je: *Ego sum Veritas*: Ja
szem iztina.

N. Szada pokasimi, jeli jedina Sz. Czir-
kva v-koje pravdena Szlusba Bosja je,

y zvun koje fzame Zvelichenye Dufs nevdobivafze na Szvetu drugde?

V. Ztanovito ova je fzama Sz. Katolichanzka Rimzka.

N. Odkuda tu iztinu zpoznavafs da je jedna fzama, nit ni druga?

V. Najpervich iz Sz. Evang. kadè je G. Kriftufs rekel: *Matt. c. 16. Tu es Petrus & fuper hanc petram ædificabo Ecclefiam meam.* Sz. Petru Ap. Tifzi Peter y ja zverhu pechine ove budem zidal ni Czirkvè 3. ali 6. ali 10. nego Czirkvu: to je fzamu jednu jedinu.

N. Odkuda drugoch morefs mi to povedati?

V. Morem od ovud mifzlechi da kakgod fzam morabit jedini Bog, y jedina prava Vera: *Unus Deus, una Fides:* tak ravnò jedina Czirkva Katolichanzka morabiti, koju je fzam jedini G. Bog zezidal, y vutverdil: terfzè vu ovoj zaderfava jedina Vera pravdena.

N. Morefsli kaj pokazati iz Sz. Pifzma od Czirkve?

V. Morem iz Sz. Evang. kade vuchi G. Kriftufs od Pokaranya bratinzkoga: *Matt c. 13. Quod fi non audierit, die Ecclefiæ:* Ako te pokaran nepofzluhne, reczi Czirkve daga pokara: *Quod fi Ecclefiam non audierit, fit tibi ficut Ethnicus.* Da ako pak Czirkvu nepofzluhne, derfiga za onoga ki Boga nezpoznava nikak.

N. Kak odovud zpoznavafs, dabi bila jedna Czirkva?

 V.

V. Ovak: da neveli Czirkvam vech neg Czirkve to je jedne koju ja jeden jedini Zvelichitel jeſzem poztavil na Szvet nit nigdo drugi nima te Oblazti do Otcza mojega Nebezkoga.

N. Chlovek ada moreliſze najti na Szvetu tak moguchen, y zmoſen, dabi mogel Czirkvu ovakovu obuditi, y ſzad zaſzaditi tak ſzvetu, ali ſzveteſſu v-koje ſzama Zvelichenye naſslo biſze?

V. To ni moguche nigdar drugomu kak ſzamomu Chloveku Boſanzkomu Kriſtuſſu Jeſuſſu a drugi ni bil nigdar tuliko moguchen niti muder: ar *Joan c. 5. Pater omne judicium dedit Filio*: Otecz Bog Nebezki veſz ſzud dal Szinu. *v. 27. Et poteſtatem dedit ei judicium facere*: Y oblazt, ili moch dal mu je chiniti vſza na ſzvetu kojagod ſzu potrebna za Zvelichenye Lyudi. Niti ni moguche dabi druga Czirkva podiglaſze od lyudih, ar je od ſzamoga Boga ova vuchinyena.

N. Nebiliſze kaj nedoztojnoga moglo G. Bogu pripiſzati, akobiſze Czirkva ova premenila, y druga nova kadagod zachela od koga?

V. Ztanovito bi, ar bi z-falel vu ſzvojem obechanyu Vſzamoguchega Boſanztva.

N. Akobi pak Czirkva zaſzluſila tu kaſtigu nebili toga doztojno vuchinil?

V. Czirkva ako bi zaſzluſila bich kakovu, kaſtigal bi ju drugach, kak je do ſzada

vno-

vnogo put, à dabiju zkonchal, toga do fzudnyega dneva nigdar zevfzema nevuchini.

N. Odkuda to znafs, da tak govorifs?

V. Znam iz rechi Bofanzkeh Gozp. Kriftuffa *Matt.* 16. *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam.* Zverhu ove pechine zezidati hochu Czirkvu moju, y vrata peklenzka nebudu premogla fzuprot nye: nut kak lepo, y fzveto velaffe *Czirkvu moju*: koju rekffi lyubim, y branim, dafze neporuffi vfza nigdar.

N. Nili bila poruffena od Ariuffa, od Mahometa, Luthera &c. malo fali vfza tako rekuch?

V. Ni bila kak ni fzada H. B. ako je kaftigana bila na vnogeh ztranah; ar je vfzigdar oztaleh Verneh Katolikov med nyimi, kak ih je y fzada vnofina med Turki, y drugemi dapache bolye je bila razfirena razglaffena nuter vu glubine Indianzkeh, kak je y fzada v-fzame Chine viffe od 60. Milionov Katolikov potlam bibil Luter, y Calvin zapelyal vu zlo nekuliko jezer za fzobum na fzramotu Pape &c. vu Europe, y Turchin poklal, y prognal &c.

N. Morefsli to potverditi jofche od drugod?

V. Morem mifzlechi na obechanye Kriftuffevo: *Portæ inferi non prævalebunt adversus eam.* Vrata peklenzka, to je ja-

kozt, y hudoba Luciferova, y nyegoveh tovaruſſev, ni naſzlednikov ili poſzluſſitelov nyihoveh Mahometa, y drugeh Heretnikov nebu tuliko premogla ſzuprot nye, dabiju zkorenila, ar valuje za potverditi obechanye Boſanzko nadalye: *Matt. c. 28. v. 35. Cœlum, & Terra tranſibunt, verba autem mea non præteribunt.* Nebo, y Zemlya preſsla budu: to je berſe; à moje rechi neprejdu, ar ſzem *æterna, & infalibilis Veritas* Vekovechna, y nezfalena Iztina: *Malac. c. 3. Ego Dominus, & non mutor*: Jaſzem Gozpodin y nepremenyamſze, kaj jeden put rechem, y tverdo obecham za moju Diku vekſſu, y Duſs dobro, to vſzigdar derſim.

N. Jeli gde G. Kriſtuſs od oveh rekel vu Evangeliumu?

V. Sz. Janus piſſe vu 17. delu kak je G. Kriſtuſs molil Otcza Boga Nebezkoga, za ſzvoje vu Czirkve zebrane za tebe, y za potlam do koncza ſzveta: *Non pro eis autem rogo tantum, ſed & pro eis, qui credituri ſunt per Verbum eorum in me.* Ne za nye pako proſzim liztor, neg y za one, koji po rechi nyihove veruvali budu vu me: *Ut omnes unum ſint*: Da vſzi jedno budi, to je ſzloſni vu Vere, vu Czirkve jedine, vſza obderſavajuchi jednako ſzloſno. Kojagod im po Czirkve moje zporucham: *Joan. c. 17. Unum ſint ſicut tu Pater in me, & ego in te*: Naj bu-

budu jedino jedini; kakszi ti Otecz vu mene, y ja vu tebe; *Et ipsi in novis unum sint*: Ter da y oni vu nasz jedni budu verujuchi jedinoga Boga, y jedinu Czirkvu, kojuszi hotel dabi ju zezidal chudno jako, y tverdnu na szve u, na hvalu, y Diku tvoju.

N. Jeli jósche kaj recheno bilo vu Sz. Evangeliumu?

V. Je od G. Kristussa: *Luc.* 22. *Ego rogavi pro te (Petre) ut non deficiat fides tua.* Simon, Simon dojde zkussavanye na vasz, ali já szem proszil za te, da nezfali Vera tvoja, nit Czirkva kak bibil hotel rechi kojuti dajem v-ruke, y Nameztnikom za tobum mojem vszem pravdenem.

N. Moj dragi kak moresz iz vszeh oveh meni dopovedati, da je szama Czirkva jedino Szveta?

V. Morem ovak lepo: Nigdar nikakova molitva ni bila tak jaka, y krepoztliva, kak G. Kristussa Chloveka Bosanzkoga, ada je zadobila vsza kojagod je proszil od Otcza, kakmu je szam rekel: *Joan. c.* 11. *Ego autem sciebam quia semper me audis*: Jaszem pak znal, da me vszigdar poszlussasz molechega, da Czirkva bude tverdna, da Petrova Vera nezfali, ni oneh, ki budu veruvali, y da ovi jedini szlosni budu vu mojeh navukeh obdersavajuchi jednako vsza do koncza Szveta. Otecz je poszluhnul

Szina, adaſzu vſza jednako jedina Czirkva, y Navuki, y deneſz vu vſzeh verujucheh po Petru &c.

N. Niliſze gda pretergala te zkorenila ova Czirkva vu tulikeh pregoneh Krivoverczev y Bolvanzkeh klanyavczev?

V. Ni to moguche, ar G. Bog derſi rech ſzvoju, nit ſze nigdar nenahadya; neg da je razſſirena bolye poprelejanyu kervi viſſe od 15. Milionov Muchenikov.

N. Nahadyaliſze kaj zkrovno od toga vu Sz. Piſzmu, ali kade drugde?

V. *Daniel. c.* 2. ſtejeſze ochivezto: *In diebus autem Regnorum illorum ſuſcitabit Deus Regnum, quod in æternum non diſſipabitur:* vu dneveh pak oneh Kralyevztvih obuditi hoche Bog kralyevztvo jedno, kojeſze na veke nezkoncha nit nezkoncha nit neraſziplye. kaj tverdi ochivezto Sz. Gabriel Deve Marie nazveſchajuchi: *Luc. c.* 1. *Et Regni ejus non erit finis:* Y Kralyevztva nyegvoga nebude konecz, daje pak Szin Bosji *Rex Judæorum*, Kraly Sidovzki to je vſzem znano Narodom.

N. Pokaſimi da je Czirkve Kralyevztvo, y kako to morebit gdaje rekel G. Kriſtuſs *Regnum meum non eſt de hoc mundo*: Kralyevztvo moje ni iz ovoga ſzveta?

V. Pravo je rekel, da ni iz ovoga ſzveta kak Kralyev drugeh, neg je duhovno kralyevztvo vnogo razlichno od ſzvetzkoga malo terpechega let.

N. Jeli gdo vuchi ochito ovu iztinu vu Evangeliumu?

V. Ztanovito je fzam rekel: *Ego non fum de hoc mundo*: Ja nifzem iz ovoga fzveta kak drugi Kralyi: Sz. Gregur Papa *ferm.* 12. *in Matt.* odperto je tolmachil *Regnum Cœlorum præfentis temporis Ecclefia dicitur*: Kralyevztvo Nebezko fzadaffnyega vremena Czirkva velifze y ovoga Kraly. *Non erit finis.* Nebu konecz.

N. Neli kaj Duh Sz. Otajno od Czirkve govoril?

V. A je *Pf.* 47. *Deus fundavit eam in æternum.* G. Bog je temel nye poztavil na veke, ter tako da je nigdar ni zapuztil, G. Kriftufs ochito valuje; *Matt. c.* 28. *Ecce ego vobifcum fumufque ad confumationem fæculi.* Nut ovo ja fzem zvami nuter do zkonchanya fzveta. Ja vafz budem krepil, y chuval od vfzeh nepriatelov Heretnikov, Turak, y oztaleh da vafz nigdar izkoreniti zevfzema nebudu mogli, ako prem izkuffavati nepreztanu. Sz. David ima od toga *Pf.* 88. *Ifaias c.* 2. *Michœas c.* 4. lehko najdefs ako pojdefs chteti.

N. Neli kade jofs Duh Sz. govoril otajno od Czirkve?

V. Prez dvojnozti rechi morem da je *Cantic. c.* 6. *Una eft Columba mea*: Jedina je golubicza moja. *S. Pavel Ephes.* 4. *Unum Corpus*, & *unus Spiritus*: Jedno

telo, ili obchina y jeden Duh, ili vſzeh jednako chutenya od Boga od Vere, y od Navuka, koga Czirkva kakti koja ſze zove Apoſtola Sz. Paula. 2. *Tim. c.* 3. *Columna, & firmamentum Veritatis*: Jeden glaſzovit ztup, y tverdnozt prejaka Iztine neozkrunyene od Boga dane lyudem, koja Czirkva nigdar joſche ni bila poruſſena kakti od ſzamoga Viſſnyega te Vſzamoguchnoga zakorenyena: akoprem vnoga Krivoverczi izkuſſaliſzu za poruſſiti ju zevſzema ter to na ſzramotu Sz. Otczev Papov iz nenavidnozti chut nemoguchi daſze pravdeno nazveſcha. *Una, Sancta, Romana, Catolica, Univerſalis.* Na Szvetu v-Rimu pervom: y glaſzoviteſſem varaſſu zmed vſzeh po vſze Europe ſzama jedina Sz. obchinzkā po vſzem shirokom ſzvetu nazveſchena, y zpoznana da je Czirkva Zvelichenya pod oblaztjum na meztu Sz. Petra Pape ſzedechega, te ravnajuchega po Nadehnenyu Duha Sz. y ozkerblenyu G. Kriſtuſſa.

N. Nili obchinzka takaj Czirkva Krivoverc ev kak oni preſzumniu govoriti?

V. Ni nit malo, nit veliko, nit G. Bog toga nigdar nedopuzti ſzamu jednu odebravſſiſzi za Diku ſzvoju, y Lyudi Zvelichenye: ni obchinzka, nit ſzveta, arſze nigde neſteje dabiju poſsli nazveſchat po ſzvetu med Turke, med

Poga-

Poganine vu Indie &c. kaj ni fzami ne-taje: a naſſa joſche y danaſz ide pov-ſzuda poſzlana od Sz. Otcza Pape pov-ſzuda po Gozp. Kriſtuſſa zapovedi *Mar-ci. c. 6. Euntes in Mundum universum præ-dicate Evangelium.* Poſſedſſi po vſzem shirokom Szvetu, nazveſchajte Evan-geliuma, mojega rechi, y Navuke Ne-bezkoga ſivlenya te vekovechnoga. Sz. Jakob ovde lepo vuchi: ki poſzluſſal bude zapoved ovu: *Jakob. c. 1. Et per-manserit in ea, non auditor factus oblivio-sus, sed factor operis, hic beatus in facto suo erit.* Y koj obztoji vu nyoj nevchi-nyen poſzluſitel zpozabliv; neg chi-nitel dela ov blaſen bude vu chinu ſzvojem z-Verum.

N. N. ſzuli kakova znamenya oſzebujna iz kojeh Czirkva jedna jedina moreſze zpoznati lehko?

V. Jeſzu petera znamenya, koja naſz pe-lyaju nazpoznanye jedino pravdene Sz. Czirkve Katolichanzke. 1. Jednaka je-dinozt, iliti ſzloſnozt vu navukeh pov-ſzuda. 2. Da je ſzveta. 3. Obchinzka, raz ſirena povſzuda. 4. Apoſtolzka Ker-chanzka Katolichanzka. 5. Napunyena z-velikemi chudi ter iztinzkemi: to je chuda ima tverdna, koja ju nazveſcha-ju jedinu.

N. Vuchemſze zaderſava pervi Kotrig, to je: da je povſzuda jedina, y jedna-ko podvuchajucha ſzvoje verne Szine?

V. Vu treh ztranah zaderſavaſze: 1. Daſze veruju vſza vu Kerſchanzke Katolichanzke Czirkve vu jednom meztu Szveta, kak vu drugom vu Latinzkom Franczuzkom, Nemskom, Chinzkom, Horvatzkom &c. Orſzagu, vu Indiah obernyeneh na Veru, te v-Czirkvu dopelyaneh, vu Aſie, Affrike, Amerike, y vu Europe jednako G. Kriſtuſſa zpoznavajuch za Boga dobroga.

N. Jedinozt ada je tuliko znamenye jedne Czirkve iztinzke?

V. Ztanovito je, pokehdob Szvet je tuliko velik, Kralyevztva, tuliko dalka jedno od drugoga, Lyudi vu ponaſſanyu razlucheni, vu govorenyu jedni drugeh nerazumechi, te vendar vu Veri jeſzu ſzloſni jednako priimluchi vſze Navuke Czirkve od Boga dane, koj lyubi ſelno jedinozt, y ſzloſno Veruvanye.

N. Jeſzuli pak ova tak ztanovita, da povſzuda jednaka je Czirkva vſza obſziuſavajucha?

V. Jeſzu prez dvojnozti, ar kadeſzugod Katoliki, tamoſze na jeden nachin Sz. Meſſe ſzluſe, za Mertve ſze moli; zazavajuſze na pomoch Szvetczi Bosji, valujeſze, da vſzaki volyu ima Dobro, ali zlo chiniti; da Pozti Korizmeni, y drugi vredni ſzu preſtimanya, y redovnichki ztaliſs: koja krivoverczi odmechu od ſzebe, nit vu Czirkve naſſe nemogu chuti od nyih.

N.

N. Koja je druga ztran znamenya jedinozti Czirkvene?

V. Ova je: da je Vera kak vſzigdar od Apoſtolov nazveſchena, tak y potlam Nameztnikov Kriſtuſſeveh vu vremenu mira, y pregonov vſze jednaka: kakſze vſza nazveſchaju, kak ſzu bila pred 1000. leti, razglaſſena ovde vu Aſie &c. y vu Indiah.

N. Koje treto je znamenye ove Jedinozti?

V. Ovo: Kajti naſſi Verni imaju jednaku pravdu, ili nachin, kojegaſze imaju vſzi derſati ſivuchi vu Sz. Vere, y vu Czirkve.

N. Kakov je ta nachin, ili pravda pelyajucha vu tuliko dobro?

V. Jednako je chutenye Sz. Otczev, Sz. Zpraviſcha, y obchine vſze Katolichanzke ſzloſnoga ſze derſeche navuka.

N. Moreli faleti Sz. Zpraviſche, gda dokancha otamozti Sz. Vere, kojeſze imaju veruvati od vſzeh Verneh vu Czirkve?

V. Toſze mora veruvati, da G. Bog takvoga zla nigdar neprepuzti, ar je obechal pri Sz. Mateju *c. ult.* Jaſzem zvami nuter do zkonchanya Szveta, rekuchi takaj od Sz. Duha *Joan.* 16. *v.* 13. *Docebit vos omnem veritatem*: Podvuchal vaſz bude vſzu iztinu, *& in vobis erit*: y vu vaſz bude prebival da neche veli: *Joan. c.* 14. *v.* 16. *Hoc faciam*

to

ſo vchinim: *Ut vobiſcum maneat in æternum.* Da bu zvami prebival na veke Czirkvu moju ravnajuchemi tak da peklenzka vrata nigdar je neobladaju. *Matt.* 16.

N. Znamenye drugo koje ove pravdene Czirkve?

V. Je ovo: da je ztanovito ſzveta.

N. Toliſzu vſzi Szvet, kojiſzu vu ove Czirkve?

V. Niſzu vſzi ſzveti lyudi, neg vnogi jako greſſni: nego je ſzveta zbog treh zrokov. 1. Da navuk derſi neozkrunen y ſzvet, koga vſzi lehko mogu obderſavati; y ovak ſivuchi poztati ſzveti. 2. Zrok: kajti greſſnikom groziſze od ztrane Kriſtuſſeve; akoſze ne podadu vu pokoru tolnacheh kak ſzam jeden greh ſzmertni je zadozta za zkvarenye vekivechno: opominyajuch, daſze zpomeni lyudi verno iz Szuda Bosjega; Purgatoriuma, y muk peklenzkeh obernuvſſi na dobri ſitek. Tretji zrok je: daſze Szveta zove; kajti vu nyoj vſzigdar nahadyajuſze chedni te ſzvetoga ſivlenya lyudi, od kojehſzu pune knige: kakſzu negda bili, y potlam: Sz. Ambroſ. Sz. Auguſtin. Sz. Gregur Navuchiteli Czirkveni: Sz. Benedik, Sz. Ferencz, Sz. Bernard. Sz. Katharina Senenzka, Sz. Quirin Biskup. Muchenik Sziſzechki, &c.

N. Koje je tretje znamenye ove pravdene Czirkve?

V. Je ovo da, je obchinzka poſzuda Katolika imenovana po vſzem Szvetu nazveſchena.

N. Gdo veli, da je ova ni nemore druga biti?

V. G. Kriſtuſs ſzam pri Sz. Math dal je ochito zapoved; *Euntes in mundum universum prædicate Evangelium*: Poſſedſſi po vſzem ſzvetu nazveſchajte Kvangelium: *Docete omnes gentes*: Vuchete vſze narode

N. Jeli dana ta oblazt Lutheranom od Luthera, Calviniſtam od Calvina; y drugem od drugeh?

V. Ni zaizto, neg leſe vu meztu jednom neufajuchſze takvoga poſzla prijeti, kada ih ni poſzlal G. Kriſtuſs dapache dabi mogli, radi bi y naſſu Czirkvu izkorenili, ni dabi Neveru ſzvoju poſsli kamo nazveſchat Bogu ſzuprotivnu: koje nigdar neprepuzti vnogo razshiriti.

N. Koje znamenye je cheterto ovo Sz. jedine Czirkve?

V. Ovo je: Da je ztalno Kerſchanzka Apoſtolzka vu' Navuku Apoſtolov nadehnyeneh od ſzamoga Boga, y drugeh po nyih nuter do deneſz nepretergnuvſſiſze Naſzleduvanye, iliti Succeſſio Sz. Otczev Papov nigdar, akopremſzu bili prognani iz Rima zevſzemi Redovniki od krivoverczev do 40. puti tam van Szvet bi znal veſz akobiſze kada bilo ovo Naſzleduvanye, ili Succeſſio pretergala Papov Sz.

N.

N. Znamenye peto koje pravdene Szvete Czirkve?

V. Jeszu chuda vnoga: ar ona morabit prava, y jedina Czirkva Kristusseva vu kojeszu chuda ochita.

N. Nahadyaliszе kada kaj od treh chuda nazvescheno?

V. Nahadya: kak je G. Kristuss reke pri Sz. Marku c. *ult.* Naszleduvala budu znamenya one, ki veruvali budu ova: *In nomine meo Dæmonia ejicient linguis loquentur novis &c.*

N. Nili kaj od toga drugde piszano vu Sz. Evang.?

V. Je: Sz. Janus pisse c. 14. kak je rekel G. Kristuss dajuchi oblazt Vernem szvojem: *Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipse faciet, & major horum faciet, quia ego ad Patrem vado:* Ki veruje vu me &c. Sz. Matthei c. 10. ima takaj piszano: *Euntes prædicate, mortuos suscita, leprosos mundate, Dæmones ejicite &c.* Sz. Marko c. *ult.* *Prædicaverunt ubique: Deo cooperante; & sermonem confirmante sequentibus signis.* Kak Sz. Peter, y Janus, Sz. Ferencz, Sz. Ferencz Xav. &c.

N. Kerschenik ada vszaki Katolik morali chuda chiniti?

V. Nemora vszaki ar Sz. Pavel kakti pokarajuchi izpitava te zponassa 1. *Cor.* c. 11. *Numquid omnes gratiam habent curationum?* Toli vszi milosсhu imaju ozdra-

zdrävlyenya: to je ozdraviti gutave &c. kakbi hotel rechi, nemoraju toga imati vszi, ar toga ni potrebno vszigdar ni vszigder.

N. Kakſze razmeju one rechi G. Kriſtuſs, y vekſſa bude od oveh chinil ki bude vu me pravdeno veruval?

V. Ni dabi vszi chuda jednako chinili, neg da vszigdarſze najde med nyimi, koj bude ih vech vu broju chinil kak Szveti Xaverius, ih je obudil vech od merťveh vu ime nyegvo &c. Sz. Mikula vekſſe chudo pokazal je zkoſzane na falate obudivſſi &c.

N. Jeſzuli y ſzada chuda vu Sz. ove Czirkve Katolichanzke?

V. Jeſzu: od kojeſzu pune knige popiſzane od glaſzoviteh vu ſzvetozti, y vnavuku lyudih ter chedneh &c. koj neveruje, naj ide vu Aſſiſ, gledati kak telo Sz. Ferencza ztoji v-grobu na nogah, ochi odperte vu Nebo derſech. Sz. Antona Jezik czel je vu Padue &c. Naj ide gledati vu Lauretum Hiſicze Matere Bosje nad zemlyum vu zraku ztojeche, kade nepreztancze chuda ſze chine &c. Naj ide y drugam, y naj z-Verum Jeſuſſa, y Mariu hvali.

DEL X.

GOZPODAR HISE CHEZ VSZE LETO VU SZVOJEM GOZPODARZTVU KAJ IMA CHINITI, Y OBDERSAVATI.

Vu Prosinczu, iliti vu Januariussu.

I.

Na novo Leto naj nachini dobro nakanenyé, da hoche chez vsze leto szvoja vsza misslenya, chinenya, y govorenya overssitisze tersziti aldujuch malomu Jesussceku na Hvalu, y Diku, z-obechanyem, da vu vszeh poszleh szvoje hoche Boga lyublenoga pred ochima imati, kuliko najmarlivesse bude moguche.

2. Vulye pchelzke, ako je potrebno, iz jednoga mezta vu drugo prenezti, ter je dobro chuvaj, akobi toplo bilo, da nepojdu passe izkat.

3. Kokossi da berse neszle budu, hrani je z-pechenum zobjum, z-grahekom, ali z-opechenem na shnite kruhom, to vendar po malom, ar nebi jako haszovito neszle.

4. Pokehdob szada konyi dlaku puschaju, imaj vekssu zkerb na nye.

5. Ako je zevſzema jaka, zima Bedo-
viam brejem, y ako vre mlade imaju ſrebi-
chne, nedavaj merzle vode piti, neg mla-
chne vlevaj nuter, y onak je napajaj.

6. Ako je negda topleſſi dan, takaj puſ-
chaj van marhu, daſze prejde.

7. Odhranenya Teleta vuchini rezıt,
kada je zadnyi fertal Meſzecza.

8. Ovczam davaj liztje jeſzenovo, ako-
ja neche dvechit, nit grizti, razluchi je
od drugeh, ar nà ſzlezene, y jetrah ima-
ju nekaj.

9. Czepe mlade, y ſzlabo drevje, da ga
koze, y zajczi neogrizu, vuzmi lanye
kozje, kravjega gnoja, y onak ſuchi vo-
lovzke zmeſſaj, y od ztuchenoga pelina
oſmekni te poskropi zmeſſana ova zkupa
zverhu czepov.

10. Detelya kade ima mezto, pervo
kak ſzneg opade, potruſzi z-pepelom, z-
koſſem, y golubjem lanyem, ili gnojem,
ovako zadobiſze trava lepſſa navlaztito
detelya.

11. Iz drevja ſzad donaſſajuchega me-
raſs ov Meſzecz ſzuho zverſsje, ptichja
gnezda, y oztala iz kojehſzu guſzenicze
legu obrezati, y oſznaſſti.

12. Dreva velika za Hiſ nachinanye, y
oztala ſzada poſzechi, kada Meſzecz do-
le ide, ar ovak nebudu chervojedine Po-
verſena.

Pu

Vu Szechnu, iliti Februaru.

Oiojke haſznovite kojiſze polegu vu gore iduchem ovom Meſzeczu, marlivo chuvaj, y hrani.

2. Ochizti vulye, y akoſzu koji nepotrebni Kralyiczi med pchelami van je zpravi y pomori.

3. Guzke, Pure, Kokoſſi naſzadi y oztala ako moreſs.

4. Schuke ſzu ſzada najbolſſe, zato lovije marlivo: ako moreſs.

5 Mraviſcha, kada je mokro vreme, v-jutro rano, ali vecher keſzno jako zkupa zbijaj z-klinom, ovak je zapreſs, da nezidu van.

6. Napuſchaj vu Ribnyaku Ribe vu zadnyem fertalu Meſzecza.

7. Kapuztu, vukret, glaviticzu, okolu Faſſenka, ali keſſne joſche poſzej na zemlyu potruſſenu z-kokoſsjem lanyem, akoſze bude zmerzavala zemlya, tak zmeſſaj z-ovem iztem lanyem ſzeme, y ovak poſzej ſzlobodno.

8. v-Meſzeczu dole iduchem ali vnovom (kak vreme ſzluſilo bude) moraſs ſzejati Perſſin, Spinacz, povertniczu Shalatu, Cherlenecz luk, ſzladki Januſs Bob, Grah, Merlin, y oztala ovem zpodobna zaſzadi, kakſzu kakve fele.

9. Tri dneve novoga Meſzecza obreſi drevje ſzadoveno, zernye poſzadi, y ogradi mlado drevje; naj preſzadati drev-

ja nit ztaroga, nit mladoga, gde je mokro, nitga z-mokrum zemlyum nezafzipavaj, drugach bifze pofzulfilo, y yfzehnulo:

10. Mefzecz ov je zarezati Terfzje, y vezati, y koliti prikladen.

11. Drevje ztanovito morafs tak zagnojiti da mlade shibicze obfzechefs do tal y nuter lanya poztaviti gdefzi obfzekel ter izpukal od korena, ter ovo izto korenye dreva: zafzipli ter ztratinum v-rezanum z-lopatum pokriti nezapuzti, ter ovak berfe zaraztefze z-travum zemlye.

Vu Szufzczu, iliti Gregurfchaku

I.

Grah, y Lechu fzej ó zadnyem Mefzecza fertalyu jedno tri dneve pred mlajem, ar ovak berfe idu vu czvet, akofze nezmerzava.

2. Szeme od Kapuzte namochi vu vodu, vu koje perffin kuhanje bil, ar ovak zelye je fzlobodno od chervov.

3. Ov Mefzecz prefzadi hmel y obdelaj da tiga dozta narazte za Pivu kuhat.

4. Zob morafs iliti fzeme za fzejati obchiniti, jedno ofzem dni Mefzecza novoga, ali punoga okolu ofzem takaj dan, ar vu Mefzeczu ovom Zob ima obilno zernya, à malu fzlamu vu malom travnu pak pofzejana pomanye zernya, vech fzlame. Akofze pak ov je mokra zemlya za zob, vnogo je pefzje trave à malo je zobi.

5. Letnyi jachmen poſzej vu ztarom Meſzeczu ako moreſs.

6. Pſeniczu, y Herſs ſzej okolu zadnyega fertalya, ako ti vreme dopuzti: ova ſzetva ni za vizaki Orſzag, neg malo Meſnyaka, à ovoga Szſuzcza za jako merzle.

7. Perſſin, Cziklu, Kelorabu, Cherlenecz porluk, markvu, y povertniczu preztavi vu glubokù, peſchevnu, ali tusku vendar zemlyu, y k-tomu kada je ztar Meſzecz.

8. Glavaticzu za ſzeme obchuvanu van poztavi, gda Meſzecz dole ide, y dobroju pokrivaj, da nyoj mraz nenaskod.

9. Jàbuke, y Hruske czepi vu mladom Meſzeczu, ar ovak berſe donaſſaju ſzada.

10. Drevje ſzadoveno chizti od oneh, koja gufzenicze zrokuju, kadſze toplo pochne; teda one van idu, raztu, y skode drevju.

11. Krape polovi, ako ih je kaj vu Ribnyaku tvojem, ter je ô pervom fertalyu, ali v-punom Meſzeczu poztavi vu drugoga.

12. Meſzecz ov boreſze med ſzohum iliti mrezte Ribe, Schuke, Biztrange, Menyki, Glavachi, Male, ili Peſzaki &c.

Vu Malom Trávnu, iliti Gyurgyevſchaku.

1. Ovcze ſzada imaſs okupati, y oprat, ako ih kaj imaſs, y oztrichi je vzemſſi Runo iz nyih, akoſzu topla vremena, a ne drugach.

2. Kade je pſenicza na jako tuzte zemlye naglo zraſzla, doklam ni vkolencze poſsla, moresju prirezat, y davat dojechem volovzkem Materam, y onak budu vnogo mleka imale.

3. Dinzkoga, y Gerchkinoga ſzemena vzemi, koje dveh, ali treh let je, poſzadiga, y znaj da je bolſse, kak jednoga leta, zernye od Dinye pervo namochi vu czukrenu vodu.

4. Tikve, y zemelzke jabuke ſzadi za novom Meſzeczom, nekuliko dan.

5. Muſſicze zemelzke skodlive povertelyu moreſs z-pepelom, y z-prahom ztuchenoga vuglenya, y z-drugemi prognati y potiſſiti.

6. Drevje vech negnoj od ſzada, arſze korena primu skodlivi chervi grizuchga.

7. Kokoſſam davaj ſzada zkoſzanoga mladoga ſtrichaka, ali kopriv med pſenichne poſzeje zmeſſaneh, y ovak budu bolye neſzle.

8. Pchele ſzada marlivo hrani, kad dole Meſzecz ide.

9. Ribnyaki ako pervo niſzu z-ribami ozkerbleni, tak je vreme nye napuſchati nuter, ar vu ovom Meſzeczu koteſze, y raztu bolye kak drugda.

10. Meſzecz ov Ribe vnogoverzte mreztech povekſſavajuſze tuliko vekſſe, kuliko menſſe.

Vu Velikom Travnu, iliti Filipovchaku.

1. Zimzke zterni puzti razti, nit je neprirezavaj, neg naj raztu vu miru, ar je nye doba nitſze ni bojat, kajbi preraſzla.

2. Szada terſzizę gnoj vozit na polye, na kojem ſzejat miſzliſs.

3. Szeme od luka namochi vu vodu gnojnu dobro, pak vzemſſiga van paſzuſſi daga ſzejati budeſs mogel leſe, y to ſzuſſiga na zraku a ne na ſzunczu.

4. Marhe rogate nepuſchaj pervo na paſſu doklam ni ſzuncze dobro viſzoko, pervo je pak daj doma jednu shnitu kruha z-putrom namazanoga.

5. Kada megle velike padaju, marhu derſi doma, da nezbeteſa.

6. Szeme pſenichno, y herſeno, akoga imaſs za hranu tvoju marlyivoga meſſaj ſzimo tam po podu, kak zachnu czvezti na polyu ako ti bude haſznilo zernye vekſſe donaſſajuch.

7. Ov Meſzecz koteſze Krapi, Karaſſi, y nekoje druge Ribe mreztech.

Vu Klaſznu, iliti Ivanſchaku.

1. Szada moraſs gnoj raztruſzit po nyivah, y podaratga vuchinit.

2. Keſzni lan ſzej okolu Vidova, ter k-tomu pred pol dan.

3. Kokoruzu, y Bob ſzadi o pochetku ovoga Meſzecza pred Ivanyem, kada Meſzecz gore ide.

4. Kaj je od ſzemenya zrelo, popiraj vu lepom vremenu, vu gore iduchem Meſzeczu; ali kada je pun.

5. Repu ſzej gda Meſzecz dole ide; Endiviu shalatu za zimu, kada gore ide Meſzecz.

6. Povertniczu, ili Rodkvu pako kada dole Meſzecz ide.

7. Chesnak veſi marlyivo, y cherlenecz dole pritiznuvſſi, da vu ſzemè nepojde.

8. Zkerb imati moraſs vſzigdar, da ova ſzemenya rechena za vremenom desgyevnem vu prikladnu mokru zemlyu poſzejeſs, bolye haſzni, kako paziti na Meſzecz.

9. Drevju zlocheztomu, koje nenapreduje raztuch, dajmu ztaroga gnoja Ovchjega, Kravjega; ali y ptichjega lanya: a to podvecher keſzno.

10. Vu loze prepovedaj iz Drevja kore guliti dole, y ſzmolu obſzekat.

11. Pred Jakopovom Kokot chke mlade kopi, ter vu gore iduchem Meſzeczu Guzkam perje puchi, ar drugo naberzom zrazte.

12. Na pchele pazi, ar kojeſze vu ovom Meſzeczu rodye, derſeſze za najbolſſe, oſzebujno po Trojakeh.

13. Rake ſzada pochni loviti vu punom Meſzeczu, terſze gozti snyimi.

14. Vu ovom Meſzeczu mrezreſze, y kote vnoge Ribe Krapi, Karaſzi, Linyi, Belke, Szmugyi, Glavaticze, &c.

Vu Szerpnu, aliti Jakopovchaku.

1. Szad otrebi liztje iz zelya ako je velik, y okopajga che ima vlage.

2. Szadovene drevje, koje kaj terpi od fzuncza povenuvfsi kuliko, tak pridajmu zdola zemlye friske, ali zkopaj falate na tratine, y onak ztebla obloſi okolu zverhu korena.

3. Okolu Margetinya poſzej ſzeme za repu koſchiczu vu zadnyem fertalyu ovoga Meſzecza, y ovakſze leſe mehko zkuha.

4. Szeme glavatichno poſzej ſzada o Jakopovu, ali oſzem dan kaſſnye ako hocheſs zimzkoga zelya imati.

5. Szada je vreme marhu puſchati zkupa.

6. Pazi da mladeh ſzvin nepuztiſs hranitiſze, ar je nyihov chemer.

7. Vu ovom takaj Meſzeczu koteſze treti put vſzakojachke Ribe.

Vu Veliko-Meſſnyaku.

1. Zkerb imaj da guſzenicze pobiraſs iz zelya, y repe, da zaſze negozpodare.

2. Luk vuchini popukati, y zpraviti okolu Bartholova.

3. Drevcza mlada, y Czepovia zalevaj z-vecher z-vodum ne merzlum, tak vendar pazech da nepolejeſs ztebla, neg lepo zdaleka okolu.

4. Spinacz za zimu ſzada ſzejati moraſs.

5. Iz Terſzja budi oplel liztje, da grozdi bolye buduſze greli od ſzuncza, y onakſze zernye bolye zkuhati, y dozreti bude moglo.

6. Odojkov maleh, kojiſze ſzada polegu, nederſi dugo za hranu, kak druge, koj dojdu vu oztaleh Meſzeczeh, po ſzechnu.

7. Iz vulya nekuliko podreſi ſzetov meda, da bude kam drugoga noſzit zkerbna pchela imala.

8. Od ſzada nemechi vech jajecz pod koſſi: ako hocheſs da dugo dobra jajcza budu zakopaj v-ſzol, v-poſzeje, v-pepel ali v-hers.

9. Szadaſze zkerbi da dozta puſev zpraviſs v-ſzvoje meztu za zimu.

10. Ovde cheterti put Ribe vſzakojachke napreduju, ali ni marat vnogo potrebno, kada zadnich, kajbi lovnih mreztu naskodil.

Vu Malo-Meſſnyaku.

1. Szada moraſs poſzluvat okolu Herſi, Pſenicze, y zimzkoga jachmena, kakſze mogu prikladno poſzejati vu gotovu zemlyu.

2. Gehkote, iliti Nyive, koje vech nete donaſſat ſzada, puzti zorat, pognojit, pak teda Detelyu poſzejat, ali drugo kaj ſzeno doneſze.

3. Vertne ſzloge, ali gredicze za protuletnu ſzetvu vuchini pognojit &c.

4. Meſzecz ov moreſs med van vzimat akotiſze vidi, ali keſſne: y hmel za Pivu ne poſzuſſeni na ſzunczu neg v-hladu.

5. Ako ſzad kakov iz Drevja vzemeſs, tak odkopaj zemlyu nekuliko da korenye oduhu imati bude moglo.

6. Szada moreſs orehe dole oklatit, y v jednu lodriczu zapreti, da ti friski oztanu dugo vremena.

7. Moreſs y ſzada marhu zkupa puſchati; od ovacz dobiſs mlade jancze o Szvechnicze. NB. Ar ovcza noſzi dvadeſzet y jeden tjeden, kaj ravno od Mathejeva dojde, ali okolu &c.

8. Od ſzada vzemi zkerb na Ribe, ar je ſzlobodno lovit moreſs.

Vu Lukovſchaku, ali Miholſchaku.

1. Konyem znutra okolu zubi vu gubczu oſznaſi vſza vu dole iduchem Meſzeczu marlyivo, nameſſaj grahove ſzlame med kermu, ar je ov dobro ſzuprot chervom, kojiſze polegu vu nyih.

2. Davaj Kokoſſam prekuhane zobi, ar ovak rajſſi jajcza neſzu.

3. Meſzecz ov zaſzadi orehovo drevje, y ſzuſſi ſz d za zimu, y leto.

4. Zelno, y repno liztje ſzuſſi razshirivſſi po chiztom podu za marhu vu zime, koje Iztje prekuhano davatſze more rechene marhe.

5. Koſchicze tverde (kakſzu brezkvene mandulzke &c.) moraſs ſzada vu zemlyu zaſzadit vu gore raztuchem Meſzeczu.

6.

6. Jabukova dreva moreſs takaj, kak za takaj hruskvena, chreſſneva, y ovem zpodobna tverdoga ſzada dreva preſzadit o zadnyem fertalyu, ali ni pervo, neg kada liztje dole je opalo iz nyega.

7. Okolu Lukova moreſs vſza za protuletje potrebna za ſzeme, iz zemlye vzeti ter vu Pivniczu poztaviti zakopavſſi.

8. Drevje ſzadoveno moraſs ov Meſzecz obſzechi, y z-gnojem ſzvinzkem zdola obloſiti ter obſzipati.

Vu vſze Szvetchaku.

1. Czepovie, iliti mlade czepe moraſs obloſit pokrivſſi ſzlamum marlivo ſzuproti ogrizavanyu zajczev, y od zime ſzegurnejſſe vuchinivſſi.

2. Divja dreva poſzadi dva, ali tri dneve za mladem Meſzeczem, moraju pak ravna biti, y okrugla za czepiti vu ſzvojem vremenu.

3. Truhleno, ali ranyeno Drevje moraſs van izrezati do dobroga, ili zdravoga, y onak obdaj rane zlanyem kravjem, y oveſi ſzuknom.

4. Szada vuchini Hren, zimzku povertniczu, Perſſin, Czikoriu, Endiviu, Zeler, izkopati, ter vu Pivnicze zakopati, y poſzaditi.

5. Olupke repne, ſzad moraſs na drug obeſzit, ali na podu raztegnit, da vu zime zkuhani buduſze mogli marſicze jeztī davati.

6. Szada moreſs na liſzicze, y zajcze paziti, da je ztrelaſs, y jerebicze loviſs. Szad

 je

je lov takaj Divjakov, Jelenov, Szern, divjeh machkov &c.

7. Od trinajztoga dneva ovoga Meſzecza do trinajztoga dneva Proſzincza je jako dobro Dreva ſzechi za nachinati Hiſe, y oztala ter to vu dole iduchem Meſzeczu najbolye ſzuproti chervojedine, a na to pazi da bude lep dan.

8. Raztruſzi on prah, koj zpod bile ide gdaſze jalovo drevo pili, po mokreh mekotah, ili Travnikeh, ar teda zrazte obilno tamo Detelye.

9. Vuchini Dimnyak marlivo pometat, ter one ſzaje ztuchi, raztruſzi po travniku, ali poleg mladoga, y ztaroga drevja raztruſzi.

10. Moreſs puztiti vu Ribnyaku krapovzki mrezt poloviti vzemſſi van, ter za dobru zimu obchuvatga, da potlam pohaſzni.

Vu Veliko Boſichnyaku, iliti Grudnu.

1. Kokoſsja jajcza vu oveh dvanajzteh dneveh zneſſena, chuvaj daſze nezmerznu, ter je naſzadi pod kokoſſi, ter ovak budu lepi, y veliki Piſchenczi zrazti zagoda mogli, a to vu Proſzinczu, ali y keſſnye.

2. Pivnicze, y Bolte zatverdi ſzlamum zarad zime.

3. Ovczam davaj lechnu kaſſu, y pſenichnu ſzlamu jezti, a ne zobenu ar ova ne dobra za nye.

4. Vulye pchelzke dobro zatverdi, da nebudu mogle van izajti oſzebujno ako je ſzneg.

5. Pepel on, chez kojega lug je preſſel dole, ztavi na korenye drevja, ter ovak chervi: y drugda skodliva prognati buduſze mogla.

6. Drevje mlado oveſi dobro ſzlamum, ter ogradi z-ternyem, y kupinyem, da nebu moglo niſtar ogrizavatga.

7. Szvinyam davaj ſzada konoplye, ali puskenoga praha za jednu hit, za prognat im ztanovite Priſche pod Jezika.

8. Teliche mlade podigſſi jezik oglej dobro, arſze nahadyaju tam nekoje bradavicze bele, koje moreſs z-oſtremi kleſchami odtergati van; zatem z-cheſſnyaka ztuch, ſzoljenum vodum, y z-ocztom meſſati, ter ono ranyeno mezto natreti, oprati, y zmedom namazati v-jutro y vecher jedno tri, ali chetiri dneve.

9. Tuzte ſzvinye, ako rade nete jezti, daj im v-Pechi poſzuſſenoga kruha iz zobi meſzenoga tepechenoga dobro.

DEL XI.

KAKO VREME VSZAKOGA MESZECZA POLEG MUSKOGA KALENDARA MORESZE POZNATI IZ NEKOJEH ZNAMENY.

Vu Proſzinczu.

1. Ako pervi dan Proſzincza ſzuncze z-cherlenem oblakom ide gore, tak znamenuje ovoga leta vnogo skodliveh te zmenaneh

vremen. Ako pak fzuncze ov dan fzejà fzvetlo, y lepo, tak donefze letnye vreme vnogo Rib, Vina, y fzada.

2. Ako na Preobernenye Sz. Paula lepo, y fzuncze chizto fzija, znamenuje obilno leto z-Vinom, Pfenicz um, y z-oztalem fitkom.

3. Ako na Pavlovo je megla velika, tak znamenuje velik pomor. Ako pak desgyi, ali ide fzneg, tak znamenuje veliku draginu ztvarih za fivlenye lyudztva.

4. Vod vnofina ov Mefzecz ima navadu obetat malo Vina, a malo vod vnogo vina obeche.

5. Ako je na dan Sz. Vinczencza vedro y lepo jafzno fzuncze ufatifze je dozta Herfi y vnogo vina zadobiti.

6. Ako pred ovem Mefzeczom ni jako zima, nitifze nezmerzava nit ni fznega, tak zakonom obchinzkem to nadomeztifze vu Szufczu, y Malom Travnu.

7. Ako vuki po zime jako zavijaju, y Lifzicze laju, znamenuje zimu veliku.

8. Germlyavicza vu ovom zimnom vremenu, znamenuje dalye zimu veliku.

Vu Szechnu Mefzeczu.

1 Na Szvechniczu (kak Muski Kalendar veli) prehadya pol zime natifze derfe fzredozimczi o Paulovu ovde: zaraditoga Hife Gozpodar mora poloviczu kerme jofche zachuvati za Marhu.

2. Ako na Szvechniczu fzuncze lepo, jafzno fzija, tak jofs bude vech fznega, zima jofche oftrejffa naztajala, y lan obilno bude rafzel.

3. Ako je na Szvechniczu jafzno vedro, y lepo, tak Jazvecz vu jame fzvoje oztane fzumnivffifze, da jofche zima bude: ako pak defgy ide, ali fzneg, tak izide van, nitfze vech neboj velike zime.

4. Ako na Protuletje fabe podvecher jako regechu, y kriche, tak nazvefchaju toplotu, dobro y hafznovito vreme.

5. Kak dugofze Szlavichki pred Szvechniczum chuju, tuliko za nyum muchati navadu imaju, ar za temtoga dojde jedno merzlo vreme.

6. Sz. Mathias tere led, akoga najde, akoga ni, takga nachinya.

7. Ako na dan Ztolicze Petrove, y Sz. Mathiaffa je zburkano vreme, tak 10. dan potlam je zmeffano, nekoji ftimaju 40. dan.

8. Ako vu ovom Mefzeczu polovlenye Pticze jefzu tuzte, y fute, tak povedaju jofche nadalye zimu, y fznega vech.

9. Ako o Protuletju je ledeno, zklizko od leda, jako fzetve skodi.

Vu Szuffczu.

1. Szuffecz fzuh. Mali Traven moker, te hladen Veliki Traven napunyava z-Vinom Pivnicze, y donaffa dozta fzena.

2. Kada je Dan y Noch na Szvetek Nazvefchenya Marie vedrena, jafzno fzuncze

fzija, znamenuje rodno leto, y dobro plodnu zemlyu.

3. Vnogo desgya ov Mefzecz znamenuje zrokujuch nerodno leto.

4. Desgy na Veliki Petek donaffa leto fzadom obilno.

5. Desgy na Vuzem donaffa desgyevje vfzaku Nedelyu do Trojakov.

6. Szufczev fzneg skodi zterni.

7. Szufczevo Desgyevje vnogo, chini fzuho letno vreme, zato govore ztari Lyudi Muski, Szufczev desgy morafs z-chavlom kopat van.

8. Szufczev prah je zverhu zlata, y fzrebra preftimaneffi.

9. Ako ni Nedelya pred Vuzmom lepa te jafzna, znamenuje vman leto.

10. Ako germi vu ovom Mefzeczu, tak ufatifzeje rednoga leta, obilnoga fzadom potrebnem za fivlenye.

Vu malom Travnu, aliti Gyurgyevfchaku.

1. Kako vu ovom Mefzeczu chreffnye czvetu, tak mora y grozdje odczvezti.

2. Nedelya pred Vuzmom je lepa, y jafzna, tak nazvefcha jedno rodno leto.

3. Ako na Vuzem jako desgy ide, tak bude fzuffa, y malo kerme.

4. Szuffa vu malom Travnu je skodliva, vlaga pako je dobra, ali mokro kadaje donaffa ofzebujno dozta fzena, y vina.

5. Kada na dan Sz. Tiburtiuffa polya lepo fze zelene, tak znamenuje dozta dobroga Sitka, Pfenicze, Herfi, Jachmena, y oztaleh.

6. Kak dugo pred Markovom fabe regechu, y kriche, tak dugo muche potlam.

Vu Velikom Travnu, iliti vu Filipovfchaku.

1. Na Filipovo, y Jakopovo podifufze najvech zburkana vremena, ali ne vfzigdar.

2. Hladen Mefzecz ov, chini dobro Vino, y fzeno.

3. Moker Mali Traven: vedren, aliti jafzen je Ivanfchak: Moker Veliki Traven, topel, je Jakopovfchak.

4. Szuncze lepo ako fzija, na dan Sz. Verbana, bude Vino dobro, ide defgy, tak bude kifzelo.

5. Ako lepo drevje hraztovo czvete, tak poveda dozta putra, y mafzla.

6. Kakvo je vreme na Verbanovo, takvo bude y jefzenzko vreme.

7. Ako vu Mefzeczu ovom vechkrat germi, tak je rado dobro, y rodno leto.

8. Trojachki desgy je Vinu skodliv.

9. Vedro, ili jafzno vreme, na dan Zaztuplenya Kriftuffevoga, znamenuje roden desgy, ali pak nerodno leto.

10. Sz. Pankratia, ali dvanajzti ovoga Mefzecza, jafzen dan, obeche dozta dobroga Vina.

11. Kada ſabicza zelena na Terſziu, ali na Drevju regeche, malo zatem je desgy.

Vu Ivanſchaku, iliti vu klaſznu.

1. Desgyi na Medardovo, tak 40. dni neztalno vreme je.

2. Desgyi o Vidovo, tak naskodi ov desgy Jachmenu.

3. Desgyi na Ivanye, tak bude morala biti mochvarna zemlya, y naskodi leſſnakom.

4. Akoſze dugo po Ivanyu kukuvacha puſcha chuti, tak znamenuje veliku Draginu ztvarih vſzakojachkeh.

5. Lep dan na Telovo obeche dobro letnye vreme.

6. Ako germi vnogokrat vu ovom Meſzeczu, tak znamenuje turobno leto.

Vu Szerpnu, iliti vu Jakopovſchaku.

1. Ako desgyi na dan Pohadyanya D. Marie, znamenuje vech desgya, do 40. dan.

2. Desgyi na Jakopovo, ali tri dneve predi, pokvariſze ſelud.

3. Desgyi na Margaretinye, takſze pokvare Latinzki Leſſnyaki, Orehi, te pri naſz radi opadaju Leſſnyaki domachi, y Divji.

4. Magdalenin desgy vleche, za ſzobum vech desgyevja.

5. Ako je zrak nadut ſzada ſzuncze, ſzada oblachno, ako muhe ſzu nepokojne, y grizu: kak takaj buhe, tak bude nazkorom desgy iſſel.

6. Ako na tleh lesecha posenyena Hersſ
puchaſze, ter klaſzje daje glaſz, tak na
skorom desgy dojde.

7. Ako vu Meſzeczu ovom jako germi
tak Herſi, y Jachmenu naskoditi hoche.

Vu Veliko Meſſnyaku.

1. Ako na Veliku Maſſu ſzuncze jaſzno te
lepo ſzija, ufatiſzeje dozta dobroga Vina.

2. Ako na Lovrenchevo, y Bartolovo
lepo je vreme, tak kaſe dobru Jeſzen, y ufatiſzeje zadobit dobroga Vina.

3. Kakvo je vreme na Bartolovo, takva
morabit vſza Jeſzen.

4. Kada na dan Glavoſzeka Ivanovoga
desgy, tak Orehi poginuti imaju.

5. Ako vu ovom Meſzeczu vnogo toplo
ſzuncze ſzija, tak ufatiſze je dobroga Vina
zadobiti.

Vu Malo Meſſnyaku.

1. Ako germi vu potchetku ovoga Meſzecza, tak znamenuje vnogo zterni za drugo
leto dojduche.

2. Ako je lep dan na Mathejevo nazveſcha chetiri tjedne lepo vreme, y za
drugo leto dozta vina.

3. Ako germi na Miholye bude vnogo
zternzkoga, ali pak malo ſzada, y zatem
naſzleduju jaki vetri.

4. Ako na Miholye dozta ſeldda iz Dreva
opade, bude dozta ſznega pred Boſichem.

5. Ako v-Jeſzeni vu ſeludu navlaztit czervom jeden cherv zpodoben pavuku malomu najdeſze, tak znamenuje dojduche leto neſzrechno: ako jedna kakti muha znamenuje ſzrednye leto; ako pak pravi cherv je nutre, tak poveda rodno, ili plodno leto: ako pak zevſzema niſtarſze nutre nenahadya, tak mora jeden pomor znamenuvati.

6. Ako keſzno germi, v-Jeſzeni tak potlam rada naztane Dragina.

7. Ako Roſe keſzno v-Jeſzeni drugoch czvetu, znamenuvati more Pomor.

Vu Miholſchaku.

1. Ako liztje vu Malo Meſſnyaku, y vu ovom Meſzeczu, nerado iz Drevja opada tak dojde tverda zima; y dojde vnoſina kebrov v-letu na drevje.

2. Ako ſerjavi, ter Guzke divje prehadyaju, tak nazkorom dojde zima.

3. Ako vnoſina ſira na hraztju najmre je, znamenuje oſtru zimu.

4. Ako liztje iz Drevja opadajuche, ter na dalko od ſzvoga dreva, neg zkupa pod nyim oztaje, jedno leto rodno znamenuvati mora.

5. Ovcze akoſze rade podvecher vu hlev nedadu zapreti, tak nazkorom desgy, ali ſzneg nadojde.

Vu Vſze Szvechaku.

1. Kakovo vreme ov Meſzecz je, takvo morabiti Szuſcza Meſzecza.

2. Ako na Martinye fzuncze lepo fzija, tak dojde tverda zima, y oftra.

3. Ako vu pechene Guzke Martinzke perfzi jefzu nit pravo cherlene, nit fute, bude velika zima, ako bele jefzu, tak desgyevje, ali fzneg dojde.

4. Kakfze pokafe dan Sz. Katerine, takfze mora kazati Profzinecz: kakfze pak drugi po Katarinyu dan pokafe, takov bude y Szechen.

Vu Veliko Bofichnyaku, aliti Grudnu.

1. Bofich zelen, ali topel odvifs, donefze pel Vuzem, tojeto dozta fznega.

2. Ako germi vu ovom Mefzeczu, tak ovo leto imati vnogo vetrov hoche.

3. Ako na Bofich ide vino van na pilyku neffajuchfze, tak dobro bude leto za vino.

4. Veter ako puffe na Bofichnu noch od Izhoda fzunchenoga, tak znamenuje Pomor marhe, iliti da ginula bude. Veter ako puffe od Zahoda fzunchenoga, tak morala budu pomirat velika Gozpoda. Ako od Poldneva puffe, znamenuje Betege hude, ako puffe Zgorecz, tak znamenuje dobro leto.

5. Ako fzuncze jafzno fzija na Bofich, tak znamenuje leto fzrechno, y mirovno, ako pak fzija drugi dan, tak znamenuje drafinu.

DEL XII.

KADA VSZAKI MESZECZ SZUNCZE IZHADYA, Y ZAHADYA.

Proszinecz, iliti Januarius.

Vu pochetku leta dan je dug oszem vur, zatem polahku ide gore natuliko da na konczu Meszecza den ima devet vur, szuncze van izhadya pred oszmum vurum, y zahadya za chetertum.

Szechen, iliti Februarius.

Vu pochetku ovoga Meszecza je dan dugsi nekuliko od devet vur, zatem razte natuliko, da na konczu ima deszet vur, y tri fertalye: szuncze izhadya pred szedmum vurum y zahadya za petum vurum.

Szuſſecz, iliti Martius.

Vu ovom Meszeczu dan, y noch zkoro jednaka vu zachetku je, y vszaki ima dvanajzt vur: szuncze van ide ob shezte vure, y zahadya ob shezte vure.

Mali Traven, iliti Aprilis.

Vu ovom Meszeczu dan povekſſavasze szedem fertalyev raztuch, y na konczu je dug cheternajzt vur, y pol: szuncze van izhadya okolu pete vure, y zahadya okolu szedme vure.

Vt-

Veliki Traven, iliti Majus.

Vu ovom Meſzeczu dan povekſſavaſze et fertalyev, natuliko da na konczu je dug etnajzt vur, y tri fertalye: ſzuncze izhaya za chetertum, y zahadya pred oſzmum.

Klaſzen, iliti Junius.

Vu ovom Meſzeczu je dan najdugſſi najnre viſſe od sheztnajzt vur, ovde dnevi doe idu zachemſſi okolu Ivanya: ſzuncze izadya pred chetertum vurum, y zahadya za ſzmum.

Szerpen, iliti Julius.

Vu ovom Meſzeczu dan dole ide jednu vuru tak daje dug den petnajzt vur, ſzuncze van izhadya za chetertum vurum, y zahadya pred oſzmum vurum.

Veliko Meſſnyak, iliti Auguſtus.

Vu ovom Meſzeczu dan ide dole pet fertalyev, natuliko da na konczu je dug trinajzt vur, y jeden fertaly. Szuncze izhadya pred petum vurum, y zahadya okolu ſzedme.

Malo Meſſnyak, iliti September.

Vu ovom Meſzeczu dan, y noch jeſzu y drugi put jednaki, dvanajzt vur dugiſzu jeden, y drugi. Szuncze izhadya van ob sheſzte vure, y zahadya ob sheſte.

Miholſchak, iliti October.

Vu ovom Meſzeczu den je dug jednajzt vur, y pol: odzimlye dole polahku nuter do ſzedem fertalyev, tak, da na konczu devet vur, y tri fertalye ima dan. Szuncze izhadya med sheztum, y ſzedmum vurum, a zahadya med petum, y sheztum.

Vſze

Vſze Szvetchak, iliti November.

Vu ovom Meſzeczu dan je dug oſzem vur jeden fertaly dole odnimlyuchi zkoro po drugu vuru. Szuncze izhadya med ſzedmum vurum, y oſzmum, a zahadya med cheter-tum, y petum.

Veliki Boſichnyak, iliti December.

Vu ovom Meſzeczu je najkratkeſſi dan, koj nezevſzema oſzem vur dug. Szuncze iz-hadya ob oſzme vure, a zahadya okolu che-terte vure.

DEL XIII.

GOZPODAR HISE KAJ MORA OBDER-SAVATI ZA NAPREDUVATI VU PCHELAH.

1. Vulye pchelzhe akoſzu zpleteni od shi-bicz, mora zvuna omazat dobro z-volov-zkem gnojem, iliti lanyem, ali zkupa zmeſſa-noga vapna vzemſſi, daſze obrane ovak od zime, desgya, y vetra: kade pak je vuly iz dreva nachinyen, liztor zgora dezka oma-zatiſze mora.

2. Vulyem moraſze nachinit vulnyak od deſzek, nit ni blizu zida da najmre budeſze moglo okolu oglédati, oſznaſit, akobi kaj potrebno bilo.

3. Luknye kuda nuter pojti moraju, y van
hadyat pchele, nemoraju biti velike, neg
a jeden palecz, da lehko paſſu noſzile budu
nuter, y oztala za med.

4. Vulye ove pchelzke potrebno je ſpo-
taviti proti ſzunchenomu Izhodu, y proti
oldnevu, ter vu takvo mezto, kade jeden
iſek Potok teche, ali konchemar dobra vo-
a blizu onog mezta je: y ztem bolye ako
ſzakojachke roſicze okolu czvetu.

5. Pchele gde ztoje nemora blizu nyih
iſzoko Drevje biti, ar akoſze Roj na vi-
zoko poztavi, teskoſze, ali nikak dole
nemore vzeti.

6. Zpoznanye Lyudih vuchi, da pchela
evet, ali deſzet let ſiveti more.

7. Ako pchele ne idu rade van na paſſu,
it neletchu guzto okolu, znamenye je da
Kralya nimaju, ali da je beteſen, zato nete
oſzluvati.

8. Kraly pchelzki je nekuliko dugſſi te ve-
ſſi od drugeh, ſut je, ima noge duge, krelyuti
malyahne, je lep, shirok; nit nima ſalcza.

9. Pchele one ſzu najbolſſe, koje jako ra-
le kolyu, brundaju, braneſze, y ſzerdeſze
a one, ki okolu nyih oztrebaju.

10. Pchele potrebno je vu Szuſſczu Me-
zeczu ogledati, gda je dan jaſzen, y vreden
er dobro tih prez vetra.

11. Vu malom Travnu gda Meſzecz dole
de potrebnoje nye marlivo kermiti, ali
nedtemtoga ztari med nemoraſze im dava-
i, neg friſek.

12. Ako pak takvoga ni meda za nyih tak treba fzuheh fzliv, fig, kuhaneh hruffe ali fzuhoga grozdja, kak je czibebe latinzk &c. davati.

13. Roji obchinzkem zakonom izhadya ju o Margaretinyu, ali okolu Ivanya: Ro Ivanzki naj bolffe fze derfe, a ne tak Mar garetinzki, kifzu kaffni.

14. Pchele kadafze rojit hote, morefz zpoznati odtud, kada jako hrupe nutre vı vulyu, k jfze lahko zapazi pofzluffajuch pr lukne vulya kadefze chuje takaj Kraly lep pope vati (pi pi pi) jedno tri, ali chetir dneve pervo kakfze izroi van ali ih vno fina lefi vune.

15. Kadafze pchele van roje taki potreb noje pripraviti vfza, y vzet v-ruke nekaj od feleza, lopatu, ftangu, ali kaj drugo, te zvoniti po malom, da roju god lo bude, a ne jako dabi preplaffen pobegel na Viffinu po dignuvffifze.

16. Roj kada je na iedno mezto fzel, tak potrebno je malo kaffnye v-kosga, iliti vuly zpravlyat z-kuhachum chiztum, ali z-chin drugem, negda, y z-rukami dole ogrinya pufchajufze, gda nefzmerde ruke od pota, cheffnyaka, luka, ali od fta drugoga nyim fzu protivnoga: znamenye je pak da je Kraly, iliti Vojvoda vu koffu, ali vulyu gda rade te krotko idu nuter, a kada nazad befe nefte im fzmerdi, ali jofche Kraly je vune.

17. Roj kada neche nigde fzezti, akomu fze, y zvoni, tak potrebno je chiztu ter ve liku

liku metlu vu vodu omochiti, y onak spriha-ti z-vodum, ſtimajuchi roj da je desgy, berſe-ſze ſzedet poztavi: ali pak ż-pezkom ſzu-hem, y zemlyum poſzipavatiga verno drob-num vendar, y onak zpuztiſze dole kam tam.

18. Ako dva Roja zkupa ſzedu (kotſzem já ſzam vidil) jeden zverhu drugoga, tak potrebnoje razdruſiti ona dva nyihova Kra-lya, ter vſzakoga vu ſzvoj vuly iliti koſs po-ztaviti, y teda poloviczu pchel k-jednomu poloviczu k-drugomu ogernut dole, y pu-zteſze tak razdeliti, arſzu jako teda krotke, y mirovne: y Kralya je lehko najti med nyi-mi, kiga pozna kakov je arſze puſchaju raz-kapati rade, y vſze za nyim ſzile kamgod ſze on gene.

19. Roj ako ſzede na ſzveſs viſzokoga dreva, tak potrebnoje onu prepiliti vſze po-lahku, ali da naglo nekloni dole zverſs o-padſſi, ar teda preztraſſen Roj pobegne (kot ſzem to videl) nego ako drugach biti nemore potrebno je chekat doklam ſzuncze zajde, y onak nebude mogal beſat dalko po mraku a-kopremſze, y preplaſſi nekuliko, puztivſſi-ſze ogernuti.

20. Kadaſze Roj zkrije vu zid, akoſze mo-re do nyega, takſze more van gonit z-kak-vom dimon tak dugo doklam van bude pri-ſzilyen iziti, y ſzezti drugoch vu prilichno mezto.

21. Roj ako neche ztati vu koſſu iliti, vu koga beſſe poztavlyen, vulyu, tak potreb-no je koſs zvuna te zgora odpreti, ter ogle-

dat

dat szethje ili szet zgora, pak zatem Maticze, iliti one debele pchele kojeszu za plod drugeh pchel hasznoviteh, a za niſtar drugo, takſze im more nekulikem odrezat glave z-oſtrem noſem: pervo medtemtoga dobre pchele morajuſze z-dimom kadech dole pognat od maticz opoſzred vulya, y kada vre ſzetje veliko izrezano ter van vzeto, y Maticzam glave porezane nekulikem; potrebnoje 7. ali 8. ali y vech dni pochekati, doklam znovich rojileſze budu pchele; toſze pak zato chiniti more, kajti Maticze za drugo nehaſzne, kak za plod, arſze y z-drugem nachinom za nyimi pchele zakotit mogu.

22. Szethje moreſze po jeden, po dva ali po tri pute podrezat, negda je dozta ſzamo jenkrat, kada najmre po malom noſze meda.

23. Kada gdo pchele podrezavati hoche, tak mora v-jutro rano to vuchiniti doklam je hladno, ali z-vecher keſzno.

24. Pchele kojeſze taticze zovu, ter tujicze od drugod dohadyajuche za poſreti med ſzilum drugeh zpoznatiſze mogu odtuda, da okolu lechuch te brundajuch oztrebuju blizu luknye vulya, bojecheſze pchel domacheh, tak dugo od onud nejdu doklam po ſzile nuter nevlezu drugi tretji dan. &c.

25. Kada zapaziſs daſzu doſsle Tuycze robiti pchel tvojeh, tak preztavi vulye tvoje ako moreſs drugam, ter namezto nyih poztavi jedno 8. ali 10. dan prazne koſſe iliti vulye ter ovak oztaveſze tujicze tvojeh pchel neimajuche kaj krazti.

Ali

Ali ako zmoreſs ſuchi od vidre, ali nye blata, namaſi luknye vulzke y onak Ptujiczę zadehnuvſſi je, pobegnu puztivſſi pchelcze tvoje vu miru.

26. Okolu vulnyaka, iliti pchelczev nemoraſs guztokrat obhadyati, da pchel nebudeſs pachil vu nyihovem poſzlu; ar oſzębujno terpeti nemogu farbe cherlene, neſznaſneh, ter pijaneh lyudih, iliti vinyeneh kiſzu luk, ali cheſſnyak jeli, Rakiju pili, ali jaku ſzapu, ter duhu ſzmerdechu iz ſzebe daju.

27. Pchelam naskodi pelin, czvet tabakov, fisbanovo drevo, y oztala ſuhkochu imajucha vu ſzebe.

DEL XIV.

Vszakojachke domache Mestrie Gozpodaru hisnomu zevszema jako hasznovito szlusechę.

1. Oczet od vina berzo vuchiniti moreſze akoſze vzeme perſſinovo korenye terſze vu vino poztavi, chez tri vure poztane oczet.

2. Oczet oſter, iliti lyut vuchiniti moreſze, ako vzemeſs nekuliko falatczev friskoga jachmenovaga kruha, te nuter poztaviſs.

3. Naberzom iz pive oczet vuchiniti moreſs obeſzivſſi nuter vu nyu ztuchenoga per-

pra nekuliko zern zavezanoga vu platnenu kerpiczu: ali pak nekuliko zeleneh ternyul a ne zreleh, hiti nuter ali korenya od povertnicze, ali jeden razbelyen kamen, y puzti poſzudu zgora odpertu zarad kamena da ima oduhu on dim, koga vruchina zrokuje.

4. Za Lan lep kak ſzvilu vuchiniti moreſs vzemſſi onoga pepela, koga paztiri donezti mogu, kojiſze nahadya od onoga vſzakojachkoga drevja, pri komſze Paztiri greju paſzuch marhu, zkuhajuchi pepel nachini lug oſter, y kuhaj nutre leneno poveſzmo pervo dobro omikano ter oſznaſeno morabiti, negſze pochne kuhati, y ovak lepo poztane.

5. Dobre ſzveche nachiniti hocheſs, ako vu raztoplen Loj jedno malo zelene farbe, y plajbaſza poztaviſs, y namaſeſs taht zvozkom zmeſſanem z-lojem te razpuſchenem zkupa: teda ſzveche lepo, y jaſzno gore polahko, nit neczure dole, kak drugda.

6. Na drugi zakon moreſs ovak; vlej vu kipuchi loj jeden peharecz vode chlovechje, ali ſzvoje, vlej potlam vu onu poſzudu, vu koje omakat imaſs ſzveche, ter ona v-poſzude voda mora topla biti, y teda nachinaj ſzveche akotiſze vidi.

7. Vino neſznaſno, iliti mutno, ter duhu kakvu ſzuprotivno imajuche moreſs izvrachiti, ako nuter poztaviſs Benedicta korena ali pak nareſi ſnite ſhiroke od kuka, ali lopaticze ſzvinzke, te poztavi na ſukno na luknyu voſe, ili ſzuda gde je vino; y onak ono

ſzvin-

fzvinzko mefzo potegne van iz vina; kajgod je fzuprotivnoga.

8. Ako znati hochefs jeli voda vu vinu, tak hiti nuter zernya nekuliko borovichnoga ako ide zernye na dno, voda je med vinom.

9. Szemenya neftera rodna, iliti plodna vuchiniti morefs obilnejffe, ako zernye pfenichno najmre kuffaj, mochit morefs jeden dan, y noch vu debele gnojnicze, y zpoznafs je iztina.

10. Jabuka, y Hrufske zkupa razti vuchinifs, ako vzemffi shibicze dve razkolyefs jednu z-drugum v-czepifs zkupa zvefefs vu jedno mlado te zdravo drevo.

11. Da jabuka nebudu rada gnila, morafze zteblo namazati fuchom onum, kojafze nahadja vu kufcheru jako zelenem.

12. Kadafze z-tintum poleje Oprave farbana tak zmochi ono mezto z-ocztom vinzkem, potlam pak fzopunom te zmerzlum vodum operi polejano, puzti ovak pofzuffitifze y teda prejde.

13. Mazt zpravit morefs iz oprave polejane, ako vzemefs diflovaka, poztavivffiga na mezto ono, gdeje polejano, zagrabivffi vuglenya fivoga vu feleznu sliczu, ter onak po diflovaku topi ono mezto, y potegnefs van mazt: kaj y z-tiglum vruchum zaboli iliti krajachi znadu chiniti.

14. Na drugi zakon takaj morefs vzemffi vode, y melye, ter nachinivffi kak jednu debelu kafficzu polofi gore, y puzti onak po-

 fzu-

fzuffitifze chez noch, pak potlam zteri van, ter iztepi dobro.

15. Opravu zamazanu fzmolum ofznafifs ako ono mezto z-olyem namazefs puztivffi jeden dan, y noch onak ztati, potlam z-toplum vodum, y fzopunom oribaj ter operi.

16. Szuproti molom, y drugem chervom kvarechem Opravu morafs vfzekuntom derfat nekuliko Kaffre opofzred, ali meticze, kaj za mentene je takaj hafznovito prepruti.

17. Muhe pregnati hochefs, tak liztja tikvenoga poztavifs na ferjavku, ter pokadifs Hifu, y od onoga dima poczerkati hote. Ali glive bele poznamenuvane z-cherlenemi rifzami zgora, zovufze glive muh, poztavifs vu mleko, ter je zkuhafs, y onak fzim razlejefs vu pofzudu y tam: nakaj rade pojdu, za tem zafzitivffifze oztvarjeno poczerkaju.

18. Za pregnat vuffi, morefs zaffit vu opravu Kaffre, ali poskropi opravu, iliti potrufzi. Ali poskropi Rubache z-vodum, gde je kuhan bil pelin, aliga fzam zkuhaj.

19. Buhe za pregnat: vzemi pelina, y fzoli, kuhaj zkupa, y poskropi Hife, y mezta, kadefzu buhe. Vzemi takaj drugda Ruticze zkuhane ter z-onum vodum Hifu poskropi dobro.

20. Za pregnati ztenicze, y male vuffeke iz ztene; namafi luknye vfze vu poztelye, zareze, y oztala mezta gdefze legu, z-volovzkum fuchum, ali z-olyem, vu kojem je pelin kuhan moral biti.

21.

21. Za pregnat Miſſe; akoſze boiſs chemera poztaviti y za ſtakore, tak zmeſſaj ztuchenoga ztekla, ali praha od gipsa z-putrem, y z-teztom, terga im poztavi kud hode, y onak podaveſze.

22. Szuprot Kertom: moraſze zpechi cherlencza nekuliko, y poztaviti na kertinu koju je gore narival, y pochekaj jedno malo zatem dojde kert, y tedaga lehko vubijeſs. Drugi vele: mogel biſze jeden ſiv rak nuter vu jamiczu kertovu poztaviti, y kade takaj ſtakori, y miſſi jeſzu, terga puztiti prevlechiſze nuter do nyih, y onakſze prognati mogu one neſznage, y kajti vu jamiczah raki zegniti moraju, y onak ſzmrad on vuchini nye poduſſitiſze, ali van pobechi od onud moraju.

23. Szuprotí chervom: moraſze razmochiti vu vode Saliter, y polejatiſze ono mezto, gdeſzu vu korenyu, y onak moraju poginuti. Zato vu Szechnu Meſzeczu dobro je poizkati gnezda nyihova, ter je razkopat y vſza jajcza pogazit, potuch.

24. Szuprot zemelzkem muſſiczam, iliti cherlenem buhachem moraſze vzeti pepela od hraztovoga dreva, ali lanya kokoſsjega ztuchenoga poſzipati zverhu preſzada. Ali puzti ztuchenoga cheſſnyaka vu vode dobro namochiti, y teda polej ſzeme, koje miſzliſs ſzejat puztivſſiga jedno malo onak vu vode poleſati one, zatem odlej ter oczedi vodu, y teda poſzej, ter ovak vu miru puzte preſzad one ſkodlyive ztvari.

25. Szuprot chervom, iliti gufzeniczam na zelye shetujuchem, y drugem, kak je repa &c. namochi pervo kak hochefs poszejat, ono szeme vu tikvene vode izpreffane van iz jednoga falata tikve chez platno, y onak bude fzlobodno od nyih zelye &c.

26. Mravcze od drevja pregnati morefs, ako vzemefs ptichjega lanya ztuchenoga na drobno, y poszipleſs okolo ztebla. Ali vzemi one mazti od kool, kojafze mafu za vosnyu ter okolu dreva razpuzti vu kolobar. Ali nachini kolobar zemlyen, kamenit, ali y od dreva, ter nalej vode, ter onako potopefze.

27. Pregnati mogufze Kerpi iz drevja, ako poztavifs fvepla nekuliko na ferjavku podkadivffi je, y onak dole opadu, y lahko fze pogaze, y potuku. Mogufze takaj prognati, ako vzemefs pepela od figovoga liztja ter poszipleſs zdola pri korenu.

NB. Kadefze Szlavichki zaderfavaju felno popevajuch ter povolyno velikoga prefſtimanya derfani: y kade cherlene one male ptichicze imaju mezto, y druge ptichicze zpodobne ovem: pazi da nyihova gnyezda neraztepefs, gda budefs kaj poszluval blizu nyih: ar ove vfzakojachke chervichke love, y poferu, mravcze, y oztala skodlyiva zelenyu vertnomu, ter ovak vnogo hafzne vertarom na verteh.

28. Rake loviti lehko morefs, ako fabu ogulyenu nekuliko zpechefs pri ognyu, ni zevfzema neg napol voztavivffi ju vu sgano

vino, pak potlam navesi ju na konecz ali na kaj drugo dole ju zpuzti vu vodu, ter onak pojdu jezt, y teda je lehko vdobiss.

Jeszu y drugi nachini nye loviti, kakti je labudna trava, ili podbel, beli selecz liztor gdasze opari malo vu ognyu, jeszu y druge ztvari dissechе, koje kak zadehnu raki, idu k-nyim.

29. Pticze lovit moress vnogoverzto najbre ako vzemess luka cherlencza drobno naztruganoga, ali zrezanoga med ono zernye, koje rade pticze zoblyu zmessajuch zkupa y teda budu omamlyene kot bi pijane bile, kadasze zaszite. Ali vzemi maszlakovoga szemena, terga mochi vu vode deszet dan, naj zakipi potlam dobro vsze zkupa, y verziga tam gdeszu pticze, te nebudu letati mogle.

30. Jerebicze loviti lehko moress, ako iz melye psenichne, y z-dobroga vina tezto nachiniss, ter zatem na male falatcze zresess ali ne debelesse od zernya menssega graha, y tene da poszipli po oneh meztah kam navadu imaju Jerebicze paztsze dohadyat, y ovak budu tak pijane, iliti omamlyene, da je mogel budess z-rukami loviti prez druge mestrie.

31. Divje Racze, y Guzke loviti moress ako poszíplyess ono mezto kam imaju navadu hrane izkati, z-namochenem dobro zernyem vu vinu hersenem; ali pak vu vode zkuhanem korenyem prepriſſa vu vunu, iliti korena nyegvoga, koj je takaj za kihaviczu lyut,

32.

32. Da kokoſſi neſzle budu vnogo jajecz-ztalno, daj im konoplye zobat; ali ſzeme od kopriv zkupa zmeſſajuch pſenichneh poſzej y nekuliko melye.

33. Za obderſat dobra jajcza dugo poztavlyaj je vu ſzol zakopavſſi.

34. Szir obchuvat od chervov vuzimlyeſze Ivanova trava ſnye ſutem czvetom opoſzred ſzirov vre na ſzuſſilo odlucheneh poztavlyena, ter ovak neleguſze chervi vu ſziru, ar ona trava tak dobru duhu ima gdaje med nyimi, ter ako y jeſzu nutre vre chervi moraju van beſat iz ſzira.

34. Meſzo za obderſat dugo prez diſſanya zloga, y gniloche, vzemi ſzemena koriandrovoga, vu ocztu ztrenoga, ter naribaj ſnyim dobro meſzo, y ovak dugo obztoi prez pogibeli, ali pak ztuchi zernya borovichnoga nameſſajga z-ocztom, terga jako pritiſzni.

36. Za berzo zkuhat da bude mehko meſzo, vzememe od figovoga dreva oneh maleh kakti pupkov, koji okolu shibicz raztu oneh, iz kojeh fige raztu ilitiſze plode: ter zkupa z-meſzom puzti je kipet, poztane lepo kerhko.

DEL XV.

DOMACHA VRACHTVA ZA LYUDI, Y ZA MARHU HASZNOVITA.

Vrachtvo, iliti Lekaria za Lyudi.

1. *Szuprot glavne boli.* Vzemi Netrezk vekſſi, zeſmikaj ovoga, poztavivſſi na chelo, y na zatilek.

2. *Szuprot glavne boli zbog neznednoga pilſſa.* Vzemi nekuliko ſuhkeh mandul, aliſze napi dobro merzle vode pervo kak zpat ideſs: ali poſeri v-jutro rano jeden 2. ali 3. falatcze Sumbe, ali vech: medtemtoga je najbolye zmed vſzeh po malom pit za ſedyu.

3. *Szuprot Pijanztvu, ali Oſiranyu.* Jech v-jutro ſuhke mandale, ali pak pi jednu sliczu primorzkoga olya, tak nebudeſs ſze mogel tak lehko zopiti, koj je vre pian, pakbi rad trezen poztati, on naj pije jeden dober napitek oczta.

4. *Szuprot merzlomu glave kataru.* Vzemi ztoplenoga oczta vu vuzta dugo doklam moreſs, derſechiga nutre, kaj zube jachi takaj, y dole vleche merzlu ſajhtnochu iliti mochvarnozt iz glave. Ali pak ſzladkoga januſſa, kimlyina ztuchi z-lorberom, ter na

glavu priveſi, y to je dobro ſzuproti glave kataru merzlomu.

5. *Za ſzlabozt glave objachit.* Vzemi beloga kimlyina vu jeden ſakelcz, poztaviga na glavu, to ti jako pomore.

6. *Za Omilaviczu glave.* Zmochi glavu z-vodum od lavendele nachinyenum. Ali dvechi vu vuzteh guſchekrat kimlyin, koriander, Gubeben dobro dugu vu vuzteh derſech.

7. *Za Opadaviczu.* Jech vſzako jutro na teſche nekuliko zern muſtardineh, y ovak ſzeguren budeſs od Opadavicze.

8. *Ako je gdo vudren od opadavicze.* Naj namaſe noſz, y ſzlepe ochi to je deſznu, y levu ztran glave, z-olyem Okſtana, y najmuſze da nuter dve dobre slicze popiti vode za omilaviczu, nachinyene vu Apoteke, ali drugde: ali namaſi pod noſzom vſza, deſznu y levu ztran glave, ſile na rukah z-Balzamom odluchen ſzuprot opadavicze; naterimu iliti ribaj ruke, y kozti do rame z-toplemi rubczi, koj budu nakadyeni z-dimom Okſtanovem marlyivo ter ovak dojde beteſnik k-ſzebe.

9. Kada koga bol prime daſzumu rukeza mertve, ali koja druga ztran na Telu vſzemi tuſche, iliti mazti od zajcza ter namaſi one ztrani lepo ztopivſſi pervo y zateri dobro.

10. *Za zpanye, kada ki zpat nemore;* Naj vzeme ſzladkoga Januſſa vu vuzta, najga dobro zdvechi, pomore za zpanye, y vuchini dobro ſzenye zrokujuchi pochinek.

11. *Za hud kaſſel iliti hriputanye, gda jako broſſe gdo.* Naj vzeme borovichnoga zernya najga ztere med perzti, y onak najga zkuha v,u dobrom vinu, potlamga naj pije razloſno po vechkrat, ali velikoga korena naj ztuche na prah, ter naj nuter po malom v-zimlye z-medom zmeſſanoga. Ali ſzladkoga Januſſa naj nuter v-zimlye. Ali kimlyina z-figami vu vinu kuhanoga naj pije potiſſi hriputanye y chizti perſzi betesnika.

12. *Za Zvonenye vu vuſzeſſeh.* Vzemi olye od ſuhkeh mandul, ter kaplye nuter zpuſchaj vu vuha zvonecha.

13. *Za ſzlabo chujenye.* Vzemi iz borovichnoga ſzemenya nachinyenoga olya terga poztavi vu vuha napuztivſſi nekuliko kapli cz na pamuk, y onâk naj ztoi nutre vu vuſzeſſeh. Quirinovo olye je takajſſe jako dobro za chujenye objachit.

14. *Kada jeden zamertev opadſſi leſi.* Namaſiga pod noſzom z-jakem ocztom, y ſzlepe ochi, naterimu takaj jako podplate na nogah z-ocztom rechenem.

15. *Za cherve prognat iz vuſzeſs.* Dobro je vzet pelinove vode van zpreſſane. Ali ſuhkeh mandul olya nuter napuztivſſi, ali ſzline teſche tvoje, ako drugo nezmoreſs.

16. *Ochi chizte, y jaſzne vuchiniti.* Vzemi pelinove vode, napuzti na ztrani koju kaplyu nuter: ali operi vechkrat ochi z-vodum friskum, ali z-vodum od beleh ros nachinyenum.

17. *Za oztávit kerv iz noſza tekuchu.* Vzemi luka cherlencza nekuliko ztuchenoga ter oſzmekni van onu vodu, zmeſſaj z-ocztom, poztavi ſnym namochenuczandriczu v-noſz ter ovak ſze oztavi. Ali namochi rubecz dvojverzto z-friskum vodum, ter oveſi vrat z-rubczem mokrem. Ali obeſzi kervni kamen na vrat aliga derſi vu ruke doklamſze ztopi tak dugo.

18. *Za vuchiniti dobre zube, ki drugach y ſzlabi jeſzu treſzuchiſze:* Vzemi od kupine liztja vu vinu kuhanoga, zpirajſzi vuzta ſnyim, ter ovo izto jachi takaj gingave zube y ſznaſi vuzta od skodlyive gnyiloche znutra.

19. *Za gnyilochu veliku okolu zubi.* Vzemi od ſchuke nekuliko zubi, Alana, iliti Jaluna, puſeve hiſicze, tuliko, kuliko y drugeh, zkupa zesgi na krovnom cziglu, ztuchi zkupa na Prah drobno, y ſnyim ribaj zube guztokrat, ovo haſzniti chudno more.

20. *Szuproti zubne boli.* Cheſſnyak z-ocztom kuhaj, y onak vzemſſiga vuzta derſi kak dugo moreſs po vechkrat,ter ovo je najbolſſe vrachtvo, iliti lekaria ſzuprot boli zubne, kada najmre od zime dole ar zima vechkrat zrokuje merzlu fajhtnochu iliti mochvar jako trapechu Chloveka.

21. *Szuprot zubnye boli, dalye.* Kuhaj Iſopa travu vu vode, y ocztu zkupa, y onak derſi toploga vu vuzteh. Ali od jelenovoga roga naztruſi nekuliko, ter nałej vina zkupa vzemſſi mlachno poztavi med zube, ali falatecz ſumbira.

22.

22. *Szuprot zubne boli gda zrokujeſze od ſhupleh zubih.* Poztavi nuter korena tarkuna med zube ovo ztanovitc pomore, ako ni kakva drobtinicza nutre od jeztvine tverde: ar teda doklam je van ſzline nezprave, bude zub trapil tebe.

23. *Za vuchinit bele zube, y lepe.* Vzemi kamen plovni, falatecz roga jelenovoga ribje kozti, cherlene korale, vſzeh jednaku vagu, ter je ztuchi na prah, y teda zubi z-ovemi ztvarami ribaj.

24. *Za gerla bol.* Vzemi liztja od ſalfie, terga vu vinu, ali vu pive zkuhaj, y teda moraſs piti po malom guſchekrat ali zmeſſaj meda z-vodum, y onak z-mlachnum gergraj iliti zpiraj vechkrat.

25. *Spuprot boli v-perſzeh, gdaſze chuti nekoja kiſzelocha najmre po nochi, duſſi, y ſzili na lyuti kaſſely, dabi rad ſeludecz nekaj van hititi kiſzeloga.* Dvechi ſzladko drevo, ter ono poſiraj mokro, ali pak jech za obedom, y za vecherum pet ali ſzedem mandul ſuhkeh, ali jedno friſko jabuko.

26. *Za otecheno gerlo.* Kipet vuchini vu oeztu kamile, ter oveſi gerlo ſnyim. Ali ztuchi laztovichno gnezdo na drobno terga vchini dobro zakipet vu vinu kak jednu kaſſu guzto poztavi na gerlo, y dobro dugo noſzi.

27. *Za bol onu kada koga ſzerdcze gori.* Vzemi pet, ali shezt nosneh ſpicz praha od roga jelenovoga nuter, y zevſzema chuvajſze vina

28. *Szuproti traplenyu ſzerdcza male detcze.* Namaſi onu ztran proti ſzerdczu to je levu,

slichiczu, y podplate na nogáh z-maztjum guzke bele.

29. *Za ochiztiti plucha.* Naberi liztja od trave, kojafze zove pulmonaria, pluchna trava, koja rada po vinogradeh razte, zkuhaju ju vu vinu, ali vu pive, ter ju vruchu pi vfzaki dan rano: ova odpira nuternya, y chizti plucha.

30. *Szuproti futoche, to je obraz fut y telo.* Gufzje lanye vzemi jedno pol kvinticze vu vinu gufchekrat.

31. *Szuproti futoche y vodenomu betègu.* Pelina vuzimlyi vu pilifſu, y jelifſu, preganya zlateniczu, futochu, y vodeni beteg.

32. *Za ochifchavanye.* Vuzimli nuter fuhke mandule, ar ove chizte perfzi od vmanye mochvari iz zubi dole opadajuche, pregnaju tulikajfſe otok fzlezene.

33. *Tek vuchiniti za jezti.* Gyumbira nekuliko zrezanoga na falatcze, ali nekuliko zern perpra vu toplom vinu, ali vu pive vechkrat natefche v-jutro poferi, ali kalmufſa nekuliko.

34. *Za feludecz zavzeti od hude mochvarnozti.* Vuzimlyi 14. dan jedno za drugem Pelinove fzoli, tuliko na nofne fpicze, kuliko ztavifs vu jedno jajcze gda je vmah: ali vuzimlyi borovichnoga zernya zreloga olya v-jutra, y vecher 5. ali 7. kaplicz.

35. *Seludecz za objachiti.* Poztavi pelina vu vino, y onak piga gufchekrat, ali jech za obedom najzadnich nekuliko od kutine pechene, ali kuhane, y ovakfze ztopit feludecz mo-

more, y zaprega, da vmanya duha nit fzapa nezburka glave.

36. *Szuproti grizu vu Telu.* Poztavi toploga kimlyina vu jednom fakleczu platnenom na terbuh.

37. *Szuproti vetrom vu terbuhu.* Vzemi fzemena perfinovoga, ali zernya od Borovicze ali fzladkoga januffa, ali kimlyina, ali koricze od pomaranche jezti najtifze negruzti.

38. *Szuprot vetrom, koj nedadu fzvoje vode pufchati.* Vzemi friskoga ztoprav nadojenoga kozjega mleka. Doklam je jofche toplo, niftarga nekuhaj. Ali vzemi fzladkeh koricz na prah ztucheneh, vu toplom vinu. Ali kimlyina vuchini zakipeti dobro vu vinu, y poztavi toploga na pupek.

39. *Szuprot kolike.* Vzemi ztuchenoga praha nuter od roga jelenzkoga. Ali poztavi cheffnyaka vu sgano vino, ali rakiu ter nekuliko popi. Ali vzemi na drobno zrezanoga Orefcza nuter na jenkrat.

40. *Szuproti gliztam vu terbuhu.* Vzemi olya pelinovoga nuter, ovo je poduffi. Ali vuchini kipet cheffnyaka vu mleku, ter davaj detcze piti. Ali fzemena od terputcza zmeffanoga z-medum, kaj rade glizte czmerchu, y podavefze.

41. *Y pak fzuproti gliztam vu Detcze.* Cherlenecz na falatcze zrezan jednu noch mochen vu vode dober je piti. Olye od pelina pomore takaj gdafze fnyim terbuh natere.

42. *Za odpreti ztol tverd.* Vzemi dva lota friskoga olya nuter z-jednem toplem pive

na-

napitkom, ovo goni van omehcha, y lakfera dafze lefe ztola zadobavifs.

43. *Za pregnati terbuffiu mochvar.* Vzemi dve shake ruticze zkupa ztebla vlomivffi ni fzamo liztje, puzti ovak vu vinu kipeti y teda pi toplo guztokrat, zpodobno.

44. *Szuproti kamenczu.* Vzemi v-jutro nateche jedno jaderko iz tverde brezkvene kofchicze, ali vfzako jutro ofzem ali devet friskeh borovichneh zern. Ali pi ovoga iztoga zernya vu vinu kuhanoga y jech po tri, ali pet, ali jech korenye kuhanoga perffina zkupa z-liztjem.

45. *Szuprot nechiztoche.* Vzemi ruticze, jech gufchekrat, y ona ti vzeme hotenye nechiztoche, ka te na tvoje zlo vleche.

46. *Szuprot bodczu na ztranah defznye y leve.* Olye leneno toplo pi; ali vzemi kozlove kervi nuter jedno pol slicze, dodavffi jednu fpiczu nofnu futoga fvepla zmeffanoga zkupa. Ali debel flafter nachini z-medom, y vapnom, koje jofche nigdar ni mokro bilo, y onak poztavi na onu ztran, gde te bode, dobro ovefuch z-povojom.

47. *Jofche vech Protimbi za bodecz.* Poztavi na ztran gde te bode nekuliko kvafz, ali y ne nakvafzenoga kruha ž-ocztom kak jednu guzto kaffu zkuhaj y gore privefi. Ali berlebodecz zachnefze, na one ztrani morafze fila iz ruke puzti.

48. *Kadafze je kaj zvuna ozlelo, ter nateklo na fivotu, y otok, iliti mozol zaomehchat:* Vzemi.

mi meda, y herſene melye jedno malo takaj Teriaka zkupa zmeſſni, namaſi dobro na platno, terga poztavi gore kak y drugi flaſter.

49. *Za pregnati Apoſtęmu.* Dobro je nuter vzeti diſtileranoga olya lanenoga ovo vuchini daſze na zkorom razpukne teſze van razpuzti.

50. *Szuprot Verbanczu, iliti Pogânczu.* Vzemi modroga papera, poztavi nekuliko melye herſene ztoplene na nyega, ter oveſi glavu, ali nogu bolechu; ter gda vre prejde kadaga vech nechutiſs, zpiraj vechkrat ztvojum vodum onu ztran gdeſze podaje van, ali noge obodve akotiſze negruzti nit nevmivaj tak lehko z-friskum vodum, bolye je zevreliczum neg ſnyum.

51. *Za ochiſchavati Kerv.* Vzemi hmelya mladoga, kuhajga, y kakti shalatu nachiniga guztokrat jechga z-olyem, y oczta malo poztavi, ov chizti kerv vu Telu. Ali vuzmi jagod vu vinu, ter verno jech, ali ne prevech ar ovak chloveka mogu jako objachiti, y ochiztiti kerv.

52. *Kerv vmanyu van izegnat.* Prevertaj brezovo drevo tuliko daſze bude kazala voda van chez luknyu, y to o protuletje, jednu chevchiczu nuter zadobi, da budeſs mogel vdobiti vode nekuliko: ar ako ovu vodu gdo pije jedno za drugem 6 to je shezt lotov ſmechine imajuchu, tak preganya vſzu zlu ter hudu kerv iz ſivota, y akoſze znovich poda zla vun, moreſze y pak prognat z-piliſſem ove vode.

53. *Ako je koj opal, vudren, ranyen, ali potlachen, je bil; tak da jeſze bojat, da je Kerv zaſzelaſze cherna zkupa od vudarcza.* Ovde je potrebno taki oſtroga oczta vzeti napitek y ovak ona kerv ali gore, ali dole zrineſze potegnyena.

54. *Za chiztiti hud zrak.* Kadi z-borovichnem zernyem, ali y ſzverſs, ili kitu nye vusgi po vechkrat vgaſzivſſi plamen on dim nye je vugoden, y haſznovit v-Hiſe, y drugde.

55. *Szuprot zlomu zraku, y ſzmradu po nyem zrokuvanoga.* Kada chlovek noſzi vu vuzteh malo korena od Angelike, moreſze oſzloboditi od oveh teskoch.

56. *Szuprot Kuge.* Vu kuſnom vremenu moraſze vzimat nateſche v-jutro Angelika, Alant, ali zernye jako zrelo borovichno jezti. Ali rano nateſche najſze vzimlye vſzaki dan jedna noſna ſpicza Teriaka; ali vechkrat v-tjednu pet, ali shezt kapli Balſoma nachinyenoga iz ſvepla moreſze poſreti.

Oczet ſzuprot kuge kruto haſznovit.

Najſze vzeme najbolſſega oczta jeden pint. Vu nyega najſze poztavi ruticze jedna rukovetcza, tuliko pimpinele tuliko betonicze, trideſzet leſſnyakov tucheneh ſachicza borovichnoga zernya, ~~cheſſnyaka~~ dve, ali tri glavicze, Kafre pol lotha; tulikajſſe Angelika, y velikoga, iliti tuztoga korena. Vſza ova na malo toplom izunczu, ali ognyu, najſze za cheterdeſzet vur moche, potlam preczejena, dobro pokriti, y za potrebochu chuvati: ter

ovo-

ovoga v-jutro natefche jednu sliczu izpiti. Najti ov oczet lyudem ztaram, ali fzuho-betefnem nebi tuliko hafznil. Mogufze vendar y ovi z-takovem ocztom vechkrat, konchema namazati na obrazu, nofzu, rukah pulfuffeh, fzlepeh ocheh, y za vuheh; ter budu y ovi za on den od kuge fzegurni.

Ov oczet takje dober, da vu Rimu kifzufze goder z-ovem tak pijuch, y mafuch vrachili, jefzu fivi, y zdravi oztali, akopremfzu z-kufnemi prebivali, y kufnem vfzaki den verno fzlufili.

57. *Za kufni chemer iz kufneh bunti, iliti mozolov van potegnuti.* Zmeffaj kokofsjega lanya z-belankom jajchenem za flafter nachiniti, y poztavitiga na mozol kufni; ali gore priveffi vruchega kruha, y ovakfze van potegne chemer: nekoji fzufze obranil f. v. y fzvoje lanye zgora vefuch toplo.

58. *Ako gdo pripetcze chemernoga pavuka je poferl.* Naj vzeme nuter korena Angelike, tamu naskoditi neche.

59. *Szuprot pavucknom vgriznenyu, ofznopchelinomu, y fzernovomu vbodenyu falczem fzvojem lyutem.* Vfzejdom poztavi gore lanya kravjega, ali merzlu, te chernu zemlyu y ova potiffe lyutozt onu, y raztirau chemer.

60. *Kada koga ztochni, iliti ztekli pafz okolye.* Naj zmeffa kopunovoga lanya z-ocztom, y naj ranu mafe onu.

61. *Za vgafziti fedyu veliku.* Morefze vzeti vu vuzta jeden globuffecz od olova, ali jeden

jeden falatecz Salitra. Ali grizti vu vuztih Schava, veliki koren, ali fzladko drevo.

62. *Szuprot zimniczu merzlu ztopiti.* Vzemi pelina, y perpra vu sganom vinu, ali vu Rakie nekuliko zpodobno vendar nuter. Ali nekuliko dan v-jutro vzemi fzoli pelinove vu pive, ali vzemi nuter friske vode zmeffane sganem vinom jednu sliczu punu vina, zmeffaj ova zkupa vfza, ter je popi, kadafze zimnicza priblifava, y tedafze zkerbi pok iti, dafze dobro zpotiti mogel budefs.

63. *Za zimniczu nadalye prognat.* Vzemi tri rake poztavije chez noch ofzovivffi na glavu vu jedno zteklo, vlej vina nuter, dafze vu nyem vtope, y teda onu mochvar od rakov vu vino pufcheno vu zteklu meffaj dohro, y terfzifze popiti zkupa, kada zimnicza dohadya bude; pervo van hitivffi mertve rake. Ali kak berfz budete grabila zimnicza taki vzemi jednu sliczu praha od Korde benedikte vu ocztu nuter vufze, y zkerbifze dobro pokriti da budefs zpotilfze.

64. *Szuprot Bluvanyu.* Vzemi shnitu opechenoga kruha z-vinom, ali z-ocztom, potrufzi zrezanem od muskatnufza prahom, ali z-klincheczi ztuchenemi drobno, ter ovak popi, y shnitu opechenu pojech.

65. *Za izegnat mochvar, iliti fajhtnochu zrokuvanu od zlatenicze.* Od Alantovoga korena van ozmeti onu vodu, ili fukus, ter z-czukorom nuter vzeti potrebnoje, y ovak chez ztol van izpelyajufze zlatenicza zla.

66.

66. *Szuprot raku.* Vszejdom kadaſze pochne kazati rak; trebaga vezat dobro, vzemſſi ovchu ſuch, y ovak podußiſze niti nebude rane razjedal. Aliti liztja od podbela ſzladkoga lapuha zverhu raka poztavi, y hoche oztaviti.

67. *Szuprot hudem grintam.* Luga vzemi onoga vu kojem je preja kuhana, iliti parjena, y belyena bila; ter peri glavu ſnyim.

68. *Szuprot ſzrabu.* Teriaka dobroga nuter dvakrat vzemi, y Brebrove ſuchi vu tople pive, pojdi okupatſze dobro toplu kupel pripravivſſi, zpotiſze nutre, akoſzu toplicze blizu ztem bolye, tamſze okupaj, te prejde ſzrab ali peri guztokrat ruke z-vodum male detcze.

69. *Vuloga bol pregnat.* Je haſznovito guztokrat purgacziu vuzimati najbolye. Ali poztavi friskoga kravjega lanya na on kotrig, kade najvech boli: ali maſi tiho bol z-olyem, ali od mire takaj znachinyenem olyem, ali vzemi vode one, kade je namochen bil dobro drugo czvet od lipe: y liztje preſgano na nachin drugeh vod, kojeſze sgu.

70. *Kada kaj na goleni zrazte, ali na druge kozti pregnat.* Moreſs maſuch z-olyem skorpianovem. Ali poztavlyaj vſzaki dan friſs lizt zgora od one trave, koja po kroveh razte. Ali priveſi jednu ſabiczu zelenu, ſivu, onu koja po terſziu hodi, doklam vparne zgora privezana. Ali od alova nachini kak jednu shezticzu, gore ztavi, najbolye je pak ako to nechiniſs iz onoga globußa, zkojem vztrelyeno bilo kakovo zvere, berſe prejde, y mertvo naraſcheno meſzo.

71. *Szuprot naduvajuchemuſze otoku na zpodobu kakvoga mozala.* Zesgi nekuliko truhlenoga, iliti gnyiloga dreva, ztucziga na prah, y ſinyim oſzipavaj kaj na ranu czila.

72. *Szuproti vre odperte rane.* Poztavlyaj gore one mazti z-kojumſzu kola namazana. Ovo kalno mazilo je dobro, y za druge odperte rane, gda je ſzila.

73. *Za zkupa vlechenye Kotrigov.* Dobro je mazati z-Jazveczevum maztjum. Ovo je dobro haſznovito.

74. *Ruku kada je gdo zvinul ſelechi ju pak nazad naravnati.* Oveſi od vugor ribe koſiczu okolu ruke, ter ovak vnogo pomore.

75. *Kadaſze ki kotrig treſze vu chloveku.* Takoga oveſi z-koſum chlovechjum.

76. *Kadaſze je zmeknul kotrig iz ſzvoga mezta.* Vzemi jachmenove melye, poſzeje, putra y oczta, zkoro vſzeh jednako kuliko jednoga, tuliko drugoga, nachini flaſter na platnu, y poztaviga zverhu kotriga zmeknyenoga.

77. *Szuproti zime, iliti zebote.* Vzemi dlak oneh, koje od grive konyzki y iz repa opadaju, gdaſze cheſſe, y verzi vu obutely czi peliſſev, ali chiſmi, ovo jako brani od oſtre zime.

78. *Za zmerznyene, kojiſzu prezebli bili.* Vzemi olya, Ivanove trave, maſi Kotrige, ali na drobno ztuczi cherleni Czikle te poztavi merzlu na prezeblyen kotrig, ovo potegne zebotu iliti zmerzninu van.

79. *Bradavicze pregnati.* Vzemi shibiczu prisganu, ognyenu, ter onak vertaj bradaviczu vechkrat doklamfze poſzuſſi. Ali vzemi travu kaſze zove vuchiak, raztergni travu y napuſchaj onu vodu vbradaviczu, koja czurela bude iz trave razlomlyene dole, povechkrat to vuchini. A ovo zmed oztaleh zpoznavam naibolſſe vzeti joſche nigdar zmochenoga vapna friskoga te zmeſſanoga z-vodum ſzvojum gore privezat jedno chetiri nochi na bradaviczu dobro debelo, pak, v-jutro oprati, ter ovoſze zlo preſene prez vſzake najmenſſe boli, nitiſze koſe ni malo ſive, neprime vapno.

80. *Szuprot gnyile merzke rane.* Rosmarina ztuchi na prah, y poſzipavaj ranu, dalye gniti je nepuzti, y naberzom ju ozdravi. Ali brezove kore na drobno ztuczi, y na ranu poztavlyai, ter ovakſze ochizti, y ozdravi.

81. *Joſche drugi nachin ozdraviti ranu.* Vzemi liztja, ztucziga malo, onoga koje razte po ztarom zidu na drevu, okolu ſze zvia po zidu viſzoko raztuche med kamenyem.

82. *Za oztaviti kerv, kadaſze vbodeſs, ali poreſeſs.* Vſzejdom poztavi gore pavuchine nekuliko, ali kruha ogorelu vzemi koru, kak vogagod chernoga, ali beloga zdvechi zubmi.

83. *Za pregnati kukcza iz ruke, ali perzta.* Namaſi vechkrat ono mezto, ali obloſi privezavſſi ſzvinzke ſuchi gore, z-platenczem kakvem tenkem.

84. *Kada koga kakvogod Zverje oko'ye, ali vgrizne, ali vje.* Vſzejdom naj gore priveſe

fzvinzkoga lanya, z-ocztom zmeffanoga naj pri ognyu zakipeti vuchini, ter onak topło naj poztavi na ranu, onak ofzlobodifze zla.

85. *Kadafze gdo nabode, ali drugach naglo rani gluboko z-chavlom, ali z-kakvum fpiczum od dreva.* Najfze mafe fzalom od zajcza.

86. *Za ozdravitifze od vuka vdoblyenogo iz putuvanya.* Vzemi hificzu pufevu, zesgi ju na prah, zmeffaj zkokofsjem, iliti kurjem fzalom, terga poztavi gore.

87. *Szuprot onomu, kada lafzi raztu ne hafznoviti komu.* Ako gdo hoche lafzi pregnati nepotrebne, naj mafe z-kervjum shiffmiffevum, ali zmofgyeni, ali bolye naj zmeffa z-mlekom, ter naj mafe ono mezto kadefzu takovi lafzi.

88. *Za kurje oko pregnati.* Vzemi falatecz fzlanine, ter izrefi tufchu fzamu van, y kojeczu vechkrat privefi.

89. *Za ranyene file, ali prefzechene na nogah ali drugde.* Zesgi nekuliko glizt na prah zmeffaj je z-medom, ter mafi marlyivo ranyene file.

90. *Akofzifze opekel, ali osgal, z-ognyem, felezom ognyenem, ali z-mafzlom, ali oparil z-kropom &c.* Derfi osganu ruku, perzt, &c. vu olyu dobro dugo: ali opechenu ztran derfi pri ognyu, da on iz vteche van, ki ti je naskodil.

91. *Kratki navuk za obderfatifze vu zdravju. Hochefs biti zdrav.* Tak chuvajfze od zkerbi, fzerditozti, habajfze nazloba, y turobnozti, mertuchlivo jech, nefzedi dugo pri ztolu, ni drugda iz lenozti; nezpi po pol-

poldan, ar budefs tefek, befi od nezrednoga ter zvun obroka piliffa vinzkoga nezaderfavaj dugo potreboche pojti od fzebe, gdate narava opomina iliti natura: ovak budefs napreduvati mogel zdrav vu dneveh y leteh fivuchi veizelo.

Za Konye vrachtva vfzakojachka.

Ako hochefs Konya kupiti kojega, tak morafs najpervo zkerbetifze na chetiri glavne falinge: 1. Da ni v-kradyen komu, ter dopelyan naprodaju. 2. Da ni tverdovuzt, ali fzerdit, nedajuchifze ladati, nit ravnati. 3. Da nebude mahnit, chervom podverfen, nit negrize fzebe, lyudih, ali y Gozpodara fzvoga gdafze Mefzecz menya najmre. 4. Da nebude zlochezte dlake, ali nahodu podverfen. Kony durazt derfifze med oztaleh, kaj zpada na naturu, za najbolffega.

1. *Szuproti kofe na ochih.* Vzemi fzok od Berslyana trave, y Zlaticha trave, y vina, tuliko jednoga, kuliko drugoga, y poztavi v-ochi. Ali z-medenum vodum z-brifzavati y hoche prejti kofa iz ochih.

2. *Ako kony tesko broffe, iliti kafslye.* Dajmu jedno tri dneve zpolu jezti pofzeje herfene.

3. *Kony ako jezti neche.* Izpirajmu ter chizti znutra gubecz z-ocztom, fzoljum y z-perprom na drobno ztuchenem.

4. *Ako mu na nofz Keh teche, ili dole czuri, ali ako je gubecz gubav.* Verzi arfenik, y fve

pla na vuglenye ſivo, y onak podkadivſſiga puſchaj dim nuter vnoſz konyu, ali pak zpuhni perpra vu obodve noſznicze nyegove.

5. *Szuprot Konyzkem gliztam.* Davaj im vodu piti, vu koje bilaje nekuliko krat hers kipeti vuchenyena, ali ne vruchu, neg razhladyenu: ali mc reſs dati y poſzej herſeneh nekuliko zmeſſajuch zkupa ſvepla popiti.

6. *Szuprot Priſcham, y otoku jezika.* Odprimu Silu na jeziku, ali pod jezikom, y zpirajmu z-bombakovum vodum.

7. *Szuproti otoku, gda pod ſzedlom nabijeſze bunta.* Poztavi zgora lanya volovzke matere, ali namaſi ſzopunom dobro.

8. *Kony kada vode puſchati nemore.* Vzemi lorbera ztuchenoga drobno, vlej vina zkupa, ter daj nuter, vuchiniga okolu voditi ako joſche nehaſzni, tak najga pelya na kakov gnoj, y teda onde odpreſze da bude mogel.

9. *Kony ako kerv puſcha namezto vode.* Tak puztit vuchinimu tri dneve jedno za drugem obodveSile odpreti, kak vre znadu to vnogi.

10. *Kopito mehko, za vuchiniti konyu tverdo.* Zaſziplyi nuter vu kopito czukora, y onak otverdi.

11. *Konyu da tverda kopita raſzla budu.* Vzemi kravjega gnoja, y lenenoga olya zkupa z-keljem zmeſſajuch, ter zabiti moreſs konyu nuter zdola v-kopito, y puzti onak jedno dva dneva zavezano: nitiga nepuzti hoditi van.

12. *Joſche drugach za zlochezto kopito pomochi.* Vzemi ſzmole, vozka, maſzla, y meda

na-

nachini ova jednu mazt, y mafi gufchekrat kopito ono zlochezto, nit za ono vreme nepuztiga po vode , ali po blatu hoditi prez fzile.

13. *Kony kada je zakovan.* Vzemi chavel van, y nachinimu novi chavel: od korena, kojfze zove terputecz. Ali akoje vzet chavel van, tak puzti kozlo voga loja z-vozkom zkupa raztaliti, y napuztiti v-lukniczu gdeje chavel bil.

Vrachtvo za Vole, y volovzke Matere.

Vola ako pitati hochefs, morafsga kratko privezuvati, dabifze lizat nemogel, ar drugach bi odlizal dlake iz fzebe, do kojeh bi dofzechi mogel, y ovak bi omledel, nit tuzt poztal. Grah fzirov kuhaj, to je ni fzuh, neg kada razte, y poztavlyajga med drugu kermu. Ali vzemi grahoricze zernya, cherlene Czikle na drobno zrezane, y zrezanum fzlamum dobro zmeffane, y ovoga davaj guztokrat Volu jezti, y puztiga vfzaki put napojti, ter ovak tuzt poztane, y lep vu kratkom vremenu. Ovo izto morefs vuchiniti z-Telichi, y z-Ovczami.

1. *Volov beteg ako tije neznan.* Tak vzemi Salfie, y pluchne trave, y davajmu pit, z-fzoljum kermu potrufzi, ali bolye vchinifs, dafze fzol vu vode razide, y teda poskropi.

2. *Ako Volu fzu prez ble noge.* Tak morefs z-nyegovemi ztaremi dlakami oprati.

3. *Akofzi je vol file pokvaril, ali naterl.* Tak mu ali Sile na koloneh budefs z-olyem, y fzoljum vmivati, nateruch z-rukami dobro.

4. *Vol ako broffe, ali hripuche.* Tak ztuczi maloga lukeka snitliha, y on Szok zpreffan davajmu piti z-olyem.

5. *Ako volu iz nofza fzmrad teche, ali je karpav, iliti fzrablyiv, kajfzaki nemore poznati, ali ako jezti neche, y doli vuka jefzu poklaplyena.* Tedamu znutra gubecz operi z-timefzom zribajmu gubecz znutra z-porom lukom, y fzoljum, pak zatem izpiraj z-vinom.

6. *Szuprot ochnyaku, y gda ochi fzuze puschaju vfze kuntinoma.* Vzemi pfenichne melye, ter z-vodum nachini flafter, y onak poztavimu na ochi dobro prilepivfli.

7. *Ako vol vodu kervavu pufcha.* Davajmu od terpucza ztuchenoga zpreffanu, iliti ofmeknyenu vodu zmeffajuch olya zkupa piti vechkrat.

8. *Ali ako vode pufchati nemore.* Tak vzemi meda, olya, y vina zkupa, y dajmu tri dneve piti ovoga zpolu.

Vu ftale, ali vu hlevu kravjem nemorafs terpeti lukeny, nit jam izkopaneh vu zemlye, kam bifze fzmrad zhadyal, ali zpravlyal od blata, lanya, y nyihove vode, nego morefs one jamicze z-pezkom napuniti, ali potaraczati, da kerma, za nyihovu hranu potrebna vfzigdar fznafna bude, y chizta, ar drugach bi skodlyiva nyim bila.

1. *Mati volovzka ako naglo zbetesa.* Vzemi jalunu, ztucziga drobno, zmessajga szoljum y daj marssetu nuter potreti; ovo je dobro za vszakojachke betege.

2. *Ako je marsse kaj chemernoga pojelo.* Tak namessaj Theriaka z-ocztom, y vlejmu nuter da popije.

3. *Szuprot grise, ali gda prevech od marsseta lije vun.* Vzemi od hrazta nekuliko zeleneh vejecz z-liztjem, ali pak luschinye od zernya lorberovoga, zesgi malo, y ztuczi je, termu daj nuter vu mleku popiti.

4. *Marsse ovo, ako kerv puscha z-vodum.* Tak davajmu ztepke piti, ali nyeine laztovite vode, gdaje chiztessa.

5. *Ako mati ova kervavo mleko daje.* Tak davaj je korenov pet od tormentile, to je szedmero perztne trave; szedem korenov kachjaka: vzemi jednu shaku petero-liztne trave, kasze zove vszega szveta zdravje, y poldrugu shaku szoli, ova vsza zkupa ztuczi, prilejavssi, oczta k-ovem, y teda ova zamessaj jako zkupa vu poszude ter popiti daj krave, y davaj na dalye tak dugo doklam ono zlo prejde.

6. *Szuprot Czoprie vu marhe.* Ztuczi chesnyaka, y kopercza trave je na polyu, ter zmessaj szoljum zkupa, y davaj marhe vszakidan.

7. *Da vnogo mleka davale budu krave.* Daj im guztokrat jezti kozje detele, ter ovak obilnesse mleko zpoznasze.

8. Dobro je zevszema jako Materam volovzkem, akoszeim potlam kakszusze otelile,

file, jedno malo kofe od rugon ribe vu kruh poztavi, da pojezti, ali nekuliko od kutine shnit.

Vrachtvo, iliti Lekaria za ovcze.

Ako hochefs Ovna, iliti brava kupiti, takvoga kupi, koj je lepoga ter velikoga tela, bele ter lepe dlake, ali vune dugoga vrata dugeh: iliti vifzokeh nog y da dug rep ima. A ovchja mati pak mora imati shiroke perfzi, kratke noge, y mehku vunu. Ovchja mati ako je ofzem let ztara prodaj, ali zakoliju, y pojech., ar dalye ni za plod.

1. *Ako ovcze kerv pufchaju na mezto navadne vode.* Ztuczi kimlyina zmeffajuch fzoli zkupa, y davaj im lizat.

2. *Szuprot kuge ovacz.* Vzemi falfie y pluchne trave bele, ztuczi nekuliko, ofmekni on fzok, ter davaj ovczam popiti na protuletju cheternajzt dni jedno za drugem, kuliko vech morefs ztem bolye, y tedafzu chez ono leto fzlobodne, od betega, y pomora.

3. *Ako znati hochefs jefzuli ovcze zdrave ali ne.* Oglej im ochi ako znutra vu ocheh imaju nekoje filicze cherlene tak jefzu zdrave, ako pak jefzu filicze blede loju zpodobne, takfzu znutra gnile na pluchah y jetreh.

4. *Ovcze felifs zdrave obchuvat.* Zernye borovichno tuczi meffajga z-jechmenem ter pridavaj fzoli zkupa, y davaj im jezti ova. Ovofze more tri ali 4. pute v-letu vuchiniti. Ali davaj im piti friskoga kozjega mleka.

5.

5. *Ovcza ako naglo koja zbe'ese.* Moraffe taki nye pod okom fila puztiti, aliſze vuha malo zgora narezat, ter shibiczum po malom tepzti po nyih, doklam kervi nekuliko izteche dole. Ali daj im ſzoli z-pelinom zelenem nameſſane lizat.

6. *Ovcza akoje zmeſſana vu glave, y kakti nora.* Moraſze je znutra opoſzred fila odpreti: opade iztina je teda taki na zemlyu, ali dojde k-ſzebe zatem malo keſſnye.

7. *Ako ſzmrad kakov ovcze iz noſza dugo teche, ter czuri ruſen.* Nareſi korena jelenzkoga, na drobno, kiſze zove jelenov jezik po gorah raztuchi, poſzuſſiga v-pechi tople gdaſze kruh van vzeme; na prah ztucziga, y davajga vu ſzoli lizat ovcze, bolye bude da ju razluchiſs od drugeh ovacz, arſze tesko izvrachi takova.

8. *Szuprot betegu naternyem.* Gdaſzu nagnilá okolu chrev, ali y chreva, daſze ovcza zkupa kerchi ter zvija, vzemeſze ſzuhoga cherlencza, to je ni friskoga iz verta ztucheſze koren leſnikov, teſze nameſſa ſzoli y datiſze more jezti povechkrat.

9. *Szuprot gliztam nyihovem.* Vzimlyeſze dobro zesganoga pepela iz pechi, ne iz vſzakoga ogniſcha, zmeſſnaſze z-ocztom nachinyenem iz dobroga vina, ter im ſze daje piti.

10. *Szuprot gubczu grintavomu, iliti gubavomu.* Ztucheſze Hiſopa trave, y ſzoli zkupa, y z-ovemi naribaſze Ovcze gubecz, y nekuliko z-nutra okolu zubi, y na vratu, y gerlu.

11. *Ovcza ako je szrablyiva merzko kartava.* Davaj nyoj vechkrat poszuslenoga ter nastruganoga terputcza.

12. *Ovcza ako ima koja buntu natechenu, kakti velik mozol na szebe.* Odpriga z-chim da chemer izide van, ter poztavi na ranu kak jeden flaster, od szmole, y sznasne szoli.

13. *Ako je ranyena na pluchah.* Zresi lepo na drobno lopuh ali velikoga korena med kermu nyejnu, ovo izvrachi Ovczu nazkorom da ozdrave.

14. *Szuprot kasslyu iliti brokanyu Ovacz.* Davaj im vszaki dan trave kasze vszega szveta zdravje zove.

15. *Szuprot szrabu ovchjemu.* Davaj im gusohekrat dozta szoli polizat; kadeszе nezpozabi namessat zkupa czveta pelinovoga, ar szlabem ovczam je ovo jako zdravo.

16. *Za Ovcze dole iduche, to je szlabeisse po ztajuche, y koje jeszu jako omledele.* Davaj im ovchje leche jezti guztokrat, ter ovak poztanu tuzte, debele.

Vrachtvo szuprot Marhe, vu Letu 1735. probuvano, y hasznovito najdyeno.

Najmre iz dole napiszaneh drachev zalev napraviti. Vzemi beloga szleza Kamiliche Polyzke, Salfie Rugane, y cherne Metticze, beloga Isopa, y za jednu sliczu lenenoga szemena tuchenoga, ter vu to vsze, vu friskom mleku zkuhano, zatem preczejeno poztavi nekuliko kapely lenenoga, a dve sli-

slicze pune primorzkoga olya, y jedno malo Terjaka Sivinzkoga ter vu vſzako betesno Marſſe vſzaki den za pol Nemskoga Meczlya vlej; takvomu betesnomu Marſſetu vſzaki den dva, ali tri puta opechenoga chernoga kruha vu toplom vinu pervo namochenoga, y z-oreſczem dobro obſzipanoga zaſzipavaj, y vſzigdar liztor z-toplum vodum napajaj, y hoche do dva ali tri dni Marſſe navadnu kermu pricheti jezti.

Item vrachtvo ſzuprot Kuge Sivinzke.

Vzemi: Pimpinele korenya one fele kotera na bregeh, ſzuheh ſzenokoſſah razte, na drobno zreſi, ter za jednu shaku, y tuliko poſzej k-tomu, malo takaj ſzoli zkup zmeſſaj, onda borovoga olya jedno malo nuter puzti ter tuliko v-jutro, y vecher Marſſetu nuter daj; akoli odviſs pogible Marha, tak y vechputi na dan nuter davaj, y akoprem zpervincze Marha z-takvem zaſzipom ſzilitiſze mora, potlam vendar privadiſze, y k-pervomu zdravju z-Bosjum pomochjum povernеſze.

DEL XVI.

Hisſni Razveſzelitel.

KADE VSZI TUROBNI GOZPODARI HISNI RAZBATRIVETISZE MOGU ZNEKULIKEMI ZAGANKAMI NAPERVO DONESSENEMI.

1. Koteri chlovek je vumerl, a niſze rodil, kotſze drugi lyudi rode? Odg. Chlovek on je pervi naſs Otecz Adam.

2. Koteri pak rodilſzeje, a ni vumerl? Odg. Enoch, ar je ſiv od Boga vzet iz ſzveta chekajuchi zadnyega vremena do pribliſavanye ſzudnyega dneva.

3. Jeli gdo vumerl, a joſche ni zegnil? O. Sena je Lotova, arſzeje na ſzol obernula, zbog toga kajſzeje nazad ogledala beſecha iz Szodome Varaſſa, ſzuprot prepovedi Bosje.

4, Kadaſzu naſſi Otczi pervi Adam, y Eva ztvorjeni bili? Odg. Jeſzu leto 4052. pred Narodyenyem Kriſtuſſevem vu shezte dobe ovoga ſzveta dan dvadeſzet y treti ſzuscza vu petek.

5. Kuliko let jeſzu ova dva naſſa Roditelya ſivela? Odg. Adam je ſivel devetzto, y trideſzet let, a Eva devetzto y cheterdeſzet Mathuſal. pak je vſze preſivel imajuchi de-

vetzto shezdeſzet y devet. A Noe ztaracz devetzto, y pẹtdeſzet.

6. Gdo je pervi iznaſſel Orgule, y Czitare? O. Jubal Szin Lamekov: zatoſze diachki govori jubilus, veſzela igra, y poleg nyih veſzelo popevanye.

7. Zakaj laſzi obchinzkem zakonom na glave jeſzu pervo ſzedi, iliti beli kak na brade? Odg. Kajti laſzi na glave ſzu ztareſſi od Brade dvadeſzet let y viſſe.

8. Zakajſze ſzir ztruſe, ali riba, kadaje za jeztvine potreben? Odg. Zato kajti nima perja, ar dabigá imal, mogel biſze zkubzti.

9. Kada gdo ide vu Zagrebechki Varaſs na kamena vrata, kaj je na deſzne ruke? Odg. Je nyegoveh pet perztov.

10. Kakove buhe k-chloveku najrajſſe idu? Odg. Malo idu neg vſze vech zkachu, y to cherne ali hergyave, ſute.

11. Kuliko putov ide iz Zagreba vu Varasdin? Odg. Nejde nijeden: neg putnik po nyeh mora iti ali v-peſſicze, ali drugach.

12. Kojem lyudem vidiſze vino haſzniti? Odg. Lasczem koji teda gdaſze dozta napiju, ztoprav iztinu povẹdu.

13. Zakaj beſechi nazadſze ogleda na onoga, ki za nyim derchi? Odg. Kajti ochi nima od zada vu zatilku.

14. Koja riba je najvekſſa zmed vſzeh? O. Morabiti Stogvis, ar glava je vu Holandie a drugo z-repom ide vu Nemski y oztale Orſzage pretegnuvſſiſze.

15. Koja riba je najmenſſa? O. Je ona, koja ima glavu blizu repa.

16. Koja riba je najbolſſa? Odg. Mora biti onoka je v zdele na ztolu dobro pechena ali zkuhana.

17. Jeli gde Orſzag vu kojem biſze repa ſzejala, ali shalata? O. Nijednoga ni: ar ſze repa ni shalata neſzeje neg liztor ſzeme.

18. Kaj je najbolſſe vu shalate? O. Je ovo, daſze pregibati puſcha po vuzteh na jeziku poloſena.

19. Kaj je najbolſſe vu pechi, vu koje navada je kruh pechi? O. Je ovo da kruha neposere, da drugach nebiga ſzmet nuter ztavit.

20. Med shoztarzkemi orudelyi za meſtriu nyihovu, koie je najbolſſe? O. Jeſzu nihovi zubi z-kojemi Koſu nateſu.

21. Zakaj beſi zajecz na breg, ali na goru Odg. Dabi ova imala luknyu zpoda, tak bi vu nyu pobegel.

22. Gdo vech vidi, on ki jedno oko ima, ali on, ki dve? O. Vidi on, ki jedno ima, ar dve vidi, ki dve liztor jedno vidi z-obvemi.

23. Kade je Adam pervu sliczu prijel, gda je hotel jezti? O. Je pri ſtilu kak y mi moramo, gda jezti hochemo.

24. Adam zabijajuch pervi chavel kamga je vudril najpervich? O. Je po glave.

25. Gdo je po ſzvoje Matere gazil y na nye dreva czepal? O. Adam, ar Majka nyegova bila je zemlya, gda beſſe iz nye vuchinyen.

26. Adam kam je poſſel, kada je dvanajzt let ztar bil? O. Poſſelje vu trinajzto leto.

27. Kaj je najbolſſe poleg teleche glavicze? O. Je vſze ono tele kaiga je kuhano oſzebujno, gda je dobro pecheno, y kuhano.

28. Kojeh rib je naivech vu morju, y vu drugeh vodah? O Je naivech mokreh y merzleh.

29. Kaj chini chloveka pleſſivoga. O. Laſzi, kada iz glave opuznu.

30. Kaj je za jedna razlika med meſzarom y oderuhom? O. Meſzar veli gde ztoi marſſe daga vudrim, a oderuh veli gde leſi marſſe da oderem dole koſu iz nyega.

31. Kojiſzu najvekſſi oderuhi? O Jeſzu gozpodzki chaztniki: ar ovi deru ſivi lyudi, a oderuhi obchinzki liztor mertvu huderu.

32. Gdo guli koſu prez noſa, oſmeknuje prez luga? O. Chaztniki gozpodzki lyudi deruchi prez noſa, ter oſmekujuchi pot, y kerv nyihovu.

33. Koj Kraly je prez kralyevztva? O. Kraly on koj je na karte.

34. Kaj je najbolſſe vu melinu? O. Je ovo: da ſakli nemogu govoriti, drugach bi izdali mlinara.

35. Kuliko buh ide na jeden lot? O. Nijedna, neg zkachu gore.

36. Kadaſze pſzi najvech preztraſſe? O. Petek pervi po Vuzmu, ſtimajuchi daſze pak pochinya Korizma.

37. Kadeſzu najviſſejſſe gore na ſzvetu? O. Tam, gdeſzu najniſejſſe dolcze.

38. Koja je razlika med onem ki mertvecze pokapa, y med Henkarom? O. Je ova da Henkar vu zrak lyudi gore veſzi, a on je v-zemlyu pokapa.

39. Zakajfze nofzi perzten na leve ruke? O. Zato dagi zdefznum rukum brani.

40. Zakaj obchinzkem nachinom Vuloslivczi bol vefzu rechlivi od drugeh? O. Kajti nemogu hodit, zato z-jezikom nadomezte kaj nemogu z-nogami.

41. Kada zajcza zubi boli? O. Teda kadaga Herti zgrabe med zube na lovu.

42. Koj dan je najdugli v-letu? O. On ki ima noch najmenifsu, iliti najkratkejffu.

43. Koja fzvecha dugffe gori vofchena, ali lojena? O. Nijedna dugffe, neg obodve kratkejffe, dole na manye goreche.

44. Kaj je najbolffe vu nogah volovzkeh? O. Je ono mefzo, koje od nyih vifzi.

45. Zakajfze Hudodelniki na galge vefze najmre Tati? O. Za gerlo fze vefze.

46. Kojifzu lyudi najfzlobodneffi prez vfzake pravde fivuchi? O. Jefzu lekari iliti vrachi: y za nyimi Vefzachi, ili Henkari, ar more lyudi, nigdo ih nekaftiguje neg im mora jofche plachati.

47. Koja voda najvekffe je czene, iliti koja najvech valya? O. Ona je: koju Oftarjafs vleva vu vino, ko prodaje, y Prokurator vleva vu tintu, piffuch krivichno vnogo na kvar Blifnyega.

Jeden je profzil na Oftarie Gozt vina, zatem y vode od male kchere nyegove za meffat z-vinom, ar fzeje prejako videlo; teda frisko Deklicza odgovoriffemu, Gozpone ni potrebno meffati vode, ar moj otecz ztoprav vchera je nuter vlejal vode vu vino jednu

do-

dobro veliku ſtuczu friske vu voſu. Nut kak iztinu povedu, y neproſſena Deteza, y nepriſzilyeni norczi doztakrat.

48. Ako deſzet pticz na drevu ſzedi, ter zmed nyih tri gdo vztreli, kuliko ih oztane gore ſiveh? O. Neoztane nijedna, neg vſze oztale od onud zlete.

49. Zakaj vele nekoji daje zlo znamenye kada zajecz chez put prederchi? O. Prave vele, kajti dobro b lobi za nyih, kad bi pechenoga na ztolu imali.

50. Kakovi laſci ſzu ſzlobodni vu laſeh ſzvojeh? O. Jeſzu oni ki kalendare delaju, y novine izpiſſuju.

51. Zakajſzu neſzrechneſſa te nevolneſſa Gozpoda velika, kak drugi lyudi menſſi od Gozpode? O. Zato kajti malo gda kaj od iztine chuju povedatiſzi.

52. Dva kad veſz Henkar, kojega pervich obeſzi, iliti k-pervomu? O. Drugoga veſzi k-pervomu, a k-nikomu.

53. Kaj chini vſze lyudi jednake Czeſzare, kralye, kmete, y ſziromake? O. Szmert je takova Meſtricza na nikoga negledecha, gdo je.

54. Kade prebivaju penezi naj ſzegurneſſe? O. Pod bradum hergyavum: ar pod takovum neiſcheſze niſtar dobra. Brada hergyava malo kada kaſe kaj hvale vrednoga.

55. Kaj na ſzvetu lyudi najvech nazlobuju ter odurjavaju? O. Iztinu; ar ki iztinu poveda guſzlajuch, tomu luchecz zkache po vuzteh.

56.

56. Kaj vdobivaju lafczi z-nyihovum kramum laslivum? O. Niftar drugo, neg ako y govore iztinu, neverujefze im.

57. Sziromak nekoj opitaffe nekoga Bogatcza negda; kuliko G. Bog potrebuje fzukna za jednu halyu, iliti Szvilu? O. Bogatecz odgovoriffe mu: toga nigdo znat nemore: a fziromak rekoffe nato, ni vech neg kulikoga je meni potrebno: ar Bog je rekel kaj y kuliko dobra fziromaku vuchinete, tuliko meni vuchinite.

58. Herczeg nekoj od Szavoje opitan beffe, imali kaj pafz za lov, pokazal je okolu ztola puno fzedecheh fziromakov, koje vfzaki dan hraniti z-jeztvinami navadu imaffe rekuchi: ovo fzu Herti moji lovni, z-ovemi hochufzi ja fitek vekivechni vloviti.

59. Protagorafs negda opitan beffe, zakaj fzvojemu nepriatelu najvekffemu je dal za Senu fzvoju Kcher? Odgovoril je: Kajti ma nifzem mogel zavdati zla vekffega kak dafzemga zadobavil Sene, ofzlobodivffifze zla najvekffega iz Hife moje.

60. Izpitavan beffe nekoj jenkrat, zakajfze fenit neche? Odgovoril je: ako vzemem fziromasku, hraniti bum je moral, vzemem bogatu, tak vfzigdar pod nofz davala mi bude zpoznajucha da je bogata, vzemem lepu, tak vu zkerbi budem, da bi ju drugi nezapeliali, vzemem merzku, nezpretnu, tofzem dozta vudren.

61. Demokrit kadbibil opitan, zakaj je onak malu Senchiczu vzel? Dafze odgovor

daje

daje chul vechkrat, kak iz vech zal, moraſze izebirati ono, ko najmenſſe je.

62. Dobro vino kvari moſſnyu, a zloche zto Seludecz: zato rekoſſe neki: ja chu rajſſi da moſſnya po zlu ide, kak damiſze kvari ſe ludecz.

63. Sena nekoja rekoſſe Muſu: ti moreſs chiniti, kaj hocheſs, a ja hochu da vſza idu po moje glave, od ztola zkochivſſi: Mus teda zgrabiſſe zdele, tanyere, y druga kaſzu doſsla pod ruke, te je zhitaſſe zraven vu glavu; pokehdob je onak imati hotela.

64. Vuchenik jeden od Meſtra ſzvoga prijel je napiſzana vſza, koja chiniti ima chez dan. Meſter medtemtoga, kada bi bil privinyen opal vu blato dobro gluboko, podaval je ruku vucheniku, dabiga vlekel van, teda mu reche mladi, pochekajte doklam domov pojdem gledati v-piſzmo jeli to ztoji nutre, dabi vaſz moral pomochi, okupajteſze, y razhladeteſze doklam dojdem.

65. Plemenitaſs nekoji izpitaval je Muſa jednoga, vu kojem vremenu vſzega leta Muſi jeſzu najveſzeleſſi? Mus odgovoriſſe da vu zime, kajti himaju vnogo delat. Plemenitaſſa Mus takaj opitaſſe, kadabi pak on bil najveſzeleſſi? Mi Plemenitaſſi rekoſſe jeſzmo najveſzeleſſi na protoletju, navlaztito vu velikom Travnu. Aj, aj zakrikre Mus! tak vi chinite zraven Gozpoda kakgod moji oſzlovo vreme krichechi od veſzelya nepreztancze: Iho! Iho!

66. Jeden Szufzed je drugoga izpitával, zakaj fzvoju fenu vfzigdar mene, kadafze k-zpov. pripravlya ? Odgovoril je: kada je nebijem, tak mi polovicza grehov nedojde na pamet; ako ju premenem, ona mi vfza zponefze, kojagodfzem vfze leto vuchinil, ter mi napervo donefze takve ztvari, kojeh nigdar nebi bilfze domifzlil, kaj bije vuchinil bil gda, jafze teda niftar nefzerdim, neg v-pamet pobiram, kaj mi poveda.

67. Chlovek shantav, ali hrom kakvu fenu morafzi vzet za Tovarufficzu? O. Mora fzlepu, da nebude videla, kajbimu zponaffala, da je fepek shantek &c.

68. Gdo fzvojega blifnyega najbolye lyubi ? O. On, ki fzamoga fzebe pravo.

69. Kada Lafczi ochivezti, druge mogu prekanit ? O. Ravno teda, kada iztinu govore; ar fzudefze vfzigdar lagati.

70. Jeli kade vech Shalate, kak fzena razte ? O. Shalate vech razte, ar fzeno je pokoffeno, a do teda je trava liztor.

71. Koja voda vu Nebo vlazi, iliti teche O. Vdovicz, y Szirot obterfzeneh fzufze fuhke, y vruche najmre.

72. Koja fela Lyudih je najvefzelejffa ? O. Skolnikov, ter Diakov Koruskeh, ar ovi gda plachu drugi nad Mertveczi, oni vefzelo popevaju *Requiem &c.*

73. Kaj je ono za chim lyudi hlepe, ako pak z-fobe, v-tek nejde ? O. Ztarozt.

74. Kaj je Majka fzvoje Majke ? O. Je voda obernyena na led, fzneg pak potlam znovich obernifze na vodu iz leda y fznega.

75. Kaj je ono gda na paſſu ide ſzito, a iz paſſe domov dojde gladno? O. Paztir je, kojiſze doma naje pervo, kak na paſſu ide z-marhum.

76. Ztari lyudi prez zubov buduchi vu vuzteh, gde je noſze do ſzmerti? O. Nos noſze za pojáſzom: ali v-ſepu, ar na mezto nyih z-noſemſzi ſzluſe.

77. Kade mertvi gone van ſive? O. Na glave, gde cheſſel vleche vuſſi dole.

78. Jeli pervo brada bila na ſzvetu, kak chlovek? O. Brada bila je, ar kozel bradat pervo je bil kak Chlovek.

79. Zakaj ima navadu Kony leſati? O. Kajti ſzedeti nemore.

80. Koji lyudi ſzu najbatriveſſi? O. Jeſzu Barberi, koji takaj brad Kralyevzkeh neboješze obriti.

81. Kuliko je Nebo viſzoko od Zemlye? O. Kuliko je nizka Zemlya od Neba.

82. Zakajſze kokot zverhu Turna poztávlya, a ne kokoſs? O. Kajti kokot neneſze jajecz, a kokoſs neſze, y razbila biſze vſza.

83. Kada mertvi pokapaju mertve? O. Kada najmre Krivoverczi zakapaju ſzvoje.

84. Koja je razlika med gozpodum, y ſzlugami? O. Ova je, da ſzluge poſzluju z-rukami, Gozpoda z-nogami vu vulogeh, ſze shetchuch.

85. Chija je Meſtria vſzem ochivezta, nit ni za prietna? O. Henkaria je.

86. Koji Szokach najvtechnejſſe jeztvine chini? O. Glad.

87. Koja je razlika med mucrem Chlovekom : y med Norczem ? O. Je ova : da Muder szenya po nochi a norcz po dnevu.

88. Jeli vech mertveh, ali siveh Lyudih ? O. Je vech sivech, ar mertvi niszu vech Lyudi, neg gnilocha, y prah.

89. Koje manguvanye zavdaje najvech nevolye ? O. Zavdaje onem, koji obterszeni szu z-vulogi, y kiszu vodeno betesni.

90. Sene kojeszu Musem szvojem najhasznovitesse ? O. One, kojeszu bogate, y ztaте blizu szmerti.

91. Koja pticzasze obrezava, y za branu Lyudih kolyesze, ali vubija ? O. Je Kopun ona dobra.

92. Koje dneve pszi neszmedu v-Czirkvu ? O. Na veliku Szredu, Chetertek, y na veliki Petek.

93. Kada pak najbolye szile vu Czirkvu ? Na Vuzem, kad meszo im dissi.

94. Zakaj pszi nemaraju za Vino ? O. Kajti Terszia okapati neznadu.

95. Koje mezto nistar szada ne donassa, a vsza napervo poztavlya ? O. Je zerczalo, kase vsza, a neda nistar od szebe.

96. Kak Nemecz turobnozt od szebe preganya ? O. z-Vina pilissem obilnem : zaradi toga rekosse nekoji : Spaniol turobnozt goni od szebe z-plachem ; Franczoz z-popevanyem : Latin z-dugem zpanyem, Nemecz z-pijanztvom, y Horvat zaizto.

97. Gdo je najbolssi Mester, i iti Vuchitel Lyudih ? O. Je Neszrecha.

Koja

Koja je naj jakſſa travicza ſzuprot praznozti, iliti nechiztoche? O. Je veliki ztrah Bosji, ter premiſslavanye Muke Kriſtuſſeve

98. Koje vrachtvo, iliti Lekaria najbolſſa je za Vuloge? O. Poterblenye, tihocha, y mertuchlivozt v-piliſſu, y jeliſſu, kada vſza oztala niſtar nemogu pohaſzniti.

99. Kojeſzu drugach chetiri dobre Majke zevſzema hudobne chetiri rodeche Kchere? O. Perva je iztina poradajucha nazlob, ter odurjavanye: Druga: Szrecha rodecha gizdozt, ili oholiu, Tretja: Szegurnozt, pogibel; Cheterta: Zaufanye k-zadnyem ochivezto poteptanye; tak Szvet dobro na zlo obracha.

100. Koje predoblenye je najcheztiteſſe? O. Je ſzamoga ſzebe obladati vu zle prilike.

101. Koj chlovek najpervi rodilſze je na ſzvetu? O. Kain: koga Adam, y Eva vu drugom letu dobili jeſzu potlam kakſzu bili iz Paradiſuma iztirani.

102. Koja je bila perva oprava, iliti halya nylhova? O. Bil je jeden koſuh iz ovechjeh kos; kojega Adam, y Eva, poklam kak ſzu zagreſſili, poleg odredyenya Bosjega, moraliſzu noſziti golotu tela pokrivajuch.

103. Od kogaſzu vſze ztvari imena ſzvoja zadobila? O. Jeſzu od Adama, ar G. Bog je k-nyemu vſze ztvari dopelyal, da im vſzem da imena prikladna.

104. Gdo je bil najpervi chlovek zmed vſzeh lyudih, koj je vumerl? O. Abel bil je koga je Kain brat nyegov na polyu iz nena-

vid-

vidnozti nemilo zatukel, kajti aldov nyegov ni bil zaprieten, nit povolyen Bogu, kot je Abelov bil, leto 'zto y trideſzet ovoga ſzveta.

105. Koja ſena perva rodilaſzeje na ſzvetu? O. Je Kajnana, koja zkupa z-Kajnom rodilaſzeje od Eve, y ova je zakonzka tovaruſſicza Kajnova bila.

106. Gdo je pervi Paztir bil na ſzvetu? O. Abel je bil, koji paſzel je ovcze: a Kain imal je zkerb na drevje, y na ſzad.

108. Gdo je najpervi Orusje iznaſſel? O. Tubalkain kovach zmed vſzeh pervi.

108. Gdo je Vojzku zachel najpervi na ſzvetu? O. Je hudobno pokolenye, od Kajna dohadyajuche Kajnitanczi imenuvani v-Letu chetirizto shezdeſzet y drugom.

109. Gdo je shatore, iliti huticze paztirzke iznaſſel? O. Jabel je iznaſſel, ſzin Lamekov leto 701.

110. Kadaſze je pochelo meſzo jezti? O. Po obchinzkem potopu vſzega ſzveta leto jezero sheztzto petdeſzet, y ſzedmo: pervo toga hraniliſzuſze lyudi z-korenyem, y ſzadom.

111. Gdo je malariu iznaſſel? O. Sarug leto 1850. to jezt jezero oſzemzto petdeſzeto, potlam kak je Szvet ztvorjen.

112. Gdo je vinograde, y vino pochel delati, y piti? O. Noe ztarecz leto jezero sheztzto, ſzedemdeſzet, y pervo ſzveta ovoga; ter on ſzam najpervi bil je priſſumazt vuchinyen od onoga iztoga vina.

113. Gdo je pervi zachel z-voli zemlya orati plug nachinivssi? O. Noe ztaracz, po potopu obchinzkom vu letu jezero shezt-zto petdeszet, y devetom: a pervo do teda jeszu polya z-rukami kopali, neznajuchi kakbisze moralo orati.

114. Gdo je Theriak iznassel glaszoviti? O. Andromius on glaszoviti vrach, aliti likar leto po Kristussevom Narodyenyu shezt-deszeto; szuprot vszakojachkomu chemeru.

115. Kadaszusze vu nemskom orszagu zachele orgule, poleg gerchkoga obichaja dabisze vu nye igralo? Jeszu v-letu po Kristussevom Narodyenyu oszemzto dvedeszet y chetertom.

116. Gdo je puskeni prah zachel, y velike puske iznassel? O. Nemecz jeden imenom Berktold Svorcz Francziskan, v-letu Kristussevom Jezero trizto oszemdeszetom.

117. Kadasze je zachel Tabak, iliti duhan, y odkuda donessen je, vu ove Orszage? O. Tabak ima szvoje ime od Amerikanzkoga malahogna Orszaga Tabako imenuvanoga, ali od onoga Potoka nyihovoga Tabako zvanoga: od onud je okolu leta Kristussevoga 1517. donassen od Spanyola, da je Ferencz Kortesius zavjel bil on Orszag nassedssi dozta izebranoga Duhana.

Nekoji vele, da szada Tergovczi vu Holandie vnogo jezer na rechenem Tabaku vdobivaju, visse najmre od 30000.

118. Kaj bil je za jeden Szad, koga je Adam zagriznul, y v-gressil? O. Nekoji pissu

ſſv, da beſſe Jabuka : drugi da jedna figa Indianzka, koju y ſzada joſche Adamov Szad nazavaju, Fige pak ove niſzu naſſem zpodobne, pri naſz raztuchem, ar jeſzu okrugle, y jako lepe zpodobe, natuliko akoju gdo razreſe, nahadyaſze nutre zevſzema naravzki Kris Kriſtuſſev, zevſzemi nyegove preſzvete Muke orudelyi, Korune: bichev, chavlov &c. Figu takovu vredno bi videti, koja Diku Kriſtuſſevu nazveſcha, y Sz. naſſu Veru izviſſava, ter vu verneh potverdyava Kerſchenikeh.

119. Odkuda je izeſſel Medritot? O. Doſſel je od Mithritata Kralya : ar ov, dabimu chemer nenaskodil, akobimuga gdo dal zarad nyegve grozovitozti nemiloztivne ſzuproti lyudem, nachinil je jednu protimbu, iliti vrachtvo, z-chemerom vſzaki dan vzem ſſiga vuſze, kakti jakozt ſzuprot chemeru ili ztupu naskodechemu.

120. Kaj dobra zrokuje jednomu Nepriatelztvo? O. 1. Peneze Poſzudiavati: 2. Pomagati k-ſenitve: 3. Poruchanztvo za drugoga na zevzeti : 4. Nepriatela zagovarjanye, a najvech pak haſzni ſzerdcheno za nyega moliti.

121. Kaj chini vu hiſe nepokojno Gozpodarztvo? O. 1. Sena kada po ſzvoje glave ravnat hoche. 2. Detcza nerodyena kot bi moralo biti. 3. Sluga tverdokorni, ter dug jezik imajuchi, kajſze y od Dekle razme. 4. Zpraviſche guzto iliti zhadyanye skupa Rodbine vnogo.

122. Kaj chini Chloveka dugo ſiveti? O. Ova chetvera; 1. Mir. 2. Veſzelye, ali radozt. 3. Chednozt, iliti dobrota. 4. Szloboſchina od lyudzkeh poſzlov.

123. Kaj prikratchuje Chloveku ſivlénye? O. Ova: 1. Karke, illi Szvadlyivozti. 2. Szerditozt. 3. Pijanztvo. 4. Lotria.

124. Koja ztvar ſive prez kervi, a jezti je dobra? O. 1. Pus. 2. Rak. 3. Auſtriga. 4. Hobotnicza.

125. Chloveka kaj chini lyublenoga, ter zaprietnoga? O. Poniznozt, Zahvalnozt, Szlusbenozt, Batrivozt vu iztine obderſanya prez izkazlivozti.

126. Odkud ſze zpoznava kakvoga je naliſſa Chlovek? O. 1. Iz Govorenya. 2. Iz Oprave. 3. Iz pametnoga ponaſſanya. 4. Iz poſzlov nyegveh obverſſavanya.

127. Koji je najvekſſi Varaſs na Zemlye? O. Varaſs vu Aſie Pekingum zvani: ov ima vu ſzebe oſzem velikeh Varaſſev, a menſſeh zto trideſzet, y pet: ima vech od chetirizto Vrat.

128. Koj je najvekſſi Zvon vu Nemskom Orſzagu? O. Je najvekſſi v-Bechu, imajuchi trizto, y shezdeſzet centov: koga je uchinil zlejati Czeſzar Rimzki Joſeph I. leto 1711.

129. Gdo je bil gda iznaſſel Vrachtvo zuproti Vulogu? O. Theofraſtuſs Paracelsus: ali ova meſtria zakopana nyim leſi vu Salisburgu Varaſſu Nemskom.

130. Varaſs najztarejſſi koj je vu Europe?

O. Varaſs Trevir je, ar pred Rimom nachinyen bil je vu Nemskom Orſzagu jezero, y trideſzet let.

131 Gdo je zmiſzlil kakſze Haringi moraju naſzalyat? O. Wilhelm Pekel jeden dolnoga Orſzaga Ribich leta Kriſtuſſevoga 1416

132. Gdo je zmiſzlil, te iznaſſel Perſpective, iliti ztekla za mochi daleko videti? O. Jakob Mocz jeden vu Holandie ztojechi leta Kriſtuſſevoga 1544.

133. Czirkva koja je na Svetu najcheztitejſſa? O. Vaticanum aliti Czirkva Sz. Petra Apoſtola v-Rimu.

134. Kloſter najbogateſſi, koj je bil na Szvetu? O. Kloſter Benedictinzki na Gore Kaſſino imenuvane v-Latinzkom Orſzagu koga je ſzam zezidat vuchinil Sz. Benedict, y nutre prebival. Dohodka imal je trizto jezer zlateh dukat.

135. Kaj zrokuvalo je doſzada Nemczem y Horvatom vnogem ſzmert pervo kakbi bili ſtimali, ter vu najbolſse dobe, da ih je grob poſerl? O Je nezredno pitje, y daſze bolye ochivezto valuje neſzrechno pijanztvo, gda ni ſzamo po zavaliſzuſze vſze po vſze huktat, neg takaj ſziliti jeden drugoga na zlevanye Tulczev, y Smulyov, po tri, te chetiri perzte iz Skaffa chez czevi vlechi vuſze prez reda, y ztraha, dabiga Duſſa neoztavila neſzrechnoga.

Zato govoriſze da Nemecz, y Horvat ako nepogine vu Voizke, tak vzeme konecz zkrati vnſiſzi ſivlenye vu pijanztvu, iliti y-

Zteklu ; Spanyol na poztelye prevech lefech ; Franczoz vu Vojzke nemoguchi imeti, nit drugem nepuztivsi mira : Latin vu Potreszu zadussifze : Anglianecz, y Hollandecz na vode z Barkami putujuchi : a Svek na sznegu, Turchin pak na Vusu zadergnyen.

196 Kuliko je dob chlovechanzkeh, to je do kulikeh let doisefe ztaroztì szvoje? O. 1. Je dete od narodyenya do szedmoga leta. 2. Je Lecharecz, iliti Dechecz od szedmoga do 14. leta. 3. Je Dechak, iliti Ditich od 14. do 25. 4. Je Mladenecz od 25. do 35. leta. 5. Je Mus, iliti Chlovek vu zverslene dobe. 6. Je Verzten Mus od 55. leta do 65. 7. Je vre szed obchinzkem zakonom zkoro ter do groba, od koga dalye nemore.

Z dvanaeztemi Z dvadeiszetemi	Leti	Nedusnozti Nit lepote	Nima
Z tridefszetemi Z cheterdefszetemi		Nit jakoztì Nit razuma.	

Szvakov ufatifze niftar nima, ar je prevech kefzno vfze.

KONECZ.

POKAZANYA.

ONEH OSZEBUJNO, KOJASZE ZA-DERSAVAJU VU OVEH KNISICZAH.

Dél I.

Dél II.

Dél III.

Dél IV.

Dél V.

Dél VI.

Dél VII.

Dél VIII.

Dél IX.

Dél X.

Dél XI.

Dél XII.

Dél XIII.

Dél XIV.

Dél XV.

Dél XVI.

Crass irum 2 the Juny 18

